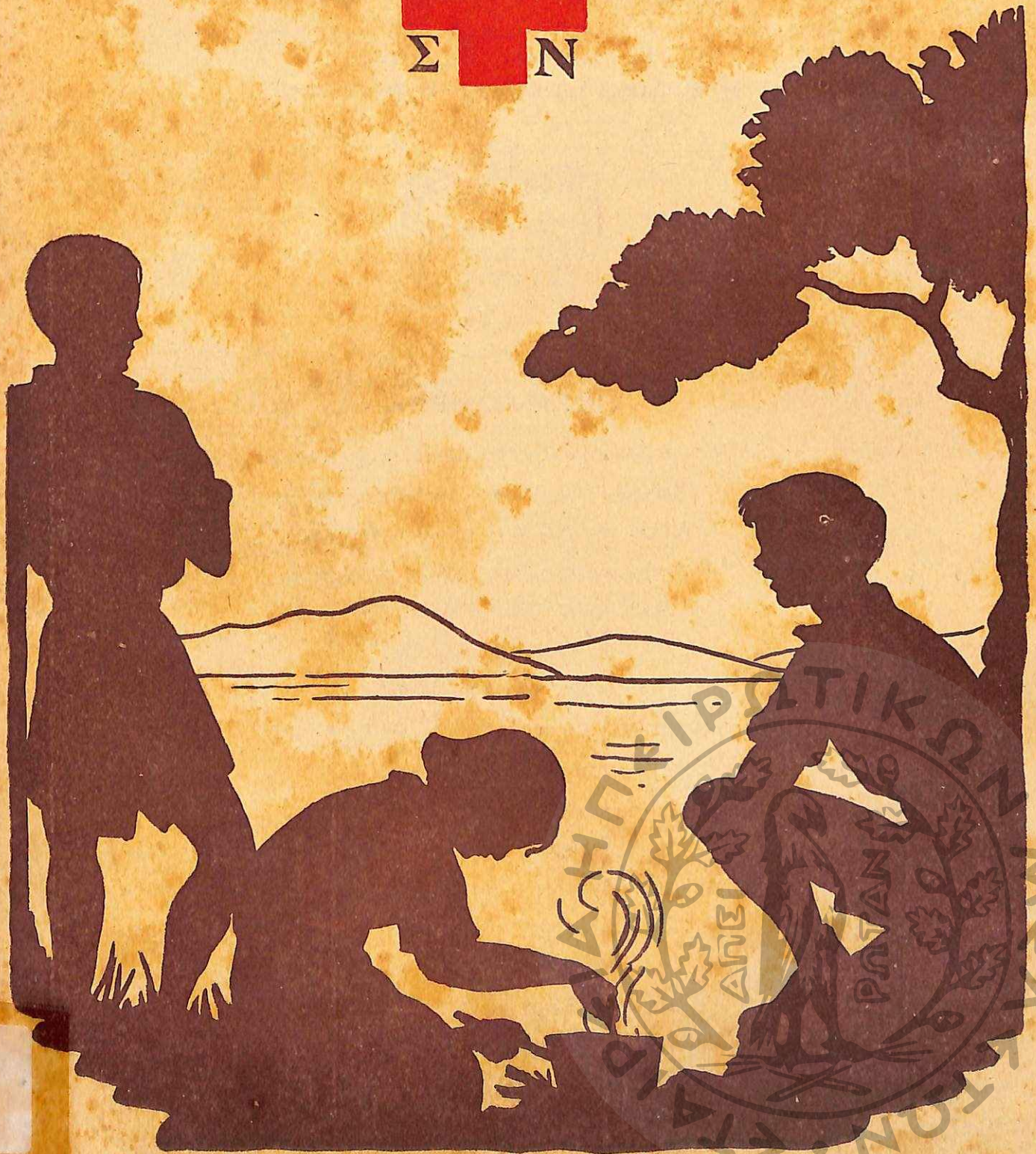

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΝΕΟΤΗΤΟΣ
ΕΚΔΟΣΙΣ ΜΗΝΙΑΙΑ

Περίοδος Α' 1924-1941 — Περίοδος Β' 1945
Έτος 1ον. Φύλλον 8ον - 9ον. Ἀπρίλιος — Μάϊος 1946

ΓΡΑΦΕΙΑ: Διεύθυνσις - Διαχείρισις: Σόλωνος 39 ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ: 35-338
Τιμή φύλλου διὰ τὸ ἐσωτερικὸν δραχ. 400

Συντακτικὴ Ἐπιτροπὴ:
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Ἀπὸ τὸν ἀγῶνα τοῦ Μεσολλογίου • Δ. Σολωμοῦ
Παιδικὴ Πασχαλιά • Α. Παπαδιαμάντη
Ἡ ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς, ποίημα Δ. Σολωμοῦ
Μία συμβουλὴ τοῦ Πατέρα μου • Ἰ. Καραβίδα
Ὁ Κρισανᾶ καὶ ἡ Εἰρήνη • Ἰνδικὴ Παράδοσις
Ἡ Ἑλιά • Π. Γρύσπου
Ἡ Ἑλιά, ποίημα Κ. Παλαμά
Τὸ Παραμῦθι τοῦ Στραβολέλεκα • Γιάννη Ἀστεριάδη
Ἀνοιξη, ποίημα Γ. Δροσίνη
Ἡ Ροδακινίτσα • Στρατὴ Μυριβήλη
20 χιλιόγραμμα ζήλου
Ἀναζητώντας παλιούς φίλους • Τάσσου Ζάππα
Γειά Χαρά • Δ. Σαράτση
Μάθετε νὰ κολυμπάτε
Ὑμνος τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ Νεότητος
Ὁ Ε. Ε. Σ. Ν. πρὸς τὰ Ἑλληνόπουλα
Γράμμα πρὸς τὰ Ἑλληνόπουλα τῆς Δ' οἰκ. Ματζοῦ τοῦ Ἀμερ. Ἐρυθροῦ Σταυροῦ
Συνεργασίαι — Ἀνακοινώσεις — Ἀλληλογραφία — κ.τ.λ.

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ
ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

Α' ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1924-1941 • Β' ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΑΘΗΝΑΙ — ΑΠΡ.ΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ 1946 — ΦΥΛΛΟΝ 8-9

ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

(Ἀπὸ τοὺς «Ἐλεύθερους Πολιορκημένους» τοῦ Δ. Σολωμοῦ)

«Τὸ Μεσολόγγι ἔπεσε τὴν ἀνοιξή· ὁ ποιητὴς
παρασταίνει τὴν φύση εἰς τὴ στιγμὴ πού εἶναι
ὠραιότερη, ὡς μία δύναμη, ἡ ὁποία, μὲ ὅλα
τὰλλα καὶ ὑλικά καὶ ἡθικά ἐνάντια, προσπαθεῖ
νὰ δειλιάσῃ τοὺς πολιορκημένους. Ἴδου οἱ στο-
χασμοὶ τοῦ ποιητῆ:

Ἡ ζωὴ πού ἀνασταίνεται μὲ ὅλαις τῆς ταῖς
χαραῖς, ἀναβρῦζοντας ὁλοῦδε, νέα, λαχταριστὴ,
περιχυνόμενη εἰς ὅλα τὰ ὄντα· ἡ ζωὴ ἀκέραιη,

ἀπ' ὅλα τῆς φύσης τὰ μέρη, θέλει νὰ καταβάλῃ
τὴν ἀνθρώπινη ψυχὴ· θάλασσα, γῆ, οὐρανός,
συγχωνευμένα, τὰ ὁποῖα πάλι πολιορκοῦν τὴν
ἀνθρώπινη φύση ἑστὴν ἐπιφάνεια καὶ εἰς τὸ βά-
θος τῆς.

Ἡ ὠραιότης τῆς φύσης, πού τοὺς περιτριγυ-
ρίζει, αὖξαινει εἰς τοὺς ἐχθρούς τὴν ἀνυπομο-
νησίαν νὰ πάρουν τὴ χαριτωμένη γῆ, καὶ εἰς τοὺς
πολιορκημένους τὸν πόνο ὅτι δὰ τὴ χάσουν.»

Ὁ Ἀπρίλης μὲ τὸν Ἔρωτα χορεύουν καὶ γελοῦνε,
Κι' ὅσ' ἄνθια βγαίνουν καὶ καρποὶ τόσ' ἄρματα σὲ κλειοῦνε.
Λευκὸ βουνάκι πρόβατα κινούμενο βελάζει,
Καὶ μέσ' σιὴ θάλασσα βαθιὰ ξαναπετεῖται πάλι
κι' ὁλόλευκο ἐσύσμιξε μὲ τ' οὐρανοῦ τὰ κάλλη.⁽¹⁾

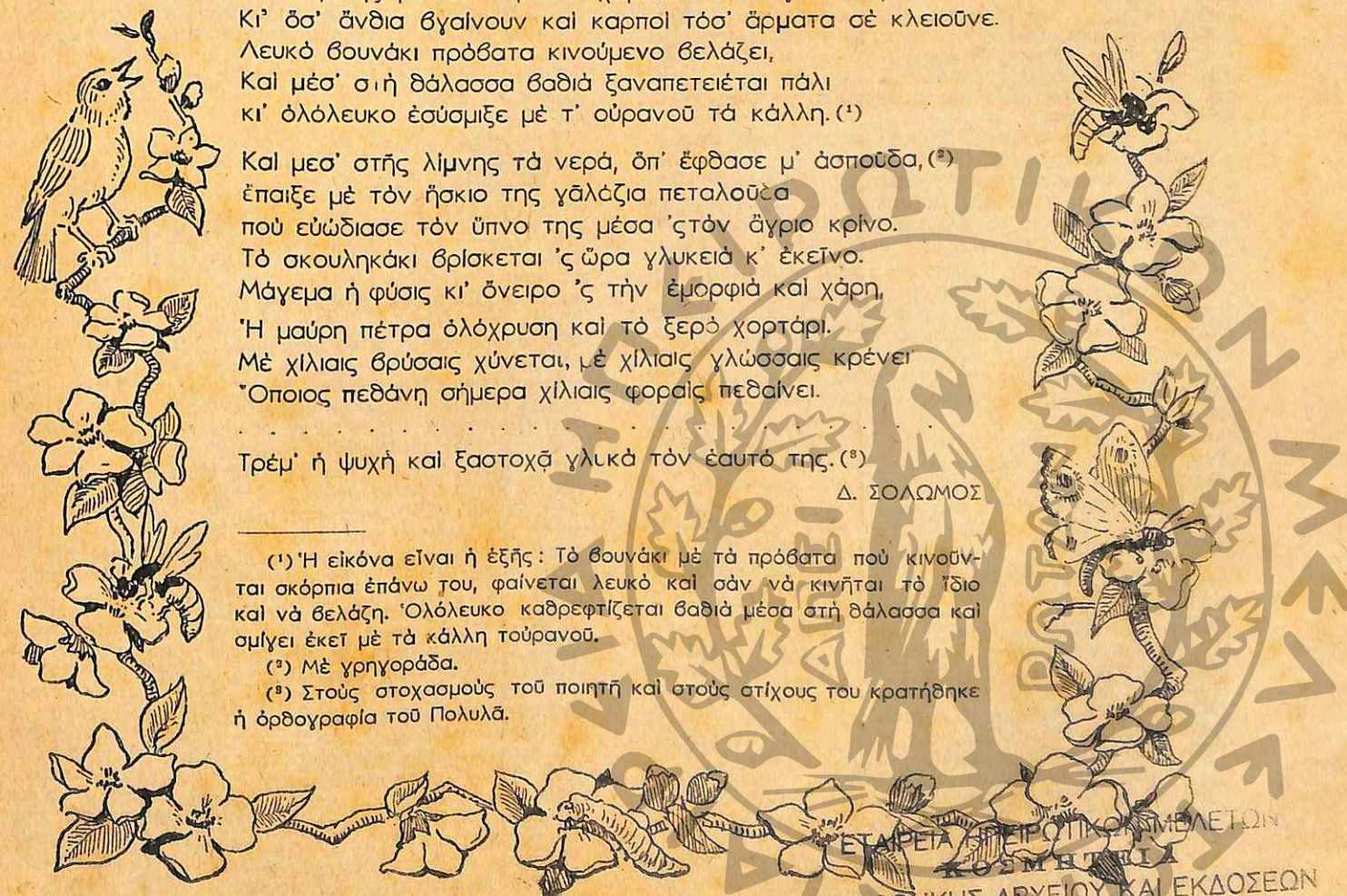
Καὶ μεσ' στῆς λίμνης τὰ νερά, ὅπ' ἔφθασε μ' ἀσποῦδα,⁽²⁾
ἔπαιξε μὲ τὸν ἥσκιο τῆς γαλάζια πεταλοῦσα
πού εὐώδιασε τὸν ὕπνο τῆς μέσα ἑστὸν ἄγριο κρίνο.
Τὸ σκουληκάκι βρίσκεται ἑστὸν ὥρα γλυκεῖα κ' ἐκεῖνο.
Μάγεμα ἡ φύσις κι' ὄνειρο ἑστὸν ἐμορφιά καὶ χάρη,
Ἡ μαύρη πέτρα ὁλόχρυση καὶ τὸ ξερό χορτάρι.
Μὲ χίλιαις βρύσαις χύνεται, μὲ χίλιαις γλώσσαις κρένει
Ὅποιος πεδάνη σήμερα χίλιαις φοραῖς πεδαίνει.

Τρέμ' ἡ ψυχὴ καὶ ξαστοχᾷ γλυκὰ τὸν ἑαυτὸ τῆς.⁽³⁾
Δ. ΣΟΛΩΜΟΣ

(1) Ἡ εἰκόνα εἶναι ἡ ἐξῆς: Τὸ βουνάκι μὲ τὰ πρόβατα πού κινοῦν-
ται σκόρπια ἐπάνω του, φαίνεται λευκὸ καὶ σὰν νὰ κινῆται τὸ ἴδιο
καὶ νὰ βελάζῃ. Ὁλόλευκο καθρεφτίζεται βαθιὰ μέσα στὴ θάλασσα καὶ
σμίγει ἐκεῖ μὲ τὰ κάλλη τοῦ οὐρανοῦ.

(2) Μὲ γρηγοράδα.

(3) Στούς στοχασμοὺς τοῦ ποιητῆ καὶ στοὺς ἀτίχους τοῦ κρατήθηκε
ἡ ὀρθογραφία τοῦ Πολυλά.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΒΡΕΙΤΟΤΙΚΩΝ ΕΜΠΛΕΤΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΔΩΡΕΑ Ι. Τ. Μ. 2
ΗΜΕΡΟΜ. 16.8.85
ΑΡΙΘ. 36199

ΠΑΙΔΙΚΗ ΠΑΡΑΧΑΛΙΑ

Τὸν υἱὸν τῆς τὸν καπετὰν Κομνιανόν, τὸν ἐπαντρολογοῦσεν ἡ-
δη ἡ γρηὰ Κομνιανὰκινα, ἂν
καὶ δὲν εἶχε χρονίσει ἀκόμη ἡ νύμ-
φη τῆς ἡ μακαρίτις. Τὰ δύο ὄρφα-
νά, μία κόρη ὀκταετίας καὶ ἓν τε-
τραετὲς παιδίον, ἐφόρου μαῦρα,
κατάμαυρα, ὅπου ἐστενοχώρουν κ'
ἐχλωμιαίναν τὰ πτωχὰ κάτισχνα
κορμάκια των, καὶ ἦτον καὶ ὁ μὸς
καρδιάς νὰ τὰ βλέπῃ τις. Ἐν-
θύμιζαν τὸ δημῶδες διστιχόν:

Βαρύτερ' ἀπ' τὰ σίδερα εἶναι
τὰ μαῦρα ρούχα,

γιατὶ τὰ φόρεσα κι' ἐγὼ γιὰ μιὰν ἀγάπη ποῦχα.
Ἡ γραῖα ἔκειτο ἐπὶ τῆς κλίνης καθ' ὅλην τὴν ἑ-
βδομάδα τῶν Παθῶν, γογγύζουσα, ρέγγουσα, φωνά-
ζουσα. Ἐβεβαίον ὅτι «ἀγγελιάστηκε» καὶ ἡτοιμάζετο
ν' ἀποθάνῃ. Ἐπέβαλλεν εἰς τὴν Μόρφω, τὴν μικρὰν
ἐγγονὴν τῆς, ἐργασίας ἀνατέρας τῆς ἡλικίας τοῦ πτω-
χοῦ κορασίου. Αἰφνης ἐν μέσω δύο γογγυσμῶν, ἔβαλε
μὴν φωνήν, κ' ἔκραζεν ἀπὸ τῆς κλίνης πρὸς τὴν ἐκτὸς
τοῦ ἰσογείου θαλάμου πηγαινοερχομένην καὶ ὑπηρε-
τοῦσαν παιδίσκην.

— Μὴ χύνης στὴν αὐλὴ τὰ νερά! χίλιας φοραὶς
σ' τὸ εἶπα, στὸ νεροχύτι!

Κ' ἐπανελάμβανε τοὺς ἀφορήτους στεναγμούς, ἐπι-
τείνουσα μάλιστα αὐτοὺς ὁσάκις τυχόν, πτωχὴ γειτό-
νισσα, μὴ τολμῶσα νὰ ἐσιέλθῃ, ἤρχετο δειλὸς μέχρι
τῆς θύρας καὶ ἡρώτα πῶς ἦτο ἡ ἀσθενής.

Βεβαίως ἡ γρηὰ Κομνιανὰκινα ἔπασχεν, ἀλλ' ἴ-
σως ἔμεγαλοποίησε τὸ πρᾶγμα. Ἐκλαίε «τὰ νεῖατα
τῆς», ἔλεγεν ὅτι δὲν θὰ προφθάσῃ νὰ κάμῃ ἐρέτος
Πάσχα. Ἡ γειτόνισσα ἡ Μηλιά ἐβεβαίον ὅτι ἡ γραῖα
εἶχε καὶ «κομπόδεμα», ἀλλὰ πού νὰ ἐμβάσῃ μέσα κα-
μὴν τῶν γειτονισσῶν τῆς! Ἐλλείψει ἄλλης ἀσθενείας
ἦτο ἱκανὴ ν' ἀποθάνῃ ἀπὸ τὴν φιλαργυρίαν τῆς. Δὲν
ἐδάστα ἡ ψυχὴ τῆς νὰ δώσῃ κάτι τι εἰς μίαν πτωχὴν
γυναῖκα διὰ τὴν «κυττάξῃ», κ' ἐπέβαλλε βαρεῖαν
ἀγγαρεῖαν εἰς τὴν Μόρφω, ὀκταετὴ παιδίσκην. Ἐνίστε
παρελήρει ἀληθῶς. Εἶτα ἔβαλλε ἀγρίαν κραυγὴν. «Ε-
κράζε τὴν παιδίσκην νὰ τὴν σκεπάσῃ μὲ τὸ σινδόνιον,
ἀλλὰ χωρὶς αὐτὴ νὰ τὴν ἐγγίσῃ καν, ἡ γερόντισσα
ἔβαλλε τοιαύτην ὠρυγὴν, ὥστε ἡ μικρὰ κατετρόμαζεν.

Ὁ Καπετὰν Κομνιανὸς ἔλειπε μὲ τὸ γολεττί, κ' ἐ-
περιμένετο νὰ ἔλθῃ. Εἶχε μαζὶ του μὲ τὸ γολεττί καὶ
τὸν πρωτότοκον υἱὸν του, τὸν Γεώργιον δωδεκαετὴ
παῖδα. Τοῦτο ἦτο ἕνας ἀπὸ τοὺς καὶ ὁ μὸς τῆς γραίας,
ὅτι ἔμελλε ν' ἀποθάνῃ, ὥς ἔλεγε, χωρὶς νὰ ἐπανάβῃ
τὸν υἱὸν τῆς καὶ τὸν ἐγγονόν τῆς τὸν μέγαν, ὅστις
ὡμοίαζε τόσο μὲ τὸν μακαρίτην τὸν πάππον του. Καὶ
ποῖος δὲ τῆς σφαλήσῃ τὰ μάτια; Αἱ ἀνεψιαὶ τῆς, ὁ-
πανδρευμένα καὶ αἱ δύο, τῆς ἐβαστοῦσαν κακίαν διὰ
κάτι κληρονομικὰς διαφορὰς καὶ δὲν ἔπασσαν τὸ πά-
δι, «ἡ λαχταρισμέναις, ἡ ἀχρόνιασταίς!» νὰ ἔλθουν νὰ
τὴν ἰδοῦν. Οὕτω τῆς ἤρχετο καὶ αὐτῆς ν' ἀποθάνῃ
εἰς τὸ πῆσιμα των, ν' ἀπαθάνῃ χωρὶς νὰ τῆς φιλήσῃσι
τὴν χεῖρα.

Ἰατρός ποῦ νὰ εὐρεθῇ; Εἶχεν αὐτὴ νὰ πληρῶνῃ;
Αὐτὴ ὥφευε νὰ κάμνῃ οἰκονομίαν διὰ τὰ ὄρφανὰ, καὶ

δὲν ἔπρεπε νὰ φθεῖρῃ τὸ βίὸ τοῦ
υἱοῦ τῆς εἰς τὰ γιαιτρικά, καὶ δὲν
ξέρω τί. Ψευτογιάτρισες! κάμε
τὴ δουλειά σου! Ἐχουν ἐμπιστο-
σύνη τώρα αὐταὶ αἱ γυναῖκες; Ὁ
κόσμος ἐχάλασε, τί τὰ θέλεις;
Ἐμβάσε αὐτὴ μὲς τὸ βίὸ τῆς, μὲς
στὰ καλά τῆς ξένην γυναῖκα: Τῆς
ἤρχετο νὰ ἐπαναλάβῃ πρὸς τὰς
γειτόνισσας τὴν ἰδίαν κραυγὴν,
δι' ἧς ἀπεδίωκε τὸ πάλαι παρελί-
σασκτον ὄρνιθα ἀπὸ τὸν ὄρνιθῶν τῆς:
ξοῦ, ξένη!

Ὡς τόσο ἐπεθύμει νὰ ἤρχετο ὁ
υἱὸς τῆς διὰ τὸν νυμφεῖον, νὰ
τοῦ δώσῃ καὶ τὴν εὐχὴν τῆς. Σαραντα χρόνων ἀνθρω-
πος, κι' ὁ κόσμος εἶναι πέλαιος, σὰν ἐκεῖνο πού ἀρμέ-
νιζε τώρα. Πῶς νὰ περάσῃ τὴν ζωὴν του χωρὶς νὰ ἔλθῃ
εἰς δεύτερον γάμον. Καὶ τὰ ὄρφανὰ καὶ αὐτὰ θὰ εὐρι-
σκαν μὴτέρα, μίαν οἰκοκυράν ἥτις ἀπὸ τώρα ἐπροσφέ-
ρετο μάλιστα νὰ ἔλθῃ νὰ τὴν ὑπηρετήσῃ, καλὴν εἰς τὴν
ἀσθενείαν τῆς. Ἀλλ' ἡ γραῖα Κομνιανὰκινα, μὴ θέ-
λουσα νὰ παραβῇ τὴν ἀρχὴν τῆς, δὲν ἐδέχθη τὴν ἐκ-
δούλευσιν.

Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἐκ τῶν δύο ὀρφανῶν, ἡ Μόρ-
φω, ἥτις εἶχεν ἤδη αἰσθῆσιν, ἂν δὲν ἐπεθύμει ν' ἀπο-
κτήσῃ μητέρα, ἐνεθυμεῖτο κ' ἐλυπεῖτο τὴν μητέρα τῆς.
Ὁ Εὐαγγελινὸς, νήπιον τριετὶζον ἐν καιρῷ τῆς συμ-
φορᾶς, οὔτε εἰξευρε τίποτε, οὔτε ἐνεθυμεῖτο. Ἐκλαίε
μόνον ὅταν ἡ μάμμη του τὸν ἐβίαζε νὰ φορέσῃ τὸν κα-
τάμαυρον σάκκον του. Ἡ Μόρφω, λευκὴ καὶ ὠχρά,
μὲ τὰ μαῦρα φουστάνάκινα τῆς, καὶ μὲ τὸ μαῦρον μαν-
δύλιον τὸ σκεπάζον τὰ ξανθὰ τῆς μαλλιά, ἦτο κατη-
φῆς, καὶ ἐνεθυμεῖτο τὸ περυσινὸν Πάσχα, ὅταν ἔζη ἡ
μήτηρ τῆς. Ἡ ἀτυχὴς γυνὴ εἶχεν ἀποθάνει ἀπὸ τὴν
γέννησιν τῆς, τὸ παρελθὸν θέρος, καὶ τὸ βρέφος μετ'
αὐτῆς. Τώρα ἡ κορασὶς εἶχεν ἀντὶ τῆς καλῆς καὶ πο-
νετικῆς μητρὸς τὴν μάμμη μὲ τὴν ἀφόρητον παραξε-
νίαν τῆς, ἥτις, ἐνῷ ἐβεβαίον ὅτι ὅλα τῆς ἐπόνουν, κε-
φαλή, λαίμους, χεῖρες, πόδες, πλάται, κοιλία, μέση καὶ
τὰ λοιπὰ, πνιγομένη δὲ ἀπὸ τὸν βῆχα καὶ γογγύζουσα
δυνατὰ καὶ βάλλουσα κραυγὰς ἀγρίας ἐφείδετο νὰ
δώσῃ εἰς ἱατροὺς καὶ φάρμακα, αἰφνης ἡγείρετο ὑπο-
βαστάζουσα τὴν κοιλίαν τῆς, ἐξήρχετο μέχρι τῆς θύ-
ρας, ἔρριπτε βλέμμα εἰς τὸν ἐκτὸς κόσμον, κ' ἔλεγεν·

— Ἀχ! τί γλυκεῖα ποῦν ἡ ζωὴ!

Πέρυσι, ὦ! πέρυσι, τὴν μεγάλην Πέμπτην πρωί,
ἀφοῦ ἐγύρισαν ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, ὅπου εἶχον μετα-
λάβει ὅλοι, ἡ καλὴ καὶ προκομμένη μήτηρ, καίτοι ἄ-
γουσα ἤδη τὸν ἑβδομον μῆνα τῆς ἐγκυμοσύνης τῆς,
ἀνεφογγώθη καὶ ἤρχισε νὰ βάφῃ ἐν τῇ χύτρᾳ τὰ
αὐγὰ μὲ ριζάρια, κινναδάρι καὶ ὄξος. Εἶτα ἤρχισαν
νὰ ἔρχονται εἰς τὴν θύραν ἀνὰ ζεύγη τὰ παιδιά τῆς
πολίχνης, μὲ τὸν ὑψηλὸν καλάμιον σταυρὸν στεφανω-
μένον μὲ ρόδα εὐώδη καὶ μὲ μήκωνας κατακοκκίνους,
μὲ δεινρολίθων καὶ μὲ ποικιλόχρᾳ ἀγριοβούλουδα,
μὲ τὸν ἀποσπασθέντα ἀπὸ τ' Ὀχτώηχι χάρτινον ἐσταυ-
ρωμένον εἰς τὸ μέσον τοῦ σταυροῦ, καὶ μὲ ἐρυθρὸν
μανδύλιον κυματίζον, μέλποντα τὸ ἄσμα:

Βλέπεις ἐκεῖνο τὸ βουνὸ μὲ κόκκινη παντιέρα;
Ἐκεῖ σταυρώσαν τὸ Χριστὸ τὸν πάντων Βασιλέα.
Σύρε, μητέρα μ' στὸ καλὸ καὶ στὴν καλὴ τὴν ὥρα,
κι' ἐμένα νὰ μὲ καρτερῇς τὸ Σάββατο τὸ βράδυ,
ὅταν σημαίνουν ἐκκλησίαις καὶ ψαλλοῦνε παπάδες,
τότε καὶ σύ, μανοῦλά μου, νάχης χαραὶς μεγάλαις.

Καὶ τί χαραὶς μεγάλαις, τῷ ὄντι, τί χαραὶς δι' ὅλα
τὰ παιδιά! Καὶ ἡ καλὴ ἡ μήτηρ προθυμότερα ἐδίδεν
ἀνὰ δύο ἀρτιθαφῇ αὐγὰ εἰς ὅλα τὰ παιδιά· δύο αὐγὰ
κόκκινα, καὶ τί εὐτυχία! τί νίκη! ἐνῷ ἡ μάμμη ἐφώ-
ναζεν ὅτι ἀρκετὰ παιδιά ἦλθαν, καὶ ἀρκετὰ ἐτραγοῦ-
δησαν, καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ ὑπάγουν καὶ ἄλλοι.

Μετὰ ταῦτα ἡ μήτηρ ἤρχιζε νὰ ζυμώνῃ, καὶ ἔπλασε
ἀρκεταὶς κουλούραις μετ' αὐγῶν, διὰ τὸν σύζυγον,
ἐπιδημοῦντα τότε, διὰ τὴν πενθεράν τῆς, δι' ἑαυτήν,
διὰ ταῖς κουμπάραις, ὡς καὶ μικραῖς «κοκκῶναις»
διὰ τὴν Μόρφω, διὰ τὸν Εὐαγγελινόν, διὰ τ' ἀναδε-
ξιμὰ τῆς καὶ διὰ τὰ πτωχὰ παιδιά τῆς γειτονιάς.

Κ' ἐπειδὴ ὁ μικρὸς Εὐαγγελινὸς ἔκλαίε, λέγων ὅτι
δὲν εἶναι ἀρκετὰ μεγάλη ἡ κοκκῶνα του, ἡ μήτηρ τοῦ
ἔδιδεν ἄλλην νὰ ἐκλέξῃ, ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἡμέρωνεν οὔτε
ἤθελε νὰ ταιρισθῇ. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι τὰς ἤθελεν
ὅλας διὰ τὸν ἑαυτὸν του. Καὶ τότε ἡ μήτηρ τὸν ἐπα-
ρηγόρει λέγουσα ὅτι «τὸ Σάββατο βράδυ θάρρη ἡ
κουρούνα (κρά- κρά!) νὰ φέρῃ τὸ τυρὶ καὶ τὸ κρέας
(ταί- ταί!) καὶ τότε νὰ ἰδῇς χαραὶς ὁ Εὐαγγελινός,
σὰν ἀκούσῃ κρά- κρά! τὴν κουρούνα νὰ χτυπᾷ τὸ
παραθύρι. «Πάρε Βαγγελινὲ τὸ τυρὶ, πάρε καὶ τὸ ταί-
τοι νὰ φάτε!». Καὶ ὁ μικρὸς ἐψέλλιζε καὶ αὐτὸς, «θὰ
θῇ κουρούνα νὰ φῇ τοῦ τοί- τοί!» καὶ συνάπαν τὰς
χεῖρας, δακτύλους μετὰ δακτύλων, κατὰ τὸ ὑπόδει-
γμα τῆς μητρὸς, ἐμμεῖτο τὴν εἰρεσίαν τῶν περῶν τῆς
κουρούνας, τὸ δὲ παιδίον τῆς γειτόνισσας τῆς Μηλιάς,
ἐξαετὲς, ἀνιπτον, ρακένδυτον, ὀκλάζων εἰς μίαν γω-
νίαν, κρατοῦν τὴν κοκκῶναν του, τὴν ὅποιαν ἐκέ-
πτετο ἂν δὲν ἦτο καλὸν νὰ τὴν φάγῃ τώρα πού εἶναι
ζεστή, διεμαρτύρετο γρυλίζον καὶ λέγον: «Ναί! θαρ-
θῇ ἡ κουρούνα! ἀμ' δὲ θαρθῇ!».

Καὶ τὴν Μεγάλην Παρασκευὴν, περὶ τὴν δύσιν τοῦ
ἡλίου, ἡ μήτηρ ὠδήγησε τὰ δύο παιδιά εἰς τὴν ἐκκλη-
σίαν, ὅπου, ἀφοῦ ἔκαμιναν τρεῖς γονυκλισίας πρὸ τοῦ
ἀνθρακίτου κουβουκλίου, ἡπάσθησαν τὸν μυστήριον
Ἐπιτάφιον, τὸ ἀργυροχρυσὸν Εὐαγγέλιον μὲ τ' ἄγγε-
λοῦδα, καὶ τὸν Σταυρὸν μὲ τ' ἀνθρωπάκιον καὶ τῆς
παναγίτσας (τί χαρά, τί δόξα!), καὶ εἶτα ἐπέρασαν
τρὶς ὑπὸ τὸν ὑψηλόν, μεγαλοπρεπῆ Ἐπιτάφιον, ὁ δὲ
Εὐαγγελινὸς (ὅλα τὰ ἐνεθυμεῖτο ἡ μικρὰ Μόρφω),
ἀνέτρεψεν ἐξ ἀπροσεξίας πῆλινον ἀμφορέα μὲ ὕδωρ,
ἐξ ἐκεῖνων οὓς θέτουσιν ὑπὸ τὸν Ἐπιτάφιον πρὸς ἁ-
γιασμόν, διὰ νὰ μεταχειρισθῇ τὸ ὕδωρ εἰς τὸ κα-
ματηρῷ, ἦτοι τοὺς μεταξοσκώληκας, καὶ εἰς ἄλλας
χρεῖας αἱ νεώτεροι μωροφόροι, γυναῖκες διακῶς πο-
θοῦσαι «νὰ ξενοχτίσουν τὸ Χριστὸ» μένουσαι ἀγρυπνοὶ
ἐν τῷ ναῷ πέραν τοῦ μεσονυκτίου, διότι ἡ ἀκολουθία
τοῦ Ἐπιταφίου ψάλλεται ἐκεῖ τὸ Μέγα Σάββατον περὶ
ὄρθρον βαθύν. Ὁ ἀμφορεὺς πεσὼν ἐθραύσθη, ἡ δὲ γυνὴ
ἦς ἦτο κτήμα ὠργίσθη καὶ εἶπεν ὅτι τὸ ἔχει «σὲ κα-
κό της». Τότε ἡ μήτηρ τοῦ Εὐαγγελινοῦ, ἀφοῦ ἐπέπλη-
ξεν αὐστηρῶς τὸ παιδίον, πειραχθεῖσα εἶπεν ὅτι «ἂν
εἶναι κακὸ ὅς εἶναι γιὰ μένα!». Καὶ τὴν πτωχὴν δὲν
τὴν ἤρε ὁ χρόνος!

Τὸ Μέγα Σάββατον δέ, μικρὸν μετὰ τὰ μεσάνυκτα,
ἡ μήτηρ ἐξύπνησε τὸν Εὐαγγελινόν καὶ τὴν Μόρφω.
Κ' ἐνῷ ἐσήμαιναν διὰ μακρῶν οἱ κῶδωνες, ἐπήγαν εἰς
τὴν ἐκκλησίαν, ὅπου ἐψάλλη τὸ «ὦ γλυκύ μοι ἔαρ»
καὶ ἄλλα ἀκόμη παθητικὰ ἄσματα. Εἶτα οἱ πιστοὶ ὅλοι
μὲ ἀναμμένας λαμπάδας ἐξήλθον εἰς τὸ ὑπαίθριον,
ὑπὸ τὸ ἀμυρωθὲν φέγγος τῆς φθινοῦσης σελήνης, ἐνῷ
ἡ αὐγὴ ἔλαμπεν ἤδη ῥοδίνη καὶ ξανθὴ, προπέμποντες
τὸν Ἐπιτάφιον ἀγλαόφωτον μὲ σειρὰς λαμπάδων. Καὶ
ἡ αὐρα πρᾶξι ἐκίνει ἡρέμα τοὺς πυρσούς, χωρὶς νὰ
τοὺς σβύνη, καὶ ἡ ἀνοιξίς ἐπέμπε τὰ ἐκλεκτότερα ἀ-
ρώματά τῆς εἰς τὸν Παθόντα καὶ Ταφέντα, ὥς νὰ συνέ-
ψαλλε καὶ αὐτὴ «ὦ γλυκύ μοι ἔαρ γλυκύτατόν μοι
τέκνον!» καὶ ἡ θάλασσα φλοισβίζουσα καὶ μορμύρουσα
παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ἐπανελάμβανε «οἶμοι! γλυκύτατε
Ἰησοῦ!». Τὰ δὲ παιδιά προπορευόμενα τῆς πομπῆς

μεγαλοφώνως ἔκραζον: Κύριε ἐλέησον! Κύριε ἐλέη-
σον! Ὁ Εὐαγγελινὸς ἐψέλλιζε μετὰ τῶν ἄλλων: Κύριε
ἔησον! Κύριε ἔησον!

Καὶ ὕστερον, ὅταν ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος τοῦ Μεγάλου
Σαββάτου, δαλύων τὴν ἀπαραίτητον ὁμίχλην τῆς Με-
γάλης Παρασκευῆς (ἥτις καθιστᾷ μελαφὴν μιγάδα τὴν
ἡμέραν καὶ παμμέλαιναν ἀράβισσαν τὴν νύκτα), ὁ
Εὐαγγελινὸς ἐξύπνησεν ἀπὸ τὰ βελάσματα τοῦ ἄρνιου,
τὸ ὅποιον ἡτοιμάζετο νὰ σφάξῃ διὰ τὴν οἰκονόγειαν
τοῦ Καπετὰν Κομνιανοῦ ὁ γείτονας Νικόλαος, ὁ σύζυ-
γος τῆς Μηλιάς. Ὁ Εὐαγγελινὸς καὶ ἡ Μόρφω ἐξήλθον
εἰς τὸ προαύλιον. Τί ὠραῖον! τί ἡρεμὸν! τί λευκόμαλ-
λον πού ἦτο τὸ ἄρνι! Καὶ πῶς ἐβέλαζε (μπέ! μπέ!)
τὸ καύμενο. Ἐν τούτοις δὲν ἐφαίνετο πολὺ δυσασπρεπ-
τόν, διότι ἔμελλε νὰ σφαγῇ. Καὶ ἄλλος Ἄμνος ἁ-
μωμος, Ἄμνος αἰρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου, καὶ
ἄλλος ἀτίμητος Ἄμνος ἐσφάγη.

Τὴν ἐσπέραν ἔφερεν οἶκαδε ὁ πατὴρ τὰς πασχα-
λινὰς λαμπάδας, ὠραίας λεπτὰς, περιτέχνους. Τί χαρά,
τί θρίαμβος! Φαντασθῆτε ὠραίας μικρὰς λαμπάδας μὲ
ἄνθη τεχνητά, μὲ χρυσόχαρτα. Ὁ Εὐαγγελινὸς ἤθελε
νὰ πάρῃ τὴν τῆς ἀδελφῆς του λέγων ὅτι ἐκείνη εἶναι
μεγαλύτερα. Ἡ μήτηρ του τοῦ τὴν ἔδωκεν, ἀλλ' ὁ μι-
κρὸς τὴν ἔσπασε, ἐκεῖ πού ἔπαιζε μὲ αὐτήν, ἔσπασε
καὶ τὴν ἰδικήν του, καὶ ὕστερον ἔβαλε τὰ κλάματα.
Ὁ πατὴρ τοῦ ἡγόρασεν ἄλλην, ἀφοῦ τὸν ὑποχρέωσε νὰ
ὑποσχεθῇ ὅτι δὲν θὰ τὴν πιάσῃ εἰς τὴν χεῖρα ἕως τὰ
μεσάνυκτα, ὅταν θὰ ὑπάγουν εἰς τὴν Ἀνάστασιν.

Ὁ μικρὸς ἀπεκοιμήθη κλαίων καὶ χαίρων.

Μετὰ τὰ μεσάνυκτα, ἀφοῦ ἔγεινεν ἡ Ἀνάστασις,
καὶ ἦστραψεν ὁ ναὸς ὁλος, ἦστραψε καὶ ἡ πλατεῖα
ἀπὸ τὸ φῶς τῶν κηρίων, τὰ παιδιά ἤρχισαν νὰ καίουν
μετὰ κρότου σπύρται καὶ μικρὰ πυροκρόταλα. Ἐξω εἰς
τὸν πρόνικον καὶ τινες παῖδες δεκαετῆς ἐπυροβόλουν
μὲ μικρὰ πιστόλια, ἄλλοι ἔρριπτον ἐντὸς τοῦ ναοῦ ἐπὶ
τῶν πλακῶν τοῦ ἐδάφους τὰ βαρεὰ καρφία μὲ τὰ κα-
ψύλια καταπτοῦντες καὶ σκανδαλίζοντες τὰς πτωχὰς
γραῖας, αἵτινες μετ' ὅλων τὸν διωγμὸν, ὃν ἐκίνουν κατ'
αὐτῶν τὴν Μεγάλην Ἐβδομάδα κατ' ἔτος οἱ ἐπίτροποι
ἀδείοντες νὰ περιορίσωσιν αὐτὰς εἰς τὸν γυναικωνί-
την, οὐχ' ἦττον ἐπέμενον καὶ παρεισέδουν ἐντὸς τοῦ
ναοῦ ἀριστερά, εἰς μίαν κόγχην. Εἰς δ' ἐπίτροπος τῆς
ἐπάνω ἐνορίας, ἀνθρωπος προδευτικός, βλέπων ὅτι
ὅλοι οἱ ἐθελονταὶ ψάλλαι νεανίαι εἰκοσαετῆς, ἐφοίτων
κατὰ προτίμησιν εἰς τὴν κάτω ἐκκλησίαν, εἰς δὲ τὴν
ἐπάνω ἠναγκάζοντο νὰ ψάλλωσιν οἱ ἱερεῖς, τί ἐσοφί-
σῃ; Πιάνει καὶ ἀποσπᾷ ἀπὸ τὸν γυναικωνίτην τὰ κα-
φόσια, τὰ δικτυωτά, δι' ὃν ἐφράττοντο τέως αἱ γυ-
ναικεῖαι μορφὰ ἀπὸ τῆς ὕψεως τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἀφή-
νει τὸν γυναικωνίτην ἀφρακτόν. Τότε διὰ μίαν ὄλοι οἱ
εὐλοθεῖς καὶ μούσολητοι νεανίσκοι ἀφήκαν τὴν κά-
τω ἐκκλησίαν ἔρημον ψαλτῶν, κ' ἔτρεξαν ὅλοι εἰς τὴν
ἐπάνω.

Εἶτα τὰ μικρὰ παιδιά καὶ τινες παῖδες καὶ τετραε-
τῆς, μὲ τὰς κομπὰς καὶ ποικιλὰς λαμπάδας, ἐτάχθη-
σαν ἀνὰ τὸν χορόν, περὶ τὰ δύο ἀναλόγια, καὶ παρὰ
τὸ εἰκονοστάσιον, καὶ ἤρχισαν νὰ θορυβῶσι, νὰ παί-
ζωσι, νὰ στᾶζωσιν εἰς τοὺς λαίμους ἀλλήλων, καὶ νὰ
τσογγρίζωσι τὰ αὐγὰ των. Καὶ ἐν παιδίον ἐξαετῆς,
πονηρότερον τῶν ἄλλων (ἦτο ὁ υἱὸς τῆς Μηλιάς τῆς
γειτόνισσας), εἶχε πλάστὸν αὐγὸν εἰς τὸν κόλπον του,
πλωρῶδη λίθον, στρογγυλεμένον, κοκκινόσπῃ, καὶ
δι' αὐτοῦ ἔσπαζε τ' αὐγὰ ὅλων τῶν παιδίων, καὶ τὰ
ἔπαιρνε κατὰ τὴν συμφωνίαν καὶ τὰ ἔτρωγε.

Μία παιδίσκη καὶ εἰς ταῖς πενταετῆς, ἤρχισαν νὰ
φιλονεικῶσι περὶ τοῦ τίνος ἡ λαμπάδα ἦτο εὐμορ-
φοτέρα.

— Ὅχι, ἡ δική μου ἡ λαμπάδα εἶναι καλλίτερη.

— Ὅχι, ἡ δική μου.

— Ἐμένα ὁ πατέρας μ' τὴν ἐδιάλεξε καὶ εἶναι πῶς
καλὴ.

— Ἐμένα ἡ μάνα μ' τὴν ἐστόλισε μοναχὴ τῆς.

— Καὶ ξέρει νὰ κάμῃ λαμπάδες ἡ μάνα σ'.

— Ὅχι δὲν ξέρει; Σὰν τὴ δική σ'.

— Τέτοια παληολαμπάδα!

— Ναί, παληολαμπάδα; ... νά!...

— Νά κ' ἐσύ!

— Νά κι' ἄλλη μιὰ!

Και ήρχισαν να τύπτουν αλύπητα τὰς κεφαλὰς ἀλλήλων με τὰς λαμπάδας των, ἕως οὗ ἔβαλαν τὰ κλάματα καὶ οἱ δύο.

Καὶ ὕστερον ἡ μήτηρ ἔστρωσε τὴν τράπεζαν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ παρέθεσε τὰ αὐτὰ τὰ κόκκινα, τὸ τυρί, ποὺ εἶχε φέρει ἡ κουρούνα, καὶ τὸ ἀρνὶ ψημένο, καὶ τὰ παῖδια ἐκάθισαν εἰς τὴν τράπεζαν καὶ ήρχισαν νὰ τσουγγρίζουν τ' αὐτὰ των. Τί χαρά! τί ἀγαλλίσεις!

Ἐφέτος, δηλαδή κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο τῆς δυστυχίας διὰ τὰ δύο ὀρφανὰ, δὲν ἦτο πλέον ἐκεῖ οὔτε ὁ πατὴρ των, οὔτις ἔλειπεν, οὔτε ἡ μήτηρ των, ἥτις ἐπῆγε μακρύτερα ἀκόμη. Ἀντὶ τῶν δύο ἦτο ἡ γηραιὰ μάμη, ρογγάζουσα ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ γογγύζουσα. Ἀντὶ τῶν κόκκινων αὐγῶν, ἦσαν αἱ φλέγουσαι ἐκ τοῦ πυρετοῦ παρειαί της. Ἀντὶ τῶν ἐπιχρῶσαν λαμπάδων, ἦσαν οἱ δύο τρεμοσβύνοντες καὶ βλοσυροὶ ὀφθαλμοὶ της. Ἀντὶ τῆς ἀθώας χαρᾶς, ἀντὶ τῆς ἀφάτου εὐτυχίας τοῦ παιδικοῦ Πάσχα, ἦτο ἡ λύπη ἡ βαρεῖα, ἡ ἀνεπανόρθωτος συμφορά.

Εὐτυχῶς ἡ γρηὰ Κομνιανάκαινα δὲν ἀπέθανε, καὶ ὁ υἱὸς της ἔφθασεν ἀπόπασχα μετὸ γολεττί, καὶ ήρχιζε νὰ καλλωπίζεται καὶ νὰ στρίβη τὸν μύστακα ἀποβλέπων εἰς δεύτερον γάμον. Ἀλλὰ, διὰ τὰ δύο παῖδια, θὰ ἐπανήρχετο πάλιν ἡ χαρὰ ἐκεῖνη, θ' ἀνέτελιν ἐκ νέου γλυκεῖα ἡ Παιδικὴ Πασχαλιά; Διὰ τὸν Εὐαγγελινὸν ἴσως, διὰ τὴν Μόρφω ποτέ. Αὕτη ἠσθάνετο τὴν ἀπουσίαν τῆς μητρὸς της καὶ εἰς τὴν ἐντύπωση δὲν ἔμελλε νὰ τὴν ἐπανιδῇ ἐπὶ τῆς γῆς.

Γλυκεῖα Πασχαλιά! ἡ μήτηρ τῆς χαρᾶς! Γλυκεῖα μήτηρ! τῆς Πασχαλιάς ἡ ἐνσάρκωσις!

Ἀλλ' ὁ Χριστὸς ὑπεσέθη νὰ πῇ με τοὺς ἐκλεκτοὺς του καὶ τὸ γέννημα τῆς ἀμπέλου ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Πατρὸς του, καὶ οἱ ὕμνωδοὶ ἔψαλλον: Ὁ Πάσχα τὸ μέγα καὶ ἱερώτατον, Χριστέ! δίδου ἡμῖν ἐκτυπώτερον σοῦ μετασχεῖν ἐν τῇ ἀνεσπέρῳ ἡμέρᾳ τῆς Βασιλείας Σου! 1.

Α. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

1 Κρατήθηκε ἡ ὁρθογραφία τοῦ Παπαδιαμάντη.

Οἱ Ἐρυθροσταυριτεῖς τῆς Ἀμερικῆς (Ἐνωμένους Πολιτεῖες) ἐτοιμάζουν κουτιά μετὰ σχολικὰ δῶρα καὶ λευκώματα γιὰ τοὺς συναδέλφους των στὶς ἄλλες χῶρες.

Ἡ ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΗΣ

Καθαρώτατον ἥλιο ἐπρομνηνοῦσε
Τῆς αὐγῆς τὸ δροσάτο ὕστερο ἀστέρι,
Σύγνεφο, καταχνιὰ δὲν ἀπερνοῦσε
Τ' οὐρανοῦ σὲ κανένα ἀπὸ τὰ μέρη.
Καὶ ἀπὸ κεῖ κινημένο ἀργοφουσούσε
Τόσο γλυκὸ 'ς τὸ πρόσωπο τ' ἀέρι,
Ποῦ λὲς καὶ λέει μέσ' 'ς τῆς καρδιᾶς τὰ φύλλα.
Γλυκεῖα ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος μαυρίλα.

★

Χριστὸς ἀνέστη! Νέοι, γέροι καὶ κόραις
Ὅλοι, μικροὶ μεγάλοι, ἐτοιμαστήτε.
Μέσα 'ς ταῖς ἐκκλησίαις ταῖς δαφνοφόραις
Μὲ τὸ φῶς τῆς χαρᾶς συμμαζωχτήτε.
Ἀνοίξτε ἀγκαλιαῖς εἰρηνοφόραις
Ὅμπροστὰ 'ς τοὺς ἀγίους, καὶ φιληθήτε.
Φιληθήτε γλυκὰ χεῖλη μετὰ χεῖλη,
Πές τε Χριστὸς Ἀνέστη, ἐχθροὶ καὶ φίλοι.

★

Δάφναις εἰς κάθε πλάκα ἔχουν οἱ τάφοι,
Καὶ βρέφη ὠραῖα 'ς τὴν ἀγκαλιά οἱ μαννάδες.
Γλυκόφωνα, κυττώντας ταῖς ζωγραφισμένας εἰκόνες, ψάλλουν οἱ ψαλτάδες.
Λάμπει τὸ ἀσῆμι, λάμπει τὸ χρυσάφι,
Ἀπὸ τὸ φῶς ποὺ χύνουν οἱ λαμπάδες.
Κάθε πρόσωπο λάμπει ἀπ' τ' ἀγιοκέρι
Ὅπου κρατοῦνε οἱ Χριστιανοὶ 'ς τὸ χέρι.
Δ. ΣΟΛΩΜΟΣ

Οἱ Ἐρυθροσταυριτεῖς τοῦ Καναδά ἐτοιμάζουν ροῦχα γιὰ τοὺς συναδέλφους των ποὺ εἶναι στὴν Εὐρώπη. Πέρυσι ἐτοίμασαν καὶ ἔστειλαν 27.704 εἶδη ρουχισμοῦ.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ ΜΟΥ

Ὅσοι ἀπὸ τοὺς μικροὺς ἀναγνώστες τοῦ περιοδικοῦ μένουν σὲ μεγάλες ἢ μικρὲς πολιτεῖες θὰ ἐνδιαφέρωνται ἴσως νὰ μάθουν, ὅτι στὴν ὀρεινὴ Ἑλλάδα κάθε μετὰθαση τῶν παιδιῶν στὸ σχολεῖο τὸ χειμῶνα εἶναι συχνὰ ἓνα μικρὸ κατόρθωμα. Τὸ χωριὸ ποὺ μέναμε τ' ἀδέρφια μου κι ἐγὼ εἶχε μόνο τις τέσσερες πρῶτες τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ. Γιὰ νὰ συνεχίσουμε, ἔπρεπε νὰ πηγαίναμε στὴ Βετολίστα, δυὸ ὄρες μακριὰ, κάθε Δευτέρα πρωτὶ, καὶ νὰ γυρίζουμε τὸ ἀπόγευμα τοῦ Σαββάτου, γιὰ νὰ πάρουμε φαγητὸ γιὰ τὴν ἐρχόμενη ἐβδομάδα. Ἀπὸ τὴ Βετολίστα μᾶς χωρίζε ἓνα βουνό, ὡς 300 μέτρα ψηλότερο ἀπὸ τὸ χωριὸ μας καὶ δυὸ ρέματα, δυὸ χείμαρροι δηλαδή, ποὺ κατέβαιναν ὅταν ἔβρεχε πολὺ νερὸ καὶ ἐπνιγαν κάθε χειμῶνα μερικὰ ξῶα τοῦ χωριοῦ καὶ ποὺ καὶ ποὺ καὶ κανένα ποὺ προσπαθοῦσε νὰ τὰ σώσει.

Γιὰ νὰ εἰμαστέ τὴ Δευτέρα τὸ πρωτὶ στὴ Βετολίστα πρὶν ἀρχίσῃ τὸ σχολεῖο, ἔπρεπε τὸ χειμῶνα νὰ ξεκινήσουμε πολὺ πρὶν ξημερώσει. Μᾶς ξυπνοῦσαν οἱ δικοί μας βλέποντας τὴν ὥρα ἀπὸ τ' ἀστέρια καὶ ἀκούοντας τὰ σφυρίγματα ἀπὸ τ' ἄλλα σπίτια ποὺ εἶχαν καὶ κείνα μαθητὲς γιὰ τὴ Βετολίστα. Μαζεύαμε ὕστερα στὴν ἀκρὴ τοῦ χωριοῦ—ὡς 10 παιδιὰ—καὶ πηγαίναμε ὅλα μαζί. Τὸ χρονο ποὺ πηγαίναμε στὴν πέμπτη τοῦ Δημοτικοῦ—ποὺ τὴν ἔλεγαν τότε πρώτη τοῦ Ἑλληνικοῦ—ἦμουν ὁ μικρότερος τῆς συντροφιάς, μόλις ὀχτὼ χρόνων. Ὅταν εἶχε χιονίσει, ἔμπαινε μετὰ τὴ σειρά τὸ κάθε παιδί ἐπικεφαλῆς γιὰ νὰ «κόβῃ» τὸ χιόνι. Τ' ἄλλα ἀκολουθοῦσαν πατώντας στὰ βήματά του. Ἐμένα μοῦ χάριζαν συνήθως αὐτὸ τὸ προβάδισμα, γιὰτὶ ἦμουν πολὺ μικρός. Καμιά φορά, ὅταν εἶχε πολὺ σκοτάδι, ἀνάθαμε λαμπάδες καμωμένες ἀπὸ ἀχρηστο ρετσίνι, ποὺ τὸ εἶχαν χρησιμοποιοῦσε τὸν προηγούμενο χρόνο στὰ βαρέλια τοῦ κρασιοῦ. Στὴν ἀρχὴ τοῦ δρόμου ἦμαστέ ὅλοι εὐθυμοὶ καὶ οἱ μεγαλύτεροὶ ἔλεγαν διάφορες ἱστορίες σὲ τέλος ὁμῶς φτάναμε ὅλοι κουρασμένοι. Συχνὰ βρεμένοι καθὼς ἦμαστέ πηγαίναμε κατευθεῖαν στὸ σχολεῖο.

Στὴν κορυφογραμμὴ ποὺ χωρίζει τὰ δυὸ χωριά, ἦταν τὸ ἐξωκκλήσι τοῦ Ἀγιογρηγοῦ. Ὅταν γυρίζον

τας τὸ Σαββατόβραδο φτάναμε ἐκεῖ καὶ ξαναβλέπαμε τὸ χωριὸ μας, κοιτούσαμε ἀμέσως ποῖν σπιτιῶν τὰ τζάκια καπνίζαν. Αὐτὸ συνήθως σημαίνει, ὅτι ἐκεῖ θὰ εἶχαν πῆτα στὴ «γάστρα», ἐκτὸς ἀν ἔψηναν ψωμί.— Ἀλλὰ φαγητὰ δὲ χρειάζεται νὰ καίνε τόσα πολλὰ ξύλα, ὥστε νὰ καπνίσῃ τὸ τζάκι, ἢ δὲ μαγειρεύονται κἀν στὴ γωνιά, ἀλλὰ στὴν αὐλή, γιὰ νὰ μὴ καπνίζεταὶ τὸ σπῆτι χωρὶς λόγο.—

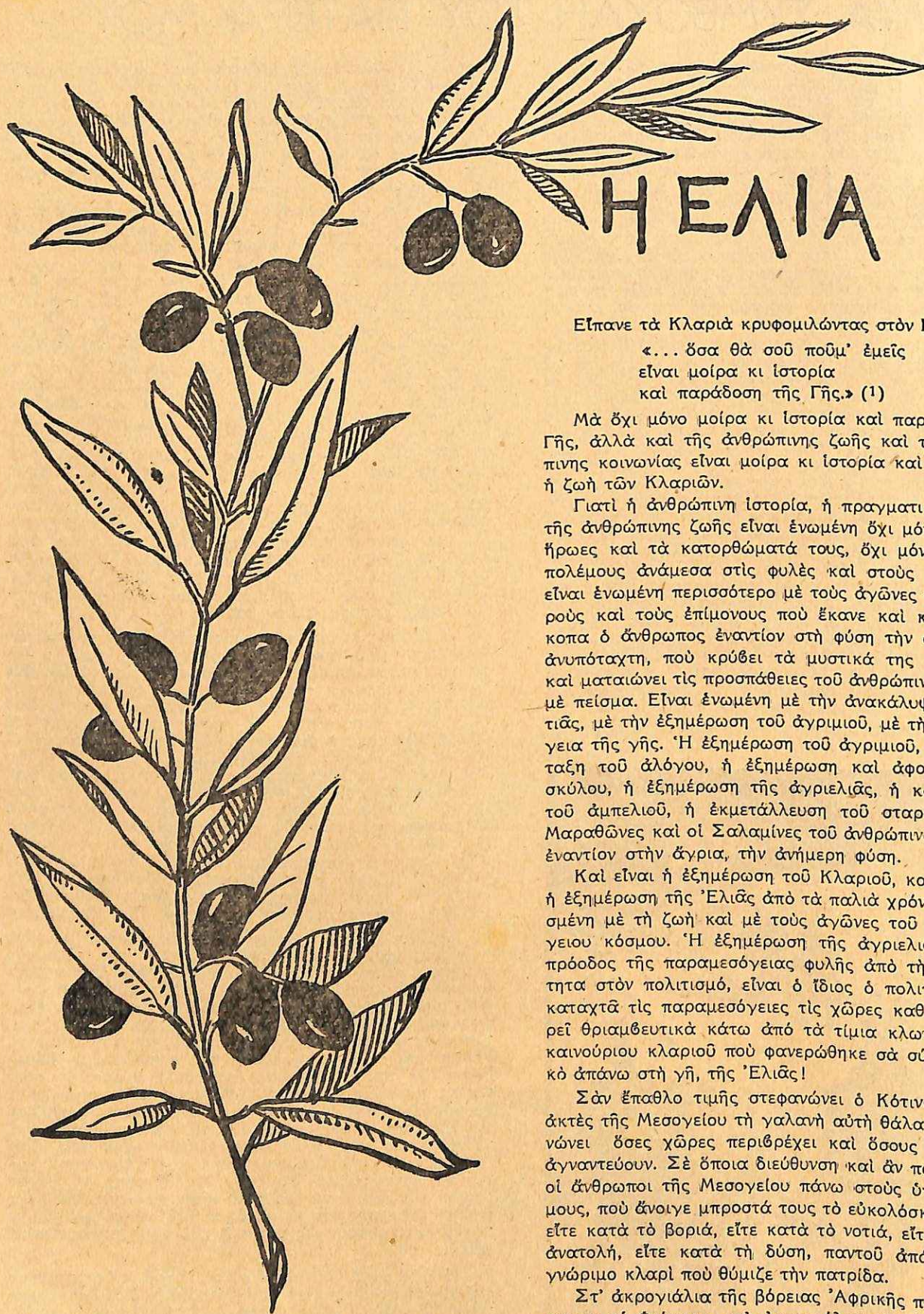
Ἀπ' ὅλη τὴ διαδρομὴ τὰ ἐπικίνδυνα σημεῖα ἦταν τὰ ρέματα. Γι' αὐτὸ ὁ πατέρας μας συχνὰ μᾶς ἔλεγε πῶς μπορεῖ κανεὶς νὰ περάσῃ τὰ ποτάμια μετὰ τὸ μικρότερο κίνδυνον. Ὁ πατέρας μας εἶχε γυρίσει πολὺν κόσμο, εἶχε ἰδεῖ καὶ κάμει ὁ ἴδιος πολλὰ, καὶ διηγόταν τὰ κατορθώματά του μετὰ πολὺ εὐχάριστο τρόπο. Μικρὸς ἦταν τσοπανόπουλο. Δέκα ἔξι χρόνων κατατάχτηκε στὴ Χωροφυλακίᾳ. Τὰ γράμματα τάμαθε στὸ φῶς τοῦ κερικοῦ ποὺ ἀνάθε κάτω ἀπὸ τὸ κρεββάτι του, γιὰτὶ στὸ στρατὼν ἀπαγορευόταν τὴ νύχτα τὸ φῶς. Τὰ περισσότερα γαλόνια τὰ κέρδιζε σκοτώνοντας ἢ κυνηγώντας ληστές. Ἐφυγε νέος ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν καὶ ἐγίνε καλλιεργητής. Εἶχε λοιπὸν γνωρίσει τὴ ζωὴ ἀπὸ πολλὰς πλευρῆς, καὶ συχνὰ τοῦ ἔρεσε νὰ διῇ στὶς ἀπλὲς διηγῆσεις του βαθύτερη σημασία. Ἐνα ἀπ' ὅσα μοῦ ἔκαμαν τὴν πιὸ μεγάλη ἐντύπωση μέσα στὶς ἱστορίες του, εἶναι αὐτὸ ποὺ μᾶς ἔλεγε σχετικὰ μετὰ τὸ πῶς περνοῦσε τὰ ποτάμια, ὅταν ἦταν ἀναγκασμένος νὰ πηδήσῃ ἐκεῖ ποὺ τὸ νερὸ μαζεῦεταν πολὺ, ποὺ ἦταν ἐπομένως βαθὺ καὶ ὀρμητικὸ καὶ ἀνάλογα ἐπικίνδυνον, ἀν ἐπεφτε κανεὶς μέσα. Ἐκοθε, λέει, ἓνα ξύλο στὸ μέτρο τοῦ πλάτους ποὺ εἶχε τὸ νερὸ καὶ ὕστερα δοκίμαζε νὰ πηδήσῃ τὸ ξύλο· ἀν δὲν τὸ κατάρθωνε, ζητοῦσε ἄλλον τρόπο.

Ὁ τρόπος αὐτός, τὸ προκαταβολικὸ μέτρημα τῶν δυνάμεων, μοῦ ἔκαμε μεγάλη ἐντύπωση καὶ τὸ θυμοῦμαι πάντα. Εἰδικὰ στὸ πέραςμα τῶν ποταμιῶν δὲν τὸ χρησιμοποίησα ποτέ, ἀν κι ἐγὼ ἀγαπώντας τὴν ὁδοιπορίαν χρειάστηκε συχνὰ νὰ πηδήσω ἀπάνω ἀπὸ ἐπικίνδυνα περάσματα. Τὸ χρησιμοποίησα ὁμῶς σὲ ἄλλες δύσκολες περιπτώσεις. Ἀργότερα ἔμαθα ὅτι ἓνας μεγάλος φιλόσοφος θεωροῦσε τὴν ἀρχὴ αὐτὴ ὡς ἓνα ἀπὸ τὰ κυριότερα στοιχεῖα τοῦ συστήματός του· τὴν ἀρχὴ δηλαδή ὅτι πρὶν πλησιάσῃ κανεὶς ἓνα πνευματικὸ πρόβλημα, πρέπει νὰ κοιτάξῃ, ν' ἀναμετρήσῃ ἀν κατέχῃ τὰ στοιχεῖα καὶ τὴν πνευματικὴ δύναμιν ποὺ χρειάζονται γιὰ νὰ τὸ ἐξετάσῃ καὶ νὰ φτάσῃ στὴ λύση του. Ἡ προκαταρκτικὴ αὕτη σκέψις ἔχει καὶ τοῦτο τὸ μεγάλο πλεονέκτημα: ὅτι βοηθεῖ καὶ στὴ λύση τοῦ προβλήματος, μετὰ τὴν ὑπόθεσιν βέβαια ὅτι βρίσκομε τὸν ἑαυτὸ μας ἱκανὸ νὰ τὴν ἐπιχειρήσῃ.

Στὰ τελευταῖα χρόνια θυμῆθκα συχνότερα τὴ συμβουλὴ αὕτη τοῦ πατέρα μου, ὅταν συλλογίζομαι τοὺς νέους μας καὶ μερικὰ ἀπὸ τὰ θέματα ποὺ βρέθηκαν στὴν ἀνάγκη νὰ τὰ καταπιαστοῦν. Καὶ σκέφτηκα μετὰ τὴν εὐκαιρίαν αὕτη πόσο θὰ ὠφελοῦσαν ἐξωσχολικοὶ συλλογοὶ τῶν νέων ἀν μαζί μετὰ τὴν ψυχὰ γιὰ τοὺς φρόντιζαν νὰ τοὺς συνηθίζον στὴ μεθοδικὴ σκέψιν καὶ τοὺς ὠδηγοῦσαν νὰ καταλάβουν πόσες δυσκολίες παρουσιάζονται, ὅταν θέλῃ κανεὶς νὰ σκέπτεται μετὰ εὐκρινείαν. Καὶ ἀντιθέτα πόσο ζημιώνουν τὴ μόρφωση καὶ τὸ ἠθικὸ τους, ὅταν τοὺς συνηθίζον νὰ βρίσκουν εὐχαρίστησιν στὸ νὰ καταπιάνονται καὶ νὰ παίρνουν εὐκόλα ἀποφάσεις σὲ θέματα ποὺ εἶναι ἀνώτερα ἀπὸ τις δυνάμεις των καὶ προπάντων χωρὶς νὰ λογαριάζουν ὅτι στὴν ἡλικίαν τους δὲν εἶχαν ἀκόμη τὸν καιρὸ νὰ ἱδοῦν τὸ κάθε πράγμα ἀπ' ὅλες τοὺς πλευρῆς, παρὰ μονάχα ἀπὸ κείνη ποὺ ἔπυχε νὰ τὸ ἀντικρύσουν ὡς τώρα ἢ ποὺ τοὺς παρουσίασαν ἄλλοι.

Ἡ ἰδέαν αὕτη τοῦ μετρήματος ἢ τοῦ «μέτρου» τόσο πολὺ μᾶς φυλάγει ἀπὸ τὴν ὑπερβολήν, ὥστε στὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα ἡ λέξις «μέτρον» κατέληξε νὰ σημαίνει τὸ ἀντίθετο τῆς ὑπερβολῆς. Πρὸς τὴν ἰδίαν κατεύθυνσιν ἐξελλίσσεται τώρα στὴν Ἀμερικὴ ἡ σημασία μιᾶς ἀντιστοίχης λέξης «γιαίνοντικ» ποὺ ἀρχικὰ σημαίνει μόνο τὸ ξύλο μετὰ τὸ ὁποῖο μετροῦμε τὰ ὄψασματα.

Ι. ΚΑΡΑΒΙΔΑΣ

Είπανε τὰ Κλαριά κρυφομυλώνοντας στὸν Ποιητή:

«... ὅσα θὰ σοῦ ποῦμ' ἐμεῖς
εἶναι μοίρα κι ἱστορία
καὶ παράδοση τῆς Γῆς.» (1)

Μὰ ὄχι μόνο μοίρα κι ἱστορία καὶ παράδοση τῆς Γῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς καὶ τῆς ἀνθρώπινης κοινωνίας εἶναι μοίρα κι ἱστορία καὶ παράδοση ἡ ζωὴ τῶν Κλαριῶν.

Γιατὶ ἡ ἀνθρώπινη ἱστορία, ἡ πραγματικὴ ἱστορία τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς εἶναι ἐνωμένη ὄχι μόνο με τοὺς ἥρωες καὶ τὰ κατορθώματά τους, ὄχι μόνο με τοὺς πολέμους ἀνάμεσα στὶς φυλὲς καὶ στοὺς λαούς, μὰ εἶναι ἐνωμένη περισσότερο με τοὺς ἀγῶνες τοὺς σκληροὺς καὶ τοὺς ἐπίμονους ποὺ ἔκανε καὶ κάνει ἀδιάκοπα ὁ ἄνθρωπος ἐναντίον τῆς φύσης τὴν ἄγρια, τὴν ἀνυπότακτη, ποὺ κρύβει τὰ μυστικά της ζηλόφθονα καὶ ματαιώνει τὶς προσπάθειες τοῦ ἀνθρώπου μυαλοῦ με πείσμα. Εἶναι ἐνωμένη με τὴν ἀνακάλυψη τῆς φωτιᾶς, με τὴν ἐξημέρωση τοῦ ἀγριμιοῦ, με τὴν καλλιέργεια τῆς γῆς. Ἡ ἐξημέρωση τοῦ ἀγριμιοῦ, ἡ καθυπόταξη τοῦ ἀλόγου, ἡ ἐξημέρωση καὶ ἀφοσίωση τοῦ σκύλου, ἡ ἐξημέρωση τῆς ἀγριελιάς, ἡ καλλιέργεια τοῦ ἀμπελιοῦ, ἡ ἐκμετάλλευση τοῦ σταριοῦ, νὰ οἱ Μαραθῶνες καὶ οἱ Σαλαμίνας τοῦ ἀνθρώπου μυαλοῦ, ἐναντίον τὴν ἄγρια, τὴν ἀνήμερη φύση.

Καὶ εἶναι ἡ ἐξημέρωση τοῦ Κλαριοῦ, καὶ πιὸ πολὺ ἡ ἐξημέρωση τῆς Ἑλιάς ἀπὸ τὰ παλιὰ χρόνια συνυφασμένη με τὴ ζωὴ καὶ με τοὺς ἀγῶνες τοῦ παραμεσόγειου κόσμου. Ἡ ἐξημέρωση τῆς ἀγριελιάς εἶναι ἡ πρόοδος τῆς παραμεσόγειας φυλῆς ἀπὸ τὴ βαρβαρότητα στὸν πολιτισμό, εἶναι ὁ ἴδιος ὁ πολιτισμὸς ποὺ καταχτᾷ τὶς παραμεσόγειες τὶς χώρες καθὼς προχωρεῖ θριαμβευτικά κάτω ἀπὸ τὰ τίμια κλωνάρια ἐνὸς καινούριου κλαριοῦ ποὺ φανερώθηκε σὰ σύμβολο θεϊκοῦ ἀπάνω στη γῆ, τῆς Ἑλιάς!

Σὰν ἔπαθλο τιμῆς στεφανώνει ὁ Κότινος ἀπὸ τὶς ἀκτὲς τῆς Μεσογείου τὴ γαλανὴ αὐτὴ θάλασσα ποὺ ἐνώνει ὅσες χώρες περιβρέχει καὶ ὅσους λαοὺς τὴν ἀγναντεύουν. Σὲ ὅποια διεύθυνση καὶ ἂν πορευτῆκανε οἱ ἄνθρωποι τῆς Μεσογείου πάνω στοὺς ὑγροὺς δρόμους, ποὺ ἄνοιγε μπροστὰ τους τὸ εὐκολόσκιστο κύμα, εἴτε κατὰ τὸ βοριά, εἴτε κατὰ τὸ νοτιά, εἴτε κατὰ τὴν ἀνατολή, εἴτε κατὰ τὴ δύση, παντοῦ ἀπάντησαν τὸ γινώμιμο κλαρὶ ποὺ θύμιζε τὴν πατρίδα.

Στ' ἀκρογιάλια τῆς βόρειας Ἀφρικῆς ποὺ ξεμπάρκαρναν οἱ Φοίνικες, στ' ἀκρογιάλια τῆς μεσημβρινῆς

1. Κωστὴ Παλαμᾶ: «Ὁ Δωδεκάλογος τοῦ Γόφτου».

Γαλλίας ὅπου ἔφτασαν οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τὴ Φώκαια, στὶς μαυροθαλασσίτικες ἀκτὲς τῆς Κολχίδας ποὺ ἄραξαν οἱ Ἀργοναῦτες, στὶς Ἑτρουσκικὲς ἀκρογιάλιες ποὺ πῆγαν οἱ Τυρρηνοί, παντοῦ ἀντίκρυσαν τὸ κλαρὶ αὐτό. Ὁ ταλαιπωρημένος Ὀδυσσεὺς κάτω ἀπὸ τὴν πυκνὴ κλωνία καὶ πυκνὴ φύλη σκέπη μιᾶς Ἑλιάς ἀγκαλιασμένης με μιὰν ἀγριελιά χώθηκε γιὰ νὰ κοιμηθῇ καὶ νὰ ξεποστᾷ μόλις μπόρεσε γυμνὸς καὶ θαλασσοδεμένος νὰ πατήσῃ τὸ φιλόξενο νησί τῶν Φαιάκων. Καὶ ὁ Νῶε τότε μόνο ἀποφάσισε ν' ἀνοίξῃ τὴν Κιβωτὸ καὶ νὰ βγῇ στὴ στεριά, ἅμα εἶδε τὸ περιστέρον νὰ γυρίσῃ φέρνοντας στὸ ράμφος του τὸ εἰρηνοφόρο κλωνάρι τῆς Ἑλιάς. Ὁ Χριστὸς, κάτω ἀπὸ τὴ σκέπη τῆς Ἑλιάς γονατίζοντας ζητοῦσε παρηγοριά στὴν προσευχή. Τὰ θερμά του δάκρυα πότισαν τὴ ρίζα τῆς καὶ ἀγιάσανε τὴν Ἑλιά! Καὶ ἀπὸ τότε τὸ λαδάκι τῆς τὸ πολῦτιμο ἔγινε τὸ ὕλικό τῆς θυσίας ποὺ ἀντικατέστησε τὰ σφάγια στοὺς ἐθνικοὺς βωμούς.

Πόσους κόπους, πόσες προσπάθειες χρειάστηκε ὁ ἄνθρωπος γιὰ νὰ πετύχῃ τὴν ἐξημέρωση τῆς ἀγριελιάς μᾶς τὸ λὲι ὁ μῦθος γιὰ τὸν καυγὰ ποὺ ἔστησαν δυὸ θεοὶ μεταξύ τους, ὁ Ποσειδῶνας, ὁ θεὸς τῶν νερῶν καὶ ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ θεὰ τῆς σοφίας. Κανένα κλαρὶ δὲν μπορεῖ νὰ ζῇ καὶ νὰ προκόψῃ χωρὶς νερό. Ὅλα τὰ κλαριά μῆτέρα τους ἔχουν τὴ Γῆ καὶ πατέρα τους τὸν Ποσειδῶνα! Μὰ ἡ ἐξημέρωση τῆς Ἑλιάς δὲν εἶναι ἔργο οὔτε τῆς γῆς, οὔτε τοῦ νεροῦ. Εἶναι ἔργο τοῦ ἀνθρώπου μυαλοῦ, εἶναι ἔργο τῆς συγκεντρωμένης σοφίας καὶ τῆς πολὺμοχθης πείρας τῶν αἰώνων, εἶναι ἕνα κομμάτι μποροῦμε νὰ ποῦμε τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς ποὺ στοιχειώνεται μέσα στὸ κλαρὶ. Ἔτσι εἶναι. Δὲ μᾶς τὸ λὲει μόνο ἡ παράδοση. Μᾶς τὸ βεβαιώνει ἡ ἴδια ἡ Ἑλιά.

Μέσα στὸ ἐλιοκούκουτσο, μέσα στὸ φύτρο, μέσα στὸ εἶναι ἀπὸ ὁποιοδήποτε σὸ ἡμερὴς Ἑλιάς κρύβεται ἀνυπότακτος ὁ ἀγριὸς πρόγονος, ἔτοιμος νὰ ξεπηδήσῃ μόλις τὸ φύτρο τοῦ ἐλιοκαρποῦ ἀγγίξῃ τὴ γῆ, μόλις ἡ ἀνθρώπινη ἐπίβλεψη χαλαρωθῇ, μόλις ἡ ἀνθρώπινη ἐπέμβαση σταματήσῃ. Ἀδιάκοπα πρέπει νὰ παλέβῃ ὁ ἄνθρωπος με τὴν Ἑλιά. Με μπολιάσματα, με κλαδέματα, με ποτίσματα, με κοπρίσματα, με φυτέματα, με ξελακκώματα κι ἄλλων λογίων λογίων περιποιήσεις. Αὐτὲς ὅμως οἱ περιποιήσεις σὰ νὰ κουράζουν τὸ κλαρὶ, σὰ νὰ τὸ ἐξαντλοῦν. Γρήγορα παίρνει ἡ Ἑλιά αὐτὴ τὴν ὀψη τὴ γεροντιστική, με τὸ σταφιδασμένο, τὸ ρυτιδωμένο κορμὶ, ποὺ μαζὶ με τὴ φυλλωσιά τῆς τὴν γκριζὰ τὴ δείχνει σὰ νὰ εἶναι ἡ γιαιγιά τῶν ἄλλων κλαριῶν. Μόνο ὁ μαυρομάτης καρπὸς τῆς γυαλίζει ζωηρὸς, γεμάτος σφρίγος καὶ μαρτυρεῖ τὴν ἀγέραστη ζωηρότητα τοῦ κλαριοῦ.

Ἐκατὸ καὶ διακόσια χρόνια βαστοῦν τὰ θαλερὰ αὐτὰ γεράματα τῆς Ἑλιάς καὶ τὴν κάνουν νὰ παραστέκη, γερόντισσα αὐτὴ, στὸ ἔξοδι τόσων καὶ τόσων ἄλλων λιγδῶνων καὶ πολυχρονίτικων κλαριῶν ποὺ φυτρώνουν γύρω στὸ λιοστάσι. Μὰ δὲν εἶναι ἡ Ἑλιά τῶν κλαριῶν μόνο ἡ γιαιγιά. Εἶναι καὶ τῶν ἰδίων τῶν ἀνθρώπων ἡ γιαιγιά, αὐτῶν ποὺ νομίζουν πὼς τὴν ἐξουσιάζουν.

Κι εἶναι αὐτὴ ποὺ βλέπει κάτω ἀπὸ τὸν ἴσκιο τῆς νὰ ἔρχονται καὶ νὰ περνοῦν καὶ νὰ φεύγουν οἱ ἀνθρώπινες γενιές. Εἶναι αὐτὴ ἡ ἴδια ποὺ θὰ δώσῃ τὸ λαδάκι τῆς γιὰ μύρο καὶ γιὰ σάβανο καὶ γιὰ εὐχὴ καὶ γιὰ μνημόσυνο.

Εὐλογημένη γερόντισσα ἡ Ἑλιά ἀπὸ τοὺς θεοὺς, τιμημένη ἀπὸ Κλαριά κι ἀπὸ ἀνθρώπους, εἶναι δεμένη με δεσμοὺς ἀγάπης καὶ καλοσύνης με τὴ ζωὴ μᾶς.

Λὲς κι ὅλος αὐτὸς ὁ μόχθος ποὺ ξεδεύεται γιὰ ν' ἀνασταθῇ τὸ κλαρὶ στοιχειώνεται σὲ ἀγάπη ποὺ κατασταλάζει στὴν καρδιά μᾶς.

Ἄν καμιά φορὰ βρισκόταν καταδικασμένος τοῦτος ὁ τόπος νὰ χάσῃ ὅλα του τὰ κλαριά, καὶ ἂν οἱ θεοὶ μετριάζοντας τὴ σκληρὴ τους ἀπόφαση μᾶς ρωτοῦσαν:

— Ποιὸ κλαρὶ ἀπ' ὅλα προτιμάτε νὰ σᾶς χαρίσωμε;

Θάπρεπε ν' ἀπαντήσωμε ἀδίσταχτα.

— Τὴν Ἑλιά!

ΠΑΝ. ΓΡΥΣΠΟΣ

οοο

Η ΕΛΙΑ

Εἰμαι τοῦ ἡλιοῦ ἡ θυγατέρα
ἡ πιὸ ἀπ' ὅλες χαϊδευτή.
Χρόνια ἡ ἀγάπη τοῦ πατέρα
σ' αὐτὸν τὸν κόσμο με κρατεῖ.
Ὅσο νὰ πέσω νεκρωμένη,
αὐτὸν τὸ μάτι μου ζητεῖ.

Εἴμ' ἡ ἐλιά ἡ τιμημένη.

★

Δὲν εἴμ' ὀλόξανθη, μοσχάτη
τριανταφυλλιά ἡ κιτριὰ.
Θαμπῶν τῆς ψυχῆς τὸ μάτι,
γιὰ τ' ἄλλα μάτια εἰμαι γριά.
Δὲν μ' ἔχει ἀηδὸν ἐρωμένη,
μ' ἀγάπησε μία θεά. (1)

Εἴμ' ἡ ἐλιά ἡ τιμημένη.

★

Ὅπου κι ἂν λάχω κατοικία
δὲ μ' ἀπολείπουν οἱ καρποί.
Ὡς τὰ βαθιά μου γηρατεῖα
δὲ βρίσκω στὴ δουλειὰ ντροπὴ.
Μ' ἔχει ὁ Θεὸς εὐλογημένη,
κι εἰμαι γεμάτη προκοπή.

Εἴμ' ἡ ἐλιά ἡ τιμημένη.

★

Φρίκη, ἐρημιά, νερὰ καὶ σκόπη
τὴ γῆ ἐθάψαν μιὰ φορὰ.
Πράσινη αὐγὴ με φέρνει πρῶτη
στὸ Νῶε ἡ περιστέρα.
Ὅλης τῆς γῆς εἶχα γραμμένη
τὴν ἐμορφιά καὶ τὴ χαρά.

Εἴμ' ἡ ἐλιά ἡ τιμημένη.

★

Ἐδῶ στὸν ἴσκιο μ' ἀποκάτου
ἦρθ' ὁ Χριστὸς ν' ἀναπαυθῇ,
κι' ἀκούστηκ' ἡ γλυκιὰ λαλιά του
λίγο προτοῦ νὰ σταυρωθῇ.
Τὸ δάκρυ του, δροσιὰ ἀγίασμένη,
ἔχει στὴ ρίζα μου χυθῇ.

Εἴμ' ἡ ἐλιά ἡ τιμημένη.

Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

(1) Ἡ Ἀθηνᾶ.

Τὰ παιδικὰ μου χρόνια τὰ ἔζησα στὶς Ἰνδίες, στὴν περιοχή τοῦ Κασμίρ. Θὰ ἔχετε ἀσφαλῶς ἀκούσει τὸ ὄνομα αὐτό. Εἶναι ὁ τόπος πού βγάζει τὰ ὠραία μάλλινα, μαλακὰ καὶ ζεστὰ σάλια. Ἡ πόλη πού μέναμε μοῦ φαινόταν ἡ ὠραιότερη τοῦ κόσμου. Καὶ ἦταν ἀληθινὰ ὠραίο τὸ μικρὸ Σρινιγκάρ χτισμένο σὲ πεδιάδα, πού στὸ βάθος της φαίνονταν οἱ πανύψηλες ἀσπρὲς κορυφές τῶν ἱμαλαίων βουνῶν.

Ἀσπρὰ πουπουλένια συννεφάκια μαλακὰ σὰν τὸ μαλλὶ τοῦ Κασμίρ ἔπαιζαν ὅλη τὴν ἡμέρα σὲ γαλανὸ καὶ καθάριο οὐρανό, καὶ μόλις νύχτωνε βιάζονταν νὰ γυρίσουν σπῆτι τους, στὴ μεγάλη τους μητέρα, τὰ βουνά.

Ὅταν τὰ σύννεφα πλάγιαζαν, πηγαίναμε κι ἐμεῖς τὰ παιδιά σπῆτι μας νὰ φαίμε. Τὸ δείπνο μας ἦταν ἓνα μεγάλο ποτήρι γάλα κι ἓνα κύπελλο χυλὸς καυωμένος με κρέμα καὶ ζάχαρη.

Ἀπὸ τὸ πολὺ παιγνίδι εἴχαμε πάντα μεγάλη ὄρεξη. Δὲν προφταίναμε νὰ καθήσουμε στὰ σκαμνάρια μας γύρω ἀπὸ τὸ χαμηλὸ στενόμακρο τραπέζι, καὶ τὰ φυτρίζαμε νὰ μάς ἀδειάζαν στὴ στιγμή. Βιαζόμαστε ἀλλοστε νὰ φαίμε καὶ τὸν ἐξάισιο καρυδένιο χαλθὰ καυωμένο με ἀλεύρι καὶ βούτυρο, πού μάς ἔδιναν πάντα στὸ τέλος τοῦ φαγητοῦ, γιὰ ν' ἀκούσουμε ὕστερα τίς ὠραίες ἱστορίες γιὰ τὸν Κρισνὰ πού μάς διηγόταν κάθε βράδυ ἡ μητέρα.

Ὁ Κρισνὰ ἦταν μεγάλος ἥρωας καὶ με ὠραίο παρυσιαστικό. Ὅλα τὰ ἀγόρια τὸ εἶχαν ὄνειρο νὰ γίνουν μιὰ μέρα σὰν κι αὐτόν. Γεννήθηκε σ' ἓνα παλάτι, ἀλλὰ μιὰ χωρική πού δὲν εἶχε δικό της παιδί, τὸν ἄρπαξε μιὰ μέρα ὅταν ἦταν ἀκόμα μωρὸ στὴν κούνια, καὶ τὸν πῆγε στὸν ἄνδρα της στὰ βουνά. Ἔτσι τὸν γλύτωσε ἀπὸ τὸ σκληρὸ καὶ κακὸ βασιλιά, πού λογάριζε νὰ τὸν σκοτώσῃ γιὰ νὰ μὴ τοῦ πάρῃ τὸν θρόνο, ὅταν θὰ μεγάλωνε. Οἱ βοσκοὶ τὸν ἀγαποῦσαν καλύτερα ἀπὸ τὰ παιδιά τους. Ἀπὸ μικρὸς ξεχώριζε ἀνάμεσα στὰ συνομήλικά του παιδιά. Στὸ τρέξιμο παράβγαινε ὅλα τὰ παιδιά τῆς ἡλικίας του καὶ ἦταν δυνατὸς σὰ λιοντάρη. Τὸ παίξιμο τῆς φλογέρας του μάγευε καὶ αὐτὰ τὰ ζῶα ἀκόμα, πού ὠρες ὁλόκληρες κάθονταν γύρω του γιὰ ν' ἀπολαύσουν τὴ γλυκιά μουσική του. Τὸν ἀγαποῦσαν ὅλοι. Καὶ οἱ μεγάλοι καὶ οἱ μικροὶ καὶ τὰ ζῶα. Ἦταν λογικὸς καὶ δίκαιος ὅσο κανεῖς.

Ἡ φήμη γιὰ τὰ χαρίσματά του καὶ γιὰ τὴ σοφία του ἔφτασε παντοῦ καὶ ἀπ' ὅλα τὰ μέρη ἔρχονταν νὰ τὸν γνωρίσουν καὶ νὰ τὸν συμβουλευτοῦν γιὰ σπουδαῖα ζητήματα.

Κάποτε δυὸ πολιτείες φιλονείκησαν. Πολλοὶ σοφοὶ προσπάθησαν νὰ τὶς συμβιάσουν, ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσαν. Τὸ μίσος μεταξύ τους γίνονταν ὅλο καὶ μεγαλύτερο. Στὴν ἀρχὴ τὸ μάλωμα ἔφτανε ὡς τίς γροθιές. Ἀλλὰ σιγά σιγά τὸ κακὸ μεγάλωνε. Στὸ τέλος ἡ καθεμιά τους ὀργάνωσε συστηματικὸ στρατὸ με

σκοπὸ νὰ ἐξοντώσῃ ἡ μιὰ τὴν ἄλλη. Στὴ μάχη πού δόθηκε ἔξω ἀπὸ τίς πόλεις εἶχαν καὶ οἱ δυὸ πολλὰ θύματα καὶ σὲ ἀνθρώπους καὶ σὲ ζῶα. Ὁ πόλεμος ὅμως πάλι δὲ σταμάτησε. Ἡ μάχη μεταφέρθηκε μέσα στὶς πόλεις καὶ μαζὶ με τὸ στρατὸ σκοτώθηκαν καὶ πολλὰ ἀθῶα γυναικὸ-παιδιά καὶ πολλὰ σπιτία γκρεμίστηκαν.

Ὁ Κρισνὰ ὅταν ἄκουσε γιὰ τὸ φερόντο αὐτὸ πόλεμο, ἀποφάσισε νὰ πᾶν νὰ τοὺς συμφιλιώσῃ. Οἱ δυὸ ἀρχηγοὶ με ἀνακούφιση πληροφορήθηκαν τὴν ἀπόφασή του, γιὰτί κι αὐτοὶ εἶχαν ἀποκάνει νὰ πολεμοῦν. Ὁ ἓνας μάλιστα ἀπὸ τοὺς δυὸ γιὰ νὰ τὸν περιποιήθῃ περισσότερο ἔδωσε ἐντολὴ καὶ ἐτοίμασαν στὸ δρόμο πού θὰ περνοῦσε ἓνα κατάλυμα γιὰ τὴ νύχτα. Τὸ κατάλυμα αὐτὸ ἦταν σωστὸ παλάτι με πλουσιότατα ἔπιπλα καὶ ἐξαιρετὰ φαγητά. Ὁ Κρισνὰ βλέποντας αὐτὴ τὴν ἰδιαιτέρη

περιποίηση προτίμησε νὰ συνεχίσῃ νησιτικός καὶ κουρασμένος τὸ δρόμο του μέσα στὴ νύχτα, ἀφοῦ δὲν ὑπῆρχε ἄλλο κατάλυμα ἢ ξενοδοχεῖο ἐκεῖ κοντά. Γιατί δὲν ἤθελε νὰ χρωστᾷ ὑποχρέωση σὲ κανένα ἀπὸ τοὺς δυὸ ἀρχηγούς πού πῆγαινε νὰ συμφιλιώσῃ. Σὲ λίγο πρόβαλε ἀπὸ ἓνα καλυθᾶκι ἓνας ἀγαθὸς γέρος καὶ τὸν προσκάλεσε νὰ περάσῃ τὴ νύχτα στὸ φτωχικὸ του καὶ νὰ μοιραστοῦν τὸ δείπνο του. Ὁ Κρισνὰ δέχτηκε εὐχαρίστως, γιὰτί ἔνωθε μεγάλη κούραση. Τὴν ἄλλη μέρα ἔφτασε ἐκεῖ πού πολεμοῦσαν οἱ δυὸ στρατοί. Κάλεσε τοὺς δυὸ ἀρχηγούς καὶ τοὺς εἶπε πῶς ἂν πραγματικὰ ἐπιθυμοῦν τὴν εἰρήνη, πρέπει νὰ ὑπάρξῃ μεταξύ τους τιμιότητα, συνεννόηση, ἀληθινὴ συνεργασία καὶ ἀπάνω ἀπ' ὅλα «ἡ ἀγάπη». Ὑστερα τοὺς εἶπε νὰ γράψουν τοὺς λόγους γιὰ τοὺς ὁποίους πολεμοῦσαν. Οἱ ἀρχηγοὶ σκέφτηκαν ἀρκετὴ ὥρα, ἀλλὰ δὲν ἔβρισκαν τί νὰ γράψουν. Οὔτε καὶ οἱ ἄλλοι ἀνθρώποι ἀπὸ τίς δυὸ πολιτείες συμφωνοῦσαν μεταξύ τους γιὰ ποῖο λόγο πολεμοῦσαν. Ὁ Κρισνὰ ἀποτραβήχτηκε γιὰ λίγη ὥρα γιὰ νὰ τοὺς ἀφήσῃ νὰ σκεφτοῦν καλύτερα. Ὅταν γύρισε, οἱ ἀρχηγοὶ δὲν εἶχαν ἀκόμη βρῇ καμιά ἀπάντηση. Τότε ὁ Κρισνὰ τοὺς εἶπε: «Ἀφοῦ δὲν μπορεῖτε νὰ βρῆτε τὸ λόγο πού ἔφερε τὸν πόλεμο μεταξύ σας, θὰ πῇ πῶς δὲν εἴχατε σοβαρὸ λόγο γιὰ ν' ἀρχίσετε τὸν πόλεμο. Οἱ ἀρχηγοὶ κοιτάχτηκαν ντροπισμένοι. «Καὶ ἀφοῦ δὲν ἔχετε λόγο γιὰ νὰ πολεμάτε, πρέπει νὰ σταματήσετε ἀμέσως» πρόσθεσε ὁ Κρισνὰ.

Στὰ λόγια αὐτὰ οἱ δυὸ ἀρχηγοὶ ἔδωσαν τὰ χέρια καὶ ὑποσχέθηκαν ν' ἀφιερῶσουν τὴν ὑπόλοιπη ζωὴ τους στὴν Εἰρήνη. Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ βασιλεύε στὶς δυὸ πολιτείες.

Ἀπὸ τὸ περιοδικὸ τοῦ Ἀμερικ. Ε. Σ. Ν. Junior Red Cross News. Ἀπρίλιος 1945.

Στραβολέλεκα εἶχαν βαφτίσει στὸ χωριὸ μας ἓναν πηγαδὶ ψηλὸ σὰ λελέκι καὶ λίγο ἀλλοίθωρο. Ὅλη τὴν ἡμέρα ἀνοίγε πηγάδια, καὶ τὸ βράδυ ὅταν τελείωνε τὴ δουλειά του, γύριζε στὰ καφενεῖα καὶ φλυαροῦσε, ὅλο φλυαροῦσε. Πράματα καὶ θάματα ἔλεγε ὁ Στραβολέλεκας. Ποῦ νὰ τὰ θυμᾶται κανεῖς...

Κάποια μέρα μάς εἶπε καὶ τὴν ἱστορία τοῦ ποντικού, πού πέθανε καὶ θάφτηκε... μοναχὸς του! Ναί. Τὸν βρῆκε, λέει, ἓνα πρωτὶ φόβιο, δίπλα στὸ πηγάδι πού δούλευε. Θάχε φάει τίποτα δηλητηριασμένα ἀραποστάρα, ἀπὸ κείνα πού ρίχνουν οἱ χωριάτες στὰ χωράφια τους γιὰ νὰ φαρμακκῶνουν τοὺς ἀρουραίους, καὶ προτοῦ προφτάσει νὰ χωθῇ στὴν τρύπα του καὶ νὰ πεθάνῃ σὰν καλὸς φαμελίτης, τὰ τίναξε βιαστικὰ βιαστικά, στὴ μέση τοῦ δρόμου.

Ὁ πηγαδῆς, σὰν τὸν εἶδε ἀνασκελμένο ἀπάνω στὰ χορτάρια, ράγισε ἡ καρδιά του. Στεναχωρήθηκε, λέει, πολὺ. Κατὰ τὸ μεσημέρι, καθὼς ἀνέθηκε ἀπάνω ἀπὸ τὸ πηγάδι νὰ ξεκουραστῇ καὶ νὰ κολασίῃ, κἀναι κατὰ τὴ μεριά τοῦ ποντικού, καὶ τί νὰ δῇ; Θέ μου, πού ψηλὰ κάθεται καὶ χαμηλὰ βλέπεις! Ὁ ποντικὸς εἶχε ἀνοίξει ἓνα λακουθᾶκι κι εἶχε θάφτῃ — ὁ μισὸς κιόλας — μέσα! Ὁ Στραβολέλεκας, κάνει παραλοῦσμένος τὸ σταυρὸ του καὶ πᾶει κοντὰ νὰ διὰ καλύτερα. Μὰ μόνο πού δὲν τὸ ἔβαλε στὰ πόδια ἀπὸ τὴν τρομάρα. Ὁ ποντικὸς λοιπὸν εἶχε θάφτῃ ὁ μισὸς κιόλας μέσ' στὸ λακκούβι, καὶ καθὼς ἦταν ἀπιστομένος με τὰ πόδια στὸν ἀέρα πᾶσκιζε ν' ἀνοίξῃ πῶς πολὺ τὸν τάφο του, με τὴν... πλάτη! Καὶ νὰ πῆς πῶς εἶχε

βαλθῇ νὰ κάνῃ καμιά δουλιὰ εὐκολή; Μὴν καὶ τὸ χῶμα πού ἔσκαβε, ἦτανε λιανοχώραφο εὐκολοδούλεφτο; Ἦταν γὴ σφιχτοδεμένη με τίς ἀπλοκαματωτές ρίζες τῆς ἀγριάδας, πού φύτρωνε καὶ θρασυμανοῦσε σ' ὅλον τὸν τόπο... Γῆ πού τὴν πάταγες καὶ σοῦ πο-νοῦσε τὸ πόδι...

Ὁ Στραβολέλεκας, κοίταγε κοίταγε καὶ θαύμαζε. Στὸ τέλος, κουράστηκε νὰ βλέπῃ καὶ κατέβηκε στὸ πηγάδι του νὰ ματαπίσῃ τὴ δουλειά του. Καθὼς ἔσκαβε, συλλογιόταν τὸν πόντικον — πῆς καλύτερα τὸ «βρυκόλακον» — κι ἔλεγε:

— Νὰ δῆς λοιπὸν, πού με τὴ φόρα πού ἔχει πάρει, θὰν τὰ καταφέρῃ καὶ θὰ κουκουλωθῇ πέρα γιὰ πέρα, πρὶν βασιλέψῃ ὁ ἥλιος!

Κί ἔτσι ἔγινε. Πρὶν βασιλέψῃ ὁ ἥλιος, ὁ ποντικὸς σκεπάστηκε ὁλότελα με τὸ χῶμα καὶ θάφτηκε κάτω ἀπὸ τὰ χορτάρια.

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἱστορία.

Ὅμως, πράμα παράξενο! Δὲν ἔξερα τί γίνονταν μ' ὅλα ἐκεῖνα τ' ἀλλόκοτα, πού μάς ἀράδιαζε ὁ Στραβολέλεκας. Μπορεῖ νὰ ἦταν καὶ ψέματα, μπορεῖ νάταν καὶ παιγνίδια τῆς φαντασίας του. Τὸ παραμῦθι ὅμως τοῦ ποντικού, ἦταν μιὰ ἱστορία ἀληθινή. Ἀληθινὴ πέρα γιὰ πέρα.

Ἐπρεπε νὰ περάσουν τὰ χρόνια, νὰ μεγαλώσουν οἱ μικροὶ — μαζὶ τους κι ἐγώ — νὰ φύγουν οἱ μεγάλοι — μαζὶ τους κι ὁ καυμένος ὁ Στραβολέλεκας — καὶ νὰ μοῦ τύχῃ κάποτε, διαβάζοντας κάποιο βιβλίο, ν' ἀπαντήσω τὸ παράξενο περιστατικό, ὅχι σὰ θαῦμα πιά, ὅχι σὰν παραμῦθι, μὰ σὰ μιὰν ἀπὸ τίς πολλὲς μεγάλες ἀλήθειες, πού κρύβονται ἀπάνω στὴ Γῆ μας.

(Τὸ βιβλίο, τὸ ἔχει γράψῃ ὁ Φάμπρ, ὁ ὑπομονετικὸς αὐτὸς ἐρημίτης, πού πέρασε ὅλη τὴν ζωὴ του, σκυμένος ἀπάνω στὰ μικρὰ μαμούδια τῆς Γῆς, μελετώντας τίς συνήθειες τους, τίς χαρὲς καὶ τίς λύπες τους — ὅλα τους τὰ καμώματα, ἀπὸ τὴν ὥρα πού πρω-

τανοῖγουν τὰ μάτια τους ὡς τὴ στιγμή πού κοιμοῦνται γιὰ πάντα).

Ἐκεῖ λοιπὸν πού διάβαζα, βρῆκα μπροστά μου καὶ τὸ παραμῦθι τοῦ ποντικού, ἔτσι ἀκριβῶς, ὅπως μάς τὸ ἱστόρησε ὁ πηγαδῆς. Κι ἔτσι, μπόρεσα καὶ ξεδιάλυνα τὸ μυστικὸ του. Πρὶν ὅμως σὰς τὸ πῶ, θὰ ἤθελα πρῶτα νὰ σὰς ρωτήσω:

Σὰς ἔτυχε ποτὲ νὰ συλλογιστῇτε, τί γίνονται ὅλ' αὐτὰ τ' ἀμέτρητα, τὰ μικρὰ καὶ μεγάλα ζῶα, πού πεθαίνουν κάθε μέρα ἀπάνω στὴ Γῆ; Τί γίνονται τάχα οἱ χιλιάδες, τὰ ἑκατομμύρια κουφόρια, πού σπέρνονται — θλίβερά ἀπομεινάρια τῆς ζωῆς — στοὺς πλατιοὺς κάμπους, στὰ ψηλὰ βουνά, στὰ χιόνια, στὰ νερά, στὶς ρεματιές καὶ στὰ ρουμάνια;

Εἶναι πολλὲς οἱ αἰτίες, πού γεννοῦν τὸ κακὸ. Ἀλλες τόσες καὶ περισσότερες, εἶναι αὐτὲς πού φέρνουν τὸ καλὸ. Οἱ πρώτες μάχονται τίς δεύτερες, μὰ δὲν μποροῦν ποτὲ νὰ τίς νικήσουν. Κι ἔτσι ἀνάμεσα σ' αὐτὸ τὸ πάλημα πορεύεται ἡ ζωὴ καὶ κυλᾷ τὸν ἀσταμάτητο δρόμο της. Ὁ Θάνατος, πρόσκαιρο σκαλοτάμι μέσα στὸ κύκλισμα τῆς αἰωνιότητος, σπέρνει τὴ φλούδα τοῦ πληνῆτος μ' ἀμέτρητα κορμιά, πού πληρώσαν τὸ πρῶτο μεγάλο χρέος τῶν πλασμάτων τῆς Γῆς: Ἐζησαν... Ἐρχεται τώρα ἡ σειρά τοῦ δευτέρου χρέους. Πρέπει νὰ βοηθήσουν τὴ ζωὴ τῶν ἄλλων. Τίποτα δὲ χάνεται, σὲ τοῦτο τὸν κόσμο. Ὁ μικρὸς τυφλοπόντικας πού πέθανε, ἡ νυφίτσα πού κοιμήθηκε γιὰ πάντα στὴν ἀκρὴ τοῦ δάσους, τὸ μαμούδι καὶ τὸ βαβουλᾶκι πού κλείσανε τὰ μάτια τους, δὲ θὰ μείνουν νὰ κείτονται ἔτσι ἀνώφελα καὶ βλαβερά, λερώνοντας τὸν ἀέρα. Τὴ θανή τους τὴν περιμένει γιὰ νὰ ζήσῃ, ἓνας κόσμος ὁλόκληρος.

Γιὰ πρόσθε. Ἄν βρῆς καμιά φορὰ στὸ δρόμο σου, κανένα ζῶο πεθαμένο, μὴ βιαστῇς ν' ἀντιπεράσῃς ἀηδιασμένος. Νίκησε τὴ συχαμάρα σου καὶ κοίτα. Ἄν ἔξερης νὰ βλέπῃς καὶ νὰ συλλογιέσαι, θὰ δῆς πολλὰ ὠραία καὶ θαυμαστά.

Τί βουητό! τί χαρὰ ζωῆς βασιλεύει ἀπάνω στὸ σάπιο κουφόρι! Μερμηγκία, σκαθάρια, βαβουλᾶκια, χαλκούμυγες — πλῆθος ἀμέτρητο μαμούδια ἔχουνε συναχθῇ, καὶ, καθὼς λέει ὁ Φάμπρ, «κλωστή με κλωστή, κόκαλο με κόκαλο, τρίχα με τρίχα» καταλυοῦν τὸ μικρὸ κορμὶ, ὥσπου τὸ ξεναφέρουν πάλι ὁλόκληρο στοὺς θησαυροὺς τῆς ζωῆς.

Ὅλος αὐτὸς ὁ μικρόκοσμος, τὸ φτερωτὸ λεφοῦσι τῶν κανιβαλῶν, πού τραπεζιόναται καὶ ζουζουνίζει ἀπάνω στὰ φοφίμια, εἶναι ἡ ἀτέλειωτη φάλαγγα τῶν δουλευτῶν, πού καθαρίζει τὴ Γῆ, ἀλλάζοντας τοὺς δηλητηριασμένους χυμοὺς τοῦ θανάτου σὲ φίτρα ζωῆς. Εἶναι τὸ μεγάλο Ὑγειονομικὸ Συνεργεῖο τοῦ Θεοῦ, πού χιλιάδες αἰῶνες τώρα, πρὶν ἀκόμα φανερωθοῦν οἱ γιατροὶ με τὴ σοφία τους, πολεμᾷ τὸ θάνατο.

Ἐνὰ τέτοιος μικρὸς δουλευτῆς κρύβεται καὶ πίσω ἀπὸ τὸ παραμῦθι τοῦ ποντικού πού θάφτηκε μοναχὸς του. Μόνο, πού αὐτὸς, δὲν εἶναι ἓνας καλοφάγας σὰν τοὺς ἄλλους. Οὔτε καὶ ρίχνεται στὸ ἀνυχοκορμὶ γιὰ νὰ χορτάσῃ τὴν πείνα του. Δὲν καταδέχεται αὐτὸς τέτοια καμώματα. Εἶναι ὁ ἀριστοκράτης τῆς παρέας. Καὶ κάνει μιὰ δουλειὰ μοναδική: οἱ ἄλλοι τρῶνε, αὐτὸς, θάβει. Οἱ ἄλλοι, σὰ μαστόροι ἀνατόμοι κόβουν με τὸ νυστέρι, σκίζουν καὶ κομματιάζουν τὸ πτόμα, γιὰ νὰ γεμίσουν τὴν κοιλιὰ τους. Αὐτὸς, ἐπίσημος καὶ σοβαρὸς, ἀληθινὸς νεκροθάφτης, ἀνοίγει, δίχως νὰ φαίνεται τὸ μικρὸν τάφο, καὶ μέσα σὲ λίγες ὥρες ἐξαφανίζει τὸ πεθαμένο ζῶο.

Εἶναι ἓνα μικρὸ σκαθάρη! κάποιον ἐνάμιση πόντο μακρὸς. Καὶ βέβαια, τέτοια σπουδαῖα δουλειὰ πού κάνει, τοῦ ἔπρεπε καὶ ἡ ταιριαστὴ φορεσιά — ἐπίσημη καὶ σοβαρή, ὅπως συνηθίζεται στοὺς νεκροθάφτες. Μόνο πού φαίνεται πῶς στὸν κόσμο τῶν ζουζουνιῶν τὸ πένθος χῶμα δὲν εἶναι τὸ μαῦρο ἢ τὸ μαζὶ, καθὼς στὸ δικό μας, ἀλλὰ τὸ κόκκινο! Γι' αὐτὸ κι ὁ φίλος μας, εἶναι στολισμένος με κόκκινες μπάντες, με ρουμπινὶ φρεσὸν γύρω στὰ ἔλυτρα, φανελένιο μπλά-

στρόφι στο στήθος και δυο κατακόκκινες φλογάτες σκουφίτσες στις δυο αντένες του — Έτσι, που θα μπορούσαμε μιά χαρά να τόνε λέμε: «ό Νεκροθάφτης με το κόκκινο φράκο».

“Ας δούμε τώρα, μερικές λεπτομέρειες για τη δουλειά του. “Απ’ το Στραβολέλεκα, μάθαμε στην αρχή τί γίνεται το πεθαμένο ποντίκι. “Απ’ το Φάμπρ, μαθαίνομε τώρα πώς κάτω από το άψυχο σώμα δουλεύει υπομονετικά ένα μικρό συνεργείο από Νεκροφόρους (αυτό είναι το έπιστημονικό τους όνομα), που σκάβει σιγά σιγά τη γη, και σωρεύει το χώμα γύρω από το νεκρό ζώο. Καθώς ο μικρός λάκκος ανοίγει δλοένα και περισσότερο, το πτώμα κυλά με το βάρος του και λίγο λίγο μπαίνει μέσα στη γη και σκεπάζεται. Οι Νεκροφόροι, για να βοηθήσουν περισσότερο αυτό το κύλισμα, σταματούν κάθε τόσο το σκάψιμο, στερεώνονται καλά απάνω στα έξη τους πόδια κι αρχίζουν τις σπρωδιές με την πλάτη, κουνώντας το μικρό κορμί, που κατακάθεται δλοένα και πιό βαθιά. “Αν τύχη λοιπόν μιά τέτοια στιγμή να δη κανέναν ανήξερος — σαν το Στραβολέλεκα λόγου χάρη — τη σκηνή, μπορεί μιά χαρά να πιστέψη πως ο ποντικός... πασκίζει στ’ αλήθεια ν’ ανοίξη τη γη με την πλάτη του και να θαφτεί!

Πότε πότε, καθώς η δουλειά προχωρεί, έξω από τους Νεκροφόρους πετάγονται μιά βόλτα έξω από το λάκκο, για να κάνη μιά μικρή επιθεώρηση. Γυροφέρνει βιαστικά το πεθαμένο ζώο, προσέχει αν όλα πάνε καλά, και ξαναχώνεται πάλι γρήγορα να πιάση τη δουλειά του. “Ετσι σε λίγες ώρες μέσα το ζώο χάνεται και σκεπάζεται με χώμα, σαν ν’ άνοιξε η γη και να το κατάνιε.

Τις περισσότερες φορές, έτσι γίνεται όλη αυτή η ιστορία. “Όταν όλα είναι βολικά. “Όταν δηλαδή το νεκρό ζώο, βρίσκεται σε καλή μεριά, σε χώμα που μπορεί να σκαφτεί μ’ ευκολία. Πολλές φορές όμως τυχαίνει το πτώμα να έχη πέσει σε πετρώμα ή σε πηλό ταρτασμένο από τη βροχή. Οι διάφοροι έντομολόγοι, που μελέτησαν τους Νεκροφόρους πριν από το Φάμπρ, έφτιαξαν και γράψανε πολλά παραμύθια. Θέλησαν να πουν, πως όταν τάχα τα μικρά σκαθάρια δεν μπορούν να θάψουν μόνα τους το μικρό κουφάρι, σκορπίζονται γύρω γύρω και φωνάζουν κι άλλους συντρόφους για να τους βοηθήσουν. “Ο Φάμπρ με τα πειράματα που έκανε, απάδειξε πως όλα αυτά, είναι φαντασίες και παραμύθια. Κοντά σ’ αυτό όμως, ανακάλυψε κάτι άλλες συνήθειες, που ενώ μοιάζουν, ούτε παραμύθια είναι, ούτε και φαντασίες.

Και πρώτα πρώτα: “Αν το ψόφιο ζώο τύχη και βρεθί σε σκληρό χώμα που δεν μπορεί να σκαφτεί, τί γίνεται; Οι Νεκροφόροι, αφού πασκίσουνε κάμποσην ώρα να σκάψουν και δεν το καταφέρνουν, τότε σταματούν κι αρχίζουν να ψάχνουν τριγύρω. Δοκιμάζουν τα χώματα, τη σκληράδα τους, σκάθοντας μικρά λακκούβια, ώσπου πετύχουν να βρουν κάποια μεριά βολική. Και όταν τη βρουν επιτέλους, τότε καταπιάνονται όλοι μαζί και κουβαλούν σπρώχνοντας το κουφάρι ως εκεί. “Υστερα, τρυπάνουν από κάτω κι αρχίζουν τη δουλειά τους.

“Αν τύχη τώρα και το ζώο είναι σκαλωμένο σε τίποτα χαμόκλαδα ή θυμάρια, βέβαια δεν τήχουν καθόλου στο νου να το άφήσουν έτσι εύκολα εύκολα να τους γλυτώση. Σκαρφαλώνουν μιά χαρά απάνω στα κλαρόπουλα και με σπρωδιές και σκουντιές τα καταφέρνουν και το πετούν κάτω.

Κάποια φορά, που ο Φάμπρ τους έσκαρωσε μιά πονηριά, άκουστε τί άραϊα τα πορέψανε πάλι.

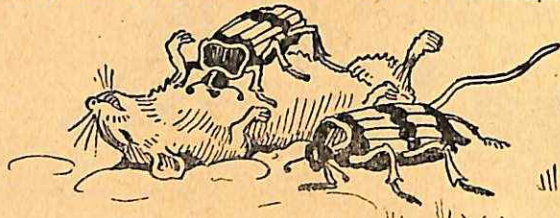
Τους είχε άκουμπήσει στο χώμα έναν ψόφιο τυφλοπόντικα, αφού πρώτα τόν έδεσε καλά καλά απάνω σε μιά βέργα, που τη στερέωσε γερά σε δυο διχάλες από σούβλα. “Ετσι οι φουκαράδες οι Νεκροθάφτες, αφού σκάψανε κάμποσην ώρα, αφού σκούνηθαν και ξανασκούνηθαν απ’ όλες τις μεριές, είδαν άπελπισμένοι πως δουλειά δε γινόταν: “Ο τυφλοπόντικας,

κρεμότανε ακούνητος πάνω από το λάκκο. “Όπου βάλθηκαν κι αυτοί συγχισμένοι να ψάχνουν να βρουν την αιτία. Πήγαν, ήρθαν, άνέθηκαν, κατέθηκαν, ξαναπήγαν, ξαναήρθαν, ώσπου στο τέλος τη βρήκανε... Σε δυο μεριές, ήταν δεμένος ο τυφλοπόντικας. Τις άνακάλυσαν και τις δυο, έκοψαν τους σπάγγους με τα δυνατά τους σαγώνια, λευτερώσανε το δεσμότη και τόν θάψανε σε λίγο κανονικά.

“Ετσι φτάσαμε στο τέλος της ιστορίας μας. “Αν τώρα μάς ρωτούσε κανείς να του πούμε, γιατί γίνονται όλοι αυτοί οι κόποι κι οι σκοτωμοί, γιατί όλο αυτό το πάλαιμα κ’ η σκληρή δουλειά του μικρού σκαθαριού, το πρώτο που θα μάς έρχόταν να του άποκριθούμε ύστερα απ’ όσα διαβάσαμε θα ήταν, πως: οι Νεκροφόροι, ζουν και δουλεύουν για να καθαρίζουν τη Γη από τα δηλητηριασμένα ψοφίμια. “Όμως η άπόκρισή μας αυτή δε θάνα σωστή. Και τα σκαθάρια και όλα τα ζωντανά πλάσματα που διαβαίνουν από τόν πλανήτη, κυβερνιούνται από το μεγάλο νόμο της «άθανασίας της ράτσας». “Ερχονται στον κόσμο, χαιρόνται τη ζωή και φεύγουν αφήνοντας πίσω τους τα παιδιά τους να συνεχίσουν το δρόμο τών προγόνων τους. Αυτό κάνουν και οι μικροί Νεκροφόροι. Θάβουν τα μικρά ζώα για να βρουν τροφή τα παιδιά τους που θαρθούν την άλλη άνοιξη.

Και όταν τελειώσουν, κλείνουν κουρασμένοι τα μάτια και κοιμούνται ήσυχοι, γιατί έκαναν το χρέος τους.

“Ετσι προστάζει η Βουλή του Μεγάλου Πατέρα τη ζωή που πορεύεται. Το κάθε τι που γίνεται στη Φύση δένεται με κάτι άλλο. Τα μικρά σκαθάρια για

να δώσουν ζωή στα παιδιά τους, καθαρίζουν τη Γη. “Η Γη χωνεύει μέσα της τα πεθαμένα ζώα και στέλνει φως και χυμούς στα πράσινα δέντρα. Τα δέντρα πάλι χαρίζουν τη ζωή στ’ άλλα πλάσματα. Το νερό έρχεται απ’ τόν ουρανό, σταλάζει ως τα βάθη της Γης, τη ζωντανεύει, και φεύγει πάλι ψηλά, σύννεφο γοργοτάξιδο. Και όλα μαζί, άρμονικά και σοφά, συνταιριάζουν το μεγάλο κι άπείστευτο Θαύμα της Δημιουργίας, που κυκλώνει τους αιώνες και τους φωτίζει: άπαλά τόν άσταμάτητο δρόμο τους.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΣΤΕΡΙΑΔΗΣ

ΑΝΟΙΞΗ

Τ’ ΑΗΔΟΝΑΚΙ ξεφτερούγισε σε τριανταφυλλιάς κλωνάρι, κι η τριανταφυλλιά άνασειστηκε απ’ τ’ άνάλαφρο φτερό.

Τ’ άνοιχτά της ρόδα μάδησαν στ’ άπριλιάτικο χορτάρι κι έπες’ ένα άχνό ροδόφυλλο σε τρεχούμενο νερό.

Ταξιδιάρτικο ροδόφυλλο τόχε η μοίρα σου γραμμένο σε μιά μαύρη, άχόρταγη άβυσσο σά βαρκούλα να πνιγής.

Για να φέρης ήλιогέννητο, δροσερό κι ευωδιασμένο κάποιο μήνυμ’ απ’ την άνοιξη στα κατάβαθα της γης.

Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ

Η ΡΟΔΑΚΙΝΙΤΣΑ

“Ηταν στο άλλο σπίτι. Τότες μέναμε στο Κουκάκι. Σε τούτο έδω έχουμε μιά μεγάλη τριανταφυλλιά που είναι φορτωμένη τριαντάφυλλα από τις άρχες του Μάρτη. “Εδω η “Ανοιξη έρχεται και μάς βρίσκει πρώιμα. “Εχουμε και μιά μπαξάνα πάνω από την πόρτα και φορτώνεται μυρουδάτα μπουκετάκια. “Εκεπέρα όμως δεν ήταν έτσι. “Η “Ανοιξη άργοπορούσε να μάς έρθη. Κάθε χρόνο άργοπορούσε. Στις άλλες αλύες πήγαινε ναρίτερα. “Εκεί υπήρχαν μυγδαλιές, κατόπι άνοιγαν τα σιδερωμένα φύλλα τους οι μαργαρίτες. “Εμείς όμως είχαμε μόνο μιά ροδακινίτσα, κι αυτή άργοποσε ν’ άρθη. “Όταν όμως άνθιζε, καμιά “Ανοιξη σε καμιάν άλλην αλύη δεν ήταν σαν τη δική μας. “Επαιρνε φωτιά η ροδακινίτσα σαν πυροτέχνημα. Και όχι να πής πως ήταν και δικιά μας. Του διπλανού σπιτιού ήταν και μάς χώριζε απ’ την αλύη του ένας μαντρότοιχος. Σεκόταν ολομόναχη, μοναχοκόρη του μικρού ανθόκηπου, και ένας γέρος καθηγητής με παλαικό μουσάκι έθγαζε μιά πανένια ξαπλωτήρα, άνοιγε το βιόλλο και... κοιμότανε κοντά της στη λιακάδα. Είχε γύρω στη ρίζα της έναν κύκλο χώμα, και πέρα απ’ αυτόν τόν κύκλο, που τόν έκλεινε μιά άράδα γλαστράκια με γαλάζια ζεμπούλια, άρχιζαν τα πλακάκια. “Ενα άσπρο, ένα σοκολατί. “Ηταν πιά ένα φτασμένο δεντρί, μιά σωστή νυφούλα. Είχε ψηλώσει πάνω από το μαντρότοιχο και κοίταζε με τα φουσκωμένα ματάκια της μέσα στην αλύη μας. Την κοιτάζαμε και μείς και περιμέναμε. Τί; Να μάς φέρη την “Α-

νοιξη. Τέντωνε τα λιγνά της κλωνιά προς τόν ουρανό, προς όλες τις μεριές, άπλωνε κάτω βεργούλες καφετιές και έτοιμαζότανε.

“Ο Λάμπης κ’ η Δροσούλα ήτανε μικρά, περίμεναν κι αυτά.

Τους έλεγα:

— “Εχετε το νου σας. Κάποια μέρα απ’ αυτές θάρθη η “Ανοιξη να καρφίτωση χίλια τριανταφυλλιά ανθάκια πάνω στη ροδακινίτσα. Τα μάτια σας τέσσερα μη σας ξεφύγη σαν και πέτσι και δεν προφτάσετε να τη δήτε. Να παραφυλάγετε, γιατί δεν ξέρετε τί ώρα θάρθη. “Υστερα εγώ νίπνω τας χείρας...

— Πώς είναι; ρωτούσε η Δροσούλα.

— Είναι κοπελίτσα άσπρη και ξανθιά, έχει μιά κόκκινη ποδιά γεμάτη τριανταφυλλιά λουλουδάκια και τα καρφίτσωνει...

Γι’ αυτό ο Λάμπης και η Δροσούλα την περίμεναν πως και πως.

Κάποια νύχτα που σηκώθηκε άέρας κ’ έκανε φασαρία στην αλύη μας, η Δροσούλα σηκώθηκε στο κρεβάτι της, έτριψε τα μάτια κι άφοκραζόταν μισοκοιμισμένη.

— Τί έχεις Δροσούλα; τη ρωτήσαμε.

— Θαώ πώς ήρθε, την άκούγω να περπατά, είπε η Δροσούλα.

“Όμως δεν ήταν. “Ακόμα δεν είχε έρθει η ώρα της. “Ο άέρας ήταν που θρόιζε στα φύλλα, δεν ήταν η κόκκινη ποδιά της “Ανοιξης και γελάστηκε η Δροσούλα.

“Όπου ένα πρωί ξυπνούσαν τα παιδιά και πατοῦσαν τις φωνές άπογοητευμένα και χαρούμενα μαζί. Πριν ακόμα νιφτούν την είδαν από το τζάμι. “Η ροδακινίτσα ψήλωνε πάνω από το μαντρότοιχο σά να σηκωνόταν στα νύχια τών ποδιών της. “Εδειχνε στα παιδιά τις βεργούλες της και ήταν φορτωμένες ανθάκια πριν βγάλουν ακόμα φύλλα!

“Ηρθανε και με ξεσήκωσαν, να κοιτάξω. Μας την έφκιασε και τούτη τη φορά η “Ανοιξη. Νύχτα ήρθε, τέλειωσε τη δουλειά της και τόσκασε πριν τη δοῦμε. Και καλά πιά ο Λάμπης που κοιμάται όρθιος την ώρα που του βάζουν τη πιτζάμα του και τόν πάνε σηκωτά στο κρεβάτι. “Αμέ η Δροσούλα που κοιμότανε με τ’ άφτάκι τετωμένο κατά την αλύη;

Βγήκαμε λοιπόν και την είδαμε κι οι τρεις, άκουμπισμένοι άράδα στο μαντρότοιχο. “Η ροδακινίτσα στεκόταν στολισμένη σαν “Αγιανάσταση. Δεν ήταν άλλο τίποτα πιό χαρωπό απ’ αυτή. “Αμ’ δεν ήταν λουλούδια κείνα, ήταν μικρές-μικρές εκρήξεις από τριανταφυλλιά φως. “Ενα πυροτέχνημα ήταν για τους άγγέλους τ’ ουρανού. “Ηταν ακόμα κι ένα πλήθος ματάκια που σκάσανε και ρόδισαν. Τώρα πιά τίνάζαν τις σπιθες τους από παντού.

— Δεν είναι ώραίο; ρώτησα τα παιδιά.

“Ο Λάμπης που άναπα τις παρομοιώσεις είπε σοβαρά:

— Βέβαια. Είναι ώραίο σαν ένα μπακέτο.

“Ο Λάμπης άνακάτεψε ακόμα τις νέες λέξεις με κείνες που ήξερε. “Ετσι λέγοντας «μπακέτο» ένοιούσε μπουκέτο. Μιάν άλλη φορά μάς είπε πως η “Ερση άγόρασε «ένα μπακέτο κόκκινες τανάλιες». “Όλοι άπορέσαμε τί να τάθελε τάχα τόσα σιδερικά η “Ερση, και κείνη μάς έξηγήσε πως ήταν κόκκινες ντάλιες.

“Η Δροσούλα όμως ήταν αληθινά άπογοητευμένη που κοιμότανε την ώρα που ήρθε η “Ανοιξη. “Ηταν όμως βέβαιη πως μέσα στον ύπνο της την άκουσε να περπατά στα πλακάκια. Και ήταν η τρίτη χρονιά που την πάθαινε.

Της ύποσέθηκα λοιπόν και γώ πως τοῦ χρόνου, σαν έχουμε γειά, θα παραφυλάγω εγώ τη νύχτα πίσ’ από το τζάμι με σθηστό φως, και θάχω το νου μου να μη μάς ξεφύγη άλλη φορά.

Τώρα η Δροσούλα είναι κοπελίτσα ανθισμένη σαν τη ροδακινίτσα στο άλλο μας σπίτι. “Η “Ανοιξη ήρθε κοντά μας, τόσο κοντά μας, που την πιάνουμε από τη μέση και χορεύουμε.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΜΥΡΙΒΛΗΣ

ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΠΑΛΙΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ

Πόσο τούς είχα πονέσει τούτους τούς παλιούς φίλους. Μιά δολόκληρη ζωή μαζί. Κοντά ένα τέταρτο του αιώνα ανταμώνουμε εγκάρδια τὰ Σαββατοκύριακα και καθόμαστε και σιγοκουθενιάζουμε πλάι-πλάι, καθένας με τη δική του γλώσσα. Όλημέρα συντροφεύαμε ο ένας τον άλλον. Άνοιγουμε τις καρδιές μας, σάν αληθινοί φίλοι, και ξεμολογιόμαστε τούς καυμούς μας. Διηγόμαστε τὰ βάσανα. Τραγουδούσαμε τις χαρές μας. Όλα, τὰ κάθε λογής πλάσματα που ζούνε στην πλάση έχουνε, βλέπεις, τούς καημούς τους, τὰ βάσανα, τις χαρές τους. Πόση ζεστασιά μεταξύ μας, πόση οικειότητα. Καθόμαστε όλη την ημέρα μαζί κοντά σέ κρύα νερά, σέ βουνοπλαγιές, σέ ράχες, ρουφούσαμε τον καθαρόν αέρα και τὸ βοάδυ χωρίζαμε λυπημένοι πολύ για τὸ χωρισμό. Τούτοι οί φίλοι, ἀπὸ φυσικοῦ τους, δὲν ἔργονταν ποτὲ νὰ μᾶς ἀνταμώσουν, ἐκτός με τὴ βία. Στέκονταν πάντα ἐκεῖ πὺν τούς ἔβαλαν ἡ μοίρα. Πατοῦσαν στέρεα τὴ γῆ. Ὑπάρχουν φίλοι πὺν μπορεῖ μιὰ στιγμὴ νὰ τούς βαρεθῆς, νὰ τούς θυμώσης. Ὅμως τούτοι εἶναι ἀπὸ τούς φίλους ἐκείνους πὺν δὲ βολεῖ νὰ τούς βαρεθῆς. Αἰσθάνεσαι τὴ ζωὴ σου ἀξεχώριστα δεμένη μαζί τους. Σάν δνέρο πεονοῦσε τότε ἡ ζωὴ, συντροφευμένη ἀπὸ τὴ χαρὰ πὺν σκόμπιζεν ἡ παρούσα τους. Ὅμως ἦρθαν ὕστερα τὰ δίσεχτα χρόνια τῆς σκληθιάς κι ἔχασε ὁ ένας τὸν ἄλλο. Περνοῦσαν οί μέρες, τὰ χρόνια, και τὰ δέντρα, δάση δλόκληρα, πὺν μᾶς γέμιζαν τὴν ψυχὴ μας χαρὰ κι ἀναγάλια, ἀφανίστηκαν ἀπὸ τὸ σίφωνα πὺν ἐσπόλυσαν οί ἄνθρωποι ἀπάνω τους. Δὲν τὸ ἀντεχε ἡ καρδιά μου νὰ πᾶν νὰ ἰδῶ τούς τόπους ἄδειους. Μὰ πάλι ἔλενα: πὺν τὸ ἔξερεις; Μπορεῖ και νὰ γλῶτῶσαν μερικοί ἀπ' τούς παλιούς φίλους πὺν μᾶς δμορφαινιν ἄλλοτε τὴ ζωὴ. Εἶναι καιρὸς νὰ σιῶμε. Νὰ ξαναρχίσουμε πάλι τὴ ζωὴ. Νὰ ξαναβροῦμε τὴ φευγάτη ψυχὴ μας. Ν' ἀνταμώσουμε τὸ Θεὸ τῆς δμορφιάς πὺν κατοικεῖ στὰ δάση. Ν' ἀκούσωμε τὸ κέλασμα τῶν πουλιῶν, τὸ τρανοῦδι τῆς πηνῆς. Νὰ γασοῦμε τὴν ἀδιάκοπη πορεία τοῦ χρυσαφένιου σκαραβαθίου κάτω ἀπὸ τὸν ζεστόν ἥλιο πὺν γονιμοποιεῖ τὰ λουλούδια. Πόσα εἶχαμε νὰ ἰδοῦμε και ν' ἀκούσωμε.

★

Ἀφῆσαμε τὸ αὐτοκίνητο πλάι στὸ γκρεμισμένο γιοφύρι και πήραμε τὸν ἀνήφορο νιομάτοι νοσταλγία. Κάτι λιγοστὰ χαμομύλια ἦταν ξεθαρευμένα σιμὰ στὴ δημοσιά. Ἀπὸ κεῖ κι ὕστερα τίποτα. Μονάχα τέφρα. Ἀνεβαίναμε σκυφτοί μέσ' ἀπὸ τὴν πυροπολημένη γῆ, πατώντας ἀπάνω στὰ καμένα κουκουναρία και στίς μαυρισμένες πέτρες, γιομάτοι δέος. Στὸν τόπο πὺν στέκονταν ἄλλοτε οί παλιοί μας γνώριμοι και μᾶς ὑποδέχονταν με τὰ υἱά τους, ἀπομένουν τώρα κατάμαυροι σκελετοί, ἀποτεφρωμένοι θάμνοι, κουμαριές και σκοῖνα πὺν δὲ βλασταίνουν πιά. Τὰ πόδια μας βουλιάζουν στὴν κατάμαυρη στάχτη. Τὰ λείψανα τῶν πεύκων και τῶν ἑλατιῶν, μαῦρα φαντάσματα μᾶς

φράζουν τὸ δρόμο, τινάζουν τὴν καπνίλα τους ἀπάνω μας. Μήτ' ἓνα φύλλο ἢ ἓνα ταπεινὸ ἀγρολούλουδο πουθενά. Ὅυτε κελάδημα πουλιοῦ στὴν ἀπανθρακωμένη γῆ. Κανένα ζῶο ἢ κουδούνι. Ὅυτε σερπετὰ γλυτροῦνε ἀνάμεσα στίς μαυρισμένες πέτρες, ὅυτε ζουζούνια. Καὶ ἡ μικρὴ πηγούλα σὰ νὰ κλαίη καταχωνιασμένη μέσα στὴ στάχτη κι αὐτὴ. Τὰ γνώριμα μονοπάτια μας, ἔξη χρόνια τώρα ἀδούλεβτα, ἔχουν σθῆσει πιά. Τρομάζουμε νὰ τ' ἀναγνωρίσωμε κάτω ἀπὸ τὰ κάρβουνα. Κοιταζόμαστε μεταξύ μας ἀπορημένοι κι ἀναρωτιόμαστε: Νάναι ἐδῶ τάχα πὺν περνούσαμε κάποτε μέσα ἀπὸ δασὰ σκιερὰ ρουμάνια πὺν μοσκομύριζαν τὰ σκοῖνα, τ' ἀσπάλαθρα, στόλιζαν τὰ χαμηλώματα οί παπαροῦνες, ψηλότερα τὰ κυκλάμινα, ἔβασκαν ἀμέριμνα οί ἀργοκίνητες χελῶνες, τὸ λέγαν οί κοῦκοι, χάνονταν βιαστικὲς στὸ πέρασμά μας οί γουστέρες; Ἀνηφορίζαμε τότε γελαστοί, με τὰ σακίδια στὴν πλάτη, τραγουδώντας. Ξεφορτωνόμαστε τὰ προβλήματα και τὴν ἀνία τῆς πόλης. Γευόμαστε τὸ ἄρωμα τοῦ ρετσινιοῦ μέσ' ἀπὸ τὰ γιομάτα τάσια. Ὅμορφα πὺν ἦταν τότε. Διστάζουμε νὰ πιστέψουμε πὺν πατοῦμε τώρα τὴν ἴδια γῆ. Τίποτα χαρούμενο δὲ σαλεύει πιά σ' ὅλη τούτη τὴν ἔκταση, μήτε τὰ φύλλα θροοῦν σάν ἄλλοτε, μονάχα οί μαῦρες κλάρες τῶν δέντρων σὰ νὰ κουνιῶνται ἀπειλητικὰ στοὺς ἀνθρώπους. Ἐσθῆσε πέρα γιὰ πέρα ἡ ζωὴ. Ὁ ἀέρας περνὰ ἀπάνω ἀπὸ τὰ δλόρθα κουφάρια και γράφει τὴ συμφωνία τῆς ἀγνωμοσύνης. Θαύμασα τὴ δύναμη τῆς φύσης καθὼς κοίταζα κάτι καρθουνιασμένα πεῦκα, πὺν πᾶσκιζαν μέσα ἀπὸ τὴν ἀπονεκρωμένη ζωὴ τους νὰ κυλῆσουν τὸν παχύτερο χυμὸ τους, σὰ μιὰ ὕστατη, ἀνεξίκακη προσφορά στὸν ἄνθρωπο. Μ' ἔκανε τοῦτο πολὺ νὰ συλλογιστῶ. Οί Θεοί τῆς δμορφιάς δὲν κατοικοῦν πιά ἐδῶ. Τούς παράσυρε ἡ λάσθα. Πὺν νὰ πιστέψουμε πὺς ὅλη τούτη ἡ καταστροφή εἶναι ἔργο ἀνθρώπινου; Μπόρεσαν χέρια ἀνθρώπινα νὰ σκορπίσουν τέτοιαν ἐρήμωση; Σκύψαμε πὺν πολὺ τὸ κεφάλι και προχωρήσαμε, με τὴν ψυχὴ βαριά. Κοντὰ δυὸ ὄρες βαδίσαμε μέσα σὲ τοῦτο τὸ νεκροταφεῖο χωρὶς νὰ βγάνωμε ἄχνα. Πονέσαμε πολὺ γιὰ τούς χαμένους μας φίλους. Ὅρκιστήκαμε ὅμως ν' ἀναστήσωμε ἄλλους στὴ θέση τους.

★

«Βουνὰ ψηλά, βουνὰ αἰώνια, παιδιὰ γιγάντια τῆς γῆς», βρῆκε τὸ κουράγιο, ἀργότερα, νὰ βροντοφωνῇ σὴ ἡ συντροφιά. Εἶχαμε ἀφήσει τὴ καμένη ζώνη κι εἶχαμε μπὴ τώρα στὰ ἔλατα. Μᾶς εἶχε περάσει ἀπὸ τὸ νοῦ, καθὼς περνούσαμε τὴ μαῦρη σαχάρα, πὺς εἶχε σταματήσει ἡ ζωὴ, πὺς δὲ θὰ ξαναβρίσκαμε τούς παλιούς μας φίλους. Νὰ ὅμως πὺν τούς βρήκαμε πάλι ἐδῶ ψηλά στίς ράνες, καθὼς τούς ἔξεραμε σιτητούς. Δὲ φτάσανε ἴσαμε δῶ οί φλόγες, και τὸ δάσος ἀπλώνεται σ' ὅλες τις πλαγιές ὡς ἀπάνω στίς κορφές βαθυπράσινο. Ἐδῶ ξαναβρήκαμε τούς Θεοὺς πὺν ψά-

χναμε κι ἀναγάλασε ἡ ψυχὴ μας. Ἀκούστηκαν πάλι τὰ πουλιὰ νὰ φτερουγᾶνε ξένιαστα στίς πρεμμένες κορφές τῶν δέντρων. Συντύχαμε τὸ μέγα Πάνα στ' ἀκροβούνια. Εἶδαμε τὰ πρόβατα νὰ βοσκοῦν στὸ λιβάδι. Τὰ τσοπανοπαῖδια νὰ δροσολογιοῦνται στὸ νερό, κι ἀκούσαμε πάλι τὴ φλογέρα τους νὰ τραγουδᾷ τὴ γαλήνη. Ἀγναντέψαμε ἀπὸ ψηλὰ τὰ πράσινα χωράφια. Οί μέλισσες, μέσα σ' ἓνα πυρετὸ δημιουργίας, βομβοῦν ἀπάνω στὰ κίτρινα ἀνθισμένα ἀσπάλαθρα και τις ἀγριοφασκομηλιές, κι ὁ χρυσαφένιος σκαραβαθῖος κυλᾷ αἰώνιος Σίσυφος τὴ σφαῖρα του. Μὲ πόση δίψα πέσαμε στὴν κατάκρυα βρύση, χαμένη μέσα στὰ ὕδραρα λουλούδια, κοντὰ στὸ λευκὸ ἑξωκλήσι με τὴν τεράστια ἱτιά πὺν γέρνει ἀπὸ πάνω τούς πράσινους κλώνους τῆς. Πλυθήκαμε ὕστερα, σὰ νὰ θέλαμε νὰ βγάλωμε τὸ ρῦπο τῆς πολιτείας, ξαπλώσαμε ἀπάνω στίς κατάσπρες μαργαρίτες. Ὀλόγυρα ἀνθισμένες ὀλοκόκκινες κουτσουπιές και κατάλευκες γκορτσές πεντοβολοῦν. Μιὰ πλούσια κλίμακα ἀπὸ χρώματα. Ἡ μικρὴ λάκκα ἀσπροβολάει πέρα γιὰ πέρα

ἀπὸ τις μαργαρίτες. Σ' ἓναν ἀσυγκράτητον ὀργασμὸ ἡ φύση. Λάμπει ὁ ἥλιος. Νιώσαμε πάλι τὴ χαρὰ νὰ τρέξωμε, νὰ πηδήσωμε, νὰ φωνάξωμε, ν' ἀκούσωμε τὸν ἀντίλαλο τῆς φωνῆς μας, νὰ γίνωμε πάλι παιδιά. Τρικύμισε ἡ ψυχὴ μας ἀπὸ πόθους. Τοξέψαμε με τὴ ματιά μας τις ράχες, τὸ γαλάσιον οὐρανὸ, τὰ ὀρθόστητα ἔλατα. Γλύκανε ἡ καρδιά μας ἀπὸ τὸ γέλιο. Ἀνάσανε ἡ ψυχὴ μας. Κάτι καινούργιο βλάστησε μέσα μας. Ἡ καινοδύναμη χαρὰ τῆς ζωῆς σκίρτησε ἐντός μας. Κοιτάξαμε τὰ καμένα δάση στὰ χαμηλὰ και εἴπαμε νὰ ἐξαφανίσωμε τοῦτα τὰ ἔργα πὺν ντροπιάζουν τὸν ἄνθρωπο. Νὰ κάνωμε νὰ πεταχτοῦν καινούργιοι κορμοί, νὰ πρασινίσουν πάλι οί τόποι. Ἦταν σάν ἓνας ὄρκος τοῦτος ὁ λόγος.

Οί πλαγιές ἀντιλήσαν ὅλη τὴν ἡμέρα ζωηρὸ τὸ τραγοῦδι τῆς χαρᾶς μας. Ἀργὰ τὸ βράδυ πήραμε ξανά τὴν κατηφόρα χαρούμενοι, ἀνάλαφροι, ξανανιωμένοι. Νιώθωμε ὅλοι πὺς ἀντλήσαμε ἀπ' τὴν πασίχαρη τούτη ἐπικοινωνία δύναμη κι αἰσιοδοξία γιὰ τὴ ζωὴ.

ΤΑΣΣΟΣ ΖΑΠΠΑΣ

Γεια Χαρὰ

ΤΟ ΝΕΡΟ

Ὅπως ἔγραψα στὸ φύλλο 1 τοῦ «Περιοδικοῦ», τὸ κορμὶ μας, ἂν τὸ ἐξετάση κανεὶς μηχανικά, χωρὶς νὰ προσέξῃ τις ζωτικὲς λειτουργίες του, και τὸ παράβλη με μηχανήματα, μοιάζει με ἀτμομηχανὴ πὺν καιόντας κάοθουνο ζεσταίνει νερό και παρᾶνει ἀπ' αὐτὸ ἀτμὸ. Τοῦ χρειάζεται λοιπὸν νερό; Κι' ἀλήθεια, αὐτὸ εἶναι, ὕστερ' ἀπὸ τὸν ἀέρα, τὸ πὺν γοῖσιμο γιὰ τὴ ζωὴ στοιχεῖο: ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ ζήσει χωρὶς φανὶ μερικὲς μέρες, χωρὶς νερό ὅυτε μιὰ. Τὰ 2/3 τοῦ βάρους του εἶναι νερό! δηλαδή ἂν τὸ κορμὶ μας ζυγίξῃ 50 δκάδες, ἂς ποῦμε, οί 17 εἶνε «στερεὰ οὐσία» κι οί ἄλλες 33 νερό.

Τὸ νερό παίζει σπουδαῖο ρόλο στὴ ζωὴ. Μπορεῖ κανεὶς νὰ πῇ πὺς και τὴν κάνει τέτοια ἢ ἀλλοιῶτικη, ἀνάλογα με τὴν ποιότητά του, ἢ ὁποία πάλι ἔχει σνέση με τὰ συστατικά του. Ὁ Ἱπποκράτης, ὁ μεγάλος γιατρος τῆς ἀρχαιότητος, κοντὰ σὲ ἄλλα ἐπίσης σπουδαῖα ποάματα, εἶνε παρατηρήσει και ὅτι τὸ νερό ἐπηρεάζει τὴν ὑγεία τῶν κατοίκων σὲ κάθε τόπο. «Ἐτε ἐστὶ νοσώδεια καὶ ἄ υγιεινότεστα» και ὀκόσα ἀφ' ὅδατος κακὰ εἰκὸς γίνεσθαι και δσα ἀναθά», ἔγραψε. Δηλαδή: «Ὑπάρχουν νερά πὺν προκαλοῦν νοσήματα και ἄλλα πὺν εἶναι πολὺ ὑγιεινὰ και συνήθως προέρχονται και κακὰ και καλὰ ἀποτελέσματα ἀπὸ τὰ νερά». Ἀπὸ τότε κι ἄλλοι γιατροί κι ὁ κόσμος ἔχει καταλάβει πὺς τὸ καλὸ νερό, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὴ γωνεψὴ πὺν τὴν εὐκολύνει, δίνει στὸν ἄνθρωπο πὺν πολὺ κέφι και προχωρώντας (ὅπως θὰ ἰδοῦμε ἀργότερα σὲ ἄλλο φύλλο) στὰ ἔγκατα τοῦ κορμιοῦ μας μαζί με τὰ τρόφιμα συντελεῖ στὴ ζωὴ. Ἐτσι λοιπὸν δσο πὺν καλὸ εἶναι τὸ νερό σ' ἓναν τόπο, τόσο πὺν πρόσχαροι και πὺν γεροὶ εἶναι οί κάτοικοι.

Ποῖο νερό μποροῦμε νὰ ποῦμε πὺς εἶναι καλὸ; Ἄν εἶναι καθαρό, γάργαρα, διάφανο, χωρὶς κανένα χρώμα, καμιά μυρουδιά και καμιά ἰδιαίτερη γεύση: δηλαδή νὰ μὴν εἶναι ὅυτε γλυκὸ, ὅυτε πικρὸ, ὅυτε ἀρμυρὸ, ὅυτε ξυνό, ὅυτε στυφό, ὅυτε γλυφό, ὅυτε ζεστό, ὅυτε πολὺ κρύο (8°-15° εἶναι ἡ πὺν καλὴ θερμοκρασία γι' αὐτό). Ἀκόμα πρέπει νὰ μὴν ἔχη μικρόβια, νὰ λῶνη καλὰ τὸ σαποῦνι και νὰ βοάζουν καλὰ τὰ ὄποια. Ἄα ἔχει ὅλες αὐτὲς τις ἰδιότητες εἶναι τὸ πὺν εὐχάριστο ποτὸ πὺν ὑπάρχει. Κι αὐτὸ τὸ χρωστοῦμε στὴ Φύση πὺν δὲν ὑπόσσε νὰ τὴν ξεπεράσῃ ὁ ἄνθρωπος με ὅλα τὰ ποτὰ πὺν ἔχει βρῇ, κι αὐτὰ ἄλῶστε με βάση τὸ νερό.

Τὸ θαυμάσιο αὐτὸ ποτὸ βγαίνει ἀπὸ τὴ θάλασσα! Τὸ νερό τῆς θάλασσας με τὴ ζέστη τῆς ἀτμόσφαιρας ἐξατμίζεται. Εἶδατε πὺς ἀγνίζει καμιά φορὰ ἡ θάλασσα, στίς ζεστὲς μέρες τοῦ καλοκαιριοῦ: «Εἰ τέτοιος ἀννὸς γίνεταί μέρα-νύχτα, περισσότερες τὴν ἡμέρα και λιγότερες τὴ νύχτα. Ὁ ἀννὸς αὐτὸς ἢ οί ὕδρατιοι (γιατὶ τὸ ἴδιο θὰ ποῦν κι οί δυὸ αὐτὲς λέξεις) ἀνεβαίνουν στὰ ψηλόμενα — μιὰ πὺν εἶναι ἀλαφοτόρο ἀπὸ τὸν ἀέρα — και σὲ ὕψος 1500-3000 μέτρα, ὅπου τυχαίνει νὰ κἀν κροῖο, γίνονται πὺν πηχοί και φκιάνουν τὰ σύννεφα. Ἄα ἡ θερμοκρασία κατεβῇ ἄκόμα, δηλαδή ὅταν κἀν ἐκεῖ ψηλὰ πὺν πολὺ κροῖο, τὸ σύννεφο γίνεταί βοοχή, ἢ ὁποία πέφτει στὴ γῆ και περινώντας ὕστερα ἀπὸ πολλὲς στρώσεις, ἀνάμεσα ἀπὸ χῶματα, ρίζες δένδρων, βοάχους κλπ., κατασταλάζει πὺν βαθιὰ: κι ἀπὸ κεῖ ἔστρωπώνει παρά κάτω σὲ κάποια πηγὴ. Ἀπὸ κεῖ πάλι τὸ νερό τρέχοντας φκιάνει ρυάκια πρῶτα και ὕστερα ρέματα πὺν χύνονται σὲ μεγαλύτερα ποτάμια, με τὰ ὁποία γυρίζει πίσω στὴ θάλασσα ὅπου και εἶχε ξεκινήσει.

Ἀπὸ τις στρώσεις αὐτὲς πὺν περὶνὰ παίρνει και λογὴς-λογὴς ὀλικά, δσα βρίσκονται στὸ διάβα του

και είναι δυνατό να λυώσουν μέσα του. Αυτά τα ύλικά είν' από κείνα που ή χημεία τὰ λέγει ἄλατα. "Ενα είδος ἄλας είναι τὸ ἀλάτι που ἀλατίζουμε τὰ φαγιά μας· τὸ λένε ἐπιστημονικά χλωριούχο νάτριο. "Άλλο είναι ή κοινή πέτρα, τὸ μάρμαρο που λέγεται ἐπιστημονικά ἀνθρακικό ἀσβέστιο· ἄλλο ή τσακμάκοπετρα (πυριτικό κἀλί) ἄλλο τὸ θειϊκό ἀσβέστιο που γλυφίζει τὸ νερό κλπ. Τέτοια ἄλατα ή και ἄλλα σπανιότερα βρίσκονται και στὰ τρόφιμα και είναι συστατικά πολύτιμα και τοῦ κορμιοῦ μας (υπάρχουν στὰ κόκκαλα, στὸ μυαλό, στὸ αἷμα κλπ.).

Ἀπὸ τὰ ἄλατα αὐτά, προπάντων ἀπὸ τὸ ἀνθρακικό ἀσβέστιο, πρέπει νὰ ἔχη τὸ πόσιμο νερό πάρα πολὺ μικρὸ ποσὸ που παίζει ἀπὸ 0 γρ. 13 ὡς 0 γρ. 50 στὰ 1000· δηλαδή σὲ 5 δέκαδες νερό πρέπει νὰ ὑπάρχουν ¼ ὡς 1 δράμι ἄλατα. "Όταν τὸ νερό ἔχη μέσα του περισσότερα, είναι ὄχι πολὺ εὐχάριστο στὴ γεύση και δυσκολοχώνευτο. Μὲ τέτοιο νερό οὔτε τὰ ὄσπρια βράζουν οὔτε μπουγάδα καλὴ γίνεται (τὸ γιατί θὰ τὸ μάθετε στὸ μάθημα τῆς Χημείας)· ή ἐπιστήμη τὸ λέγει σκληρὸ και ὁ κόσμος βαρὺ. "Εκτὸς ἀπὸ τὴ γεύση, ἔχετε και ἓνα πρόχειρο τρόπο νὰ τὸ καταλάβετε: στὸ βράσιμο τ' ἄλατα κατακάθονται στὴ χύτρα σὰν ἄχνη. "Όταν τ' ἄλατα αὐτὰ βρίσκονται σὲ πῖο μεγάλη ἀκόμα ποσότητα, και μαζὶ μ' αὐτὰ και ἄλλα, και ή γεύση φέρνει τὸ νερό στὸ πικρὸ ή στὸ γλυφὸ ή στὸ ἀρμυρὸ, δὲν είναι πιά πόσιμο, ἐνῶ μπορεί νὰ είναι ἱαματικό: τὸ πίνουμε ή λουζόμαστε σ' αὐτὸ γιὰ γιαιτριά ("Υπάτη, Σμόκοβο, Αἰδηψὸς κλπ.).

"Εκτὸς ἀπὸ τ' ἄλατα, τὸ πόσιμο νερό πρέπει νὰ ἔχη μέσα του και ἀέρα τὸν ὁποῖον παίρνει πέφτοντας ἀπὸ τὰ σύννεφα ή κυλῶντας ἀπάνω στὴ γῆ. "Όπως σὰς ἔχω πῆ στὸν ἀριθμὸ 2 τοῦ «Περιοδικοῦ» ὁ ἀέρας είναι πολλὰ ἀέρια μαζὶ που δὲν είναι χημικὰ ἐνωμένα. "Ετσι μπορεί νὰ πῆρη κανεῖς μὲ τὴν τέχνη ὁποῖο ἀπὸ τὰ τρία ἀέρια τοῦ χρειάζεται, ὅπως κάνει λόγου χάρη ή βιομηχανία που παίρνει ἀπὸ τὸν ἀέρα τὸ ἄζωτο και κάνει λιπάσματα· τὸ ἴδιο κάνει και ή Φύση δίνοντας στὸ νερό τὰ ἀέρια αὐτὰ χωριστὰ και σὲ ἄλλη ἀναλογία: δηλαδή ὁ ἀέρας βρίσκεται στὸ νερό μὲ 21 μέρη ἄζωτο, 10 ὀξυγόνο και 22 ἀνθρακικό δέξυ. Βλέπετε πόσο πῖο πολὺ είναι τὸ ἀνθρακικό δέξυ (στὴν ἀτμόσφαιρα μόλις φτάνει τὰ 1 στὰ 3000, ἐνῶ στὸ νερό είναι 40 %). Τὸ ἀνθρακικό δέξυ αὐτὸ είναι τὸ ἴδιο που βρίσκεται ή φυσικὰ σὲ πολλὰ νερά ἱαματικά ή τεχνητὰ σὲ ἀεριοῦχα ποτὰ (λεμονάδες, σέλτς κλπ.) που τὰ πίνουμε και τοῦτα και κείνα γιὰ νὰ εὐκολύνουμε τὴ χώνεψη. Αὐτὴ τὴ χρησιμότητα ἔχει και στὸ νερό τὸ ἀνθρακικό δέξυ· γι αὐτὸ και ὁ ἀέρας είναι ἀπαραίτητος μέσα στὸ νερό. Χωρὶς αὐτὸν τὸ νερό δὲν ἔχει νοστιμάδα, οὔτε βοηθὰ στὴ χώνεψη: παράδειγμα τὰ νερά που προέρχονται ἀπὸ κρύσταλλα που σχηματίζονται στὰ ψηλὰ βουνὰ τὸ χειμῶνα και λιώνουν τὴν ἄνοιξη· είναι, μπορεί νὰ πῆ κανεῖς, βλαβερά· τὸ εἶχε παρατηρήσει και αὐτὸ ὁ Ἱπποκράτης: «τὰ δε ἀπὸ χιόνων και κρυστάλλων πονηρὰ πάντα» ἔγραψε.

Τὸ νερό ἔχει και μιὰ ἰδιότητα που τὸ φέρνει σὲ ἀντίθεση μ' ἓνα φυσικὸ νόμο. "Όπως ξέρετε, ὅλα τὰ «σώματα», ὅπως τὰ ὀνομάζει ή Φυσική, δταν ζεσταίνονται φουσκώνουν, πλαταίνουν, αὐξάνει ὁ ὄγκος τους· και ὅταν κρυνώνουν στενεύουν, μικραίνουν. Τὸ νερό ἀκολουθεῖ αὐτὸ τὸ νόμο ὡς τὴ θερμοκρασία 49, ἀπὸ

κεῖ και κάτω ὥσπου νὰ φτάση στὸ 0° ἀντὶ νὰ μικραῖνι μεγαλῶνει ὁ ὄγκος του κι ἔτσι γίνεται ἀλαφρότερο και ἀνεβαίνει πρὸς τὴν ἐπιφάνεια τῆς λίμνης ή τῆς θάλασσας ή και τοῦ ποταμοῦ. "Αν δὲν γινόταν αὐτό, θὰ παγῶναν τὰ ποτάμια μέσα στὴν κοίτη τους και, φυσικὰ, τὸ νερό τρέχοντας ἀπάνω τῆς θὰ πλημύριζε· ἀκόμα και ή θάλασσα μέσα σὲ κάμποσες χιλιάδες χρόνια θὰ γέμιζε ἀπὸ πάγο και μόλις τοὺς λίγους μῆνες τοῦ καλοκαιριοῦ θὰ ἦταν δυνατό νὸ χρησιμοποιηταὶ γιὰ τὰ πλεούμενα· κι αὐτὸ πάλι ἀν θὰ ἦταν δυνατό νὰ λυῶνι ὁ πάγος σὲ βάθος 20-30 μέτρα. Ἀφήνω τὰ ψάρια που θὰ εἶχαν χαθῆ «ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς»! Δὲν είναι νὰ θαυμάση κανεῖς τὴν πρόνοια τῆς Φύσης; Μένει μόνο νὰ μάθουμε ἀν αὐτὴ ή πρόνοια ἔγινε γιὰ τὸν ἄνθρωπο ή γιὰ τὰ ὑδρόβια ζῶα! "Η «παρανομία» αὐτὴ τοῦ νεροῦ κοντὰ στὰ μεγάλα ὠφελήματα που ἔχει γιὰ τὴ ζωὴ κάνει καμιά φορά και ζημιὰ στὸ νοικοκυριὸ μας: Στὸ μεγάλο κρῦο τοῦ χειμῶνα τὸ νερό που παγώνει μέσα σὲ σωλῆνες που βρίσκονται στὸ ὑπαίθρο τοὺς σπάζει· γι' αὐτὸ καλὸ είναι νὰ τοὺς προφυλάμε τυλίγοντάς τους μὲ χοντρά μάλλινα ὑφάσματα.

Οἱ ἄνθρωποι προμηθεύονται τὸ νερό τους μὲ πολλοὺς τρόπους: ή μαζεῦουν τὸ νερό τῆς βροχῆς σὲ στέρνες, ή τὸ παίρνουν ἀπὸ ποτάμια, λίμνες, πηγὰς μικρὰς ή μεγάλες, εἴτε και ἀπὸ πηγάδια. "Ετσι μπορούμε νὰ τὸ κατατάξουμε σὲ δυὸ κατηγορίες: στὴ μιὰ τὰ νερά τῆς ἐπιφάνειας: στέρνες, λίμνες, ποτάμια, στὴν ἄλλη τὰ ὑπόγεια: πηγὰς, πηγάδια. Γράφω χωριστὰ γιὰ τὸ κάθε είδος νερό, ἀρχίζοντας ἀπὸ τῆς βροχῆς που τὸ μεταχειρίζονται στὰ νησιά μας. Τὸ διατηροῦν, φυσικὰ σὲ στέρνες, οἱ ὁποῖες ὅμως πρέπει νὰ βρίσκονται κάπου σκεπασμένες, γιατί κάτι κατώτεροι μικροοργανισμοὶ (ὄχι τὰ μικρόβια) που προκαλοῦν τὴ μούχλα δὲν ἀναπτύσσονται στὸ σκότος. "Ετσι τὸ νερό διατηριέται πῖο ὑγιεινὸ. Ἀκόμα χρειάζεται νὰ μὴν κρατοῦν τὰ πρῶτα νερά τῆς βροχῆς, ή ὁποῖα πέφτοντας παρασέρνει και ὅλη τὴ σκόνη τοῦ ἀέρα. Εἰν' ἀλήθεια πῶς αὐτὴ σὲ μιὰ μέρα κατακάθεται· ἔτσι ὅμως, μὲ τὸν καιρὸ, γέμιζει ή στέρνα ἀπὸ τὰ κατακαθίσματα αὐτά. Τὸ νερό τῆς βροχῆς ἔχει πῖο πολὺ ἀέρα μέσα του και πολὺ λίγα ἄλατα, καμιά φορά και καθόλου· και γι αὐτὸ δὲν είναι τόσο «θρεπτικό» θὰ ἔλεγα, ἀλλὰ ὅσοι τὸ πίνουν δὲν μποροῦν νὰ κάνουν ἀλλιῶς, μιὰ που δὲ βρίσκονται στὸν τόπο τους πηγαῖα νερά. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά ἐπειδὴ δὲν ἔχει πολλὰ ἄλατα μοιάζει μὲ τὸ ἀποσταγμένο νερό και γι' αὐτὸ και τὰ ὄσπρια βράζουν καλὰ μ' αὐτὸ και τὸ σαποῦνι λυώνει πολὺ καλὰ.

Τὸ ποταμίσιο νερό είναι συνήθως πολὺ καλὸ, γιατί και ἄλατα ἀρκετὰ ἔχει και ἀέρα πολὺ μαζεῦει κυλῶντας ἀπὸ τὴν πηγὴ ὡς τὴν ἐκβολή. Καμιά φορά μπορεί νὰ μολυνθῇ ὅπως θὰ σὰς τὸ ἀναπτύξω στὸ ἐρχόμενο φύλλο, ἀλλὰ και αὐτὴ ή μόλυνση είναι πῖο σπάνια στὰ ποτάμια παρὰ στὶς λίμνες. Ἀπ' αὐτὲς πάλι, ὅταν είναι μικρὰς και τὸ νερό τους στάσιμο, δὲν είναι καλὸ· ὅταν είναι μεγάλες, τὸ νερό είναι κάτι καλύτερο, ἀλλὰ τὸ νερό ἀπὸ τὰ ἔλη είναι ὀλότελα ἀκατάλληλο. Αὐτὰ γενικὰ γιὰ τὰ νερά τῆς ἐπιφάνειας· γιατί εἰδικὰ πρέπει νὰ ἐξετάζεται κάθε νερό ἀν ἔχη τὶς φυσικὰς και χημικὰς ἰδιότητες που ἔχω περιγράψει παραπάνω.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΑΡΑΤΣΗΣ

ΜΑΘΕΤΕ ΝΑ ΚΟΛΥΜΠΑΤΕ

Τώρα που σὲ λίγο τὰ σχολεῖα θὰ κλείσουν γιὰ καλοκαιρινὰ διακοπὰς, πολλὰ παιδιὰ θὰ φύγουν γιὰ τὴν ἐξοχὴ — θάλασσα, βουνό, οἱ προτιμήσεις είναι πάντα μοιρασμένες — γιὰ ν' ἀναλάβουν και νὰ χαροῦν τὶς ἀπειρες ὁμορφιὰς τῆς.

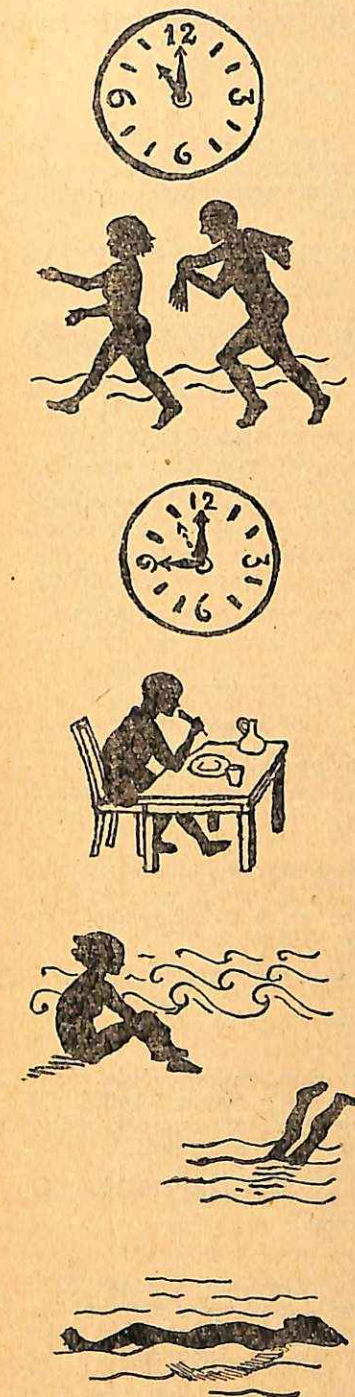
Πέρυσι, και ὅπως φαίνεται και φέτος, τὶς περισσότερες προτιμήσεις συγκεντρώνει ή θάλασσα, γιατί τὴ στερήθηκαν πῖο πολὺ στὰ χρόνια τοῦ πολέμου και τῆς κατοχῆς. Θάλασσα σημαίνει κυρίως κολύμπι.

Παράξενο ὅμως. Ἀν και ή χώρα μας ἔχει παντοῦ θάλασσα, οἱ κολυμπητὲς είναι σχετικὰ λίγοι και ἀκόμα πῖο λίγοι είναι οἱ καλοὶ κολυμπητὲς.

Τὸ κολύμπι είναι τὸ ὠραιότερο και ὑγιεινότερο καλοκαιρινὸ σπὸρ, γιατί ἐξασκεῖ συγχρόνως και τὸ ἴδιο ὅλους τοὺς μῦς τοῦ σώματος. Ἀλλὰ γιὰ νὰ γίνῃ ὀλοκληρωτικὰ ὠφέλιμο τὸ ὠραῖο αὐτὸ σπὸρ, πρέπει νὰ τὸ διδαχτῇ κανεῖς ἀπὸ εἰδικὸ και ἔμπειρο κολυμπητὴ και νὰ φροντίζῃ ν' ἀκολουθῇ τοὺς ὀρισμένους κανόνες. Οἱ περισσότεροι περιορίζονται στὸ νὰ θαυμάζουν ἓναν καλὸ κολυμπητὴ χωρὶς οἱ ἴδιοι νὰ φροντίσουν ποτὲ ν' ἀποκτήσουν περισσότερη δεξιότητα.

Πολλοὶ ὑποστηρίζουν ὅτι τὸ κολύμπι μαθαίνεται μόνο του ἀκοεῖ νὰ ἔχῃ θάρρος. Στὴν περίπτωση αὐτὴ είναι πιθανὸ ὁ κολυμπητὴς ν' ἀποχτήσῃ κακὰς συνήθειες στὴν τεχνικὴ, χωρὶς ὁ ἴδιος νὰ τὶς καταλάβῃ, οὔτε και οἱ ἐρασιτέχνες σὰν κι αὐτὸν φίλοι του νὰ είναι σὲ θέση νὰ τὶς διορθώσουν. Γι' αὐτὸ ἐπιβάλλεται νὰ μάθετε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τὸ σωστὸ κολύμπι. Ὅσο γιὰ τὸ θάρρος, ὁ ἄπειρος κολυμπητὴς ὅσο θαρραλέος και ἀν είναι, στὴν κρίσιμη στιγμή τὰ χάνει.

Τὸ κολύμπι δὲν είναι μονάχα σπὸρ. Σὲ μιὰ χώρα σὰν τὴ δική μας που περιβάρεται ἀπὸ θάλασσα, ή γνώση του είναι ἀπαραίτητη. Ἐτσι θὰ μπορέσουμε ὅταν παρυσιαστῇ κίνδυνος, ἀναποδογυρίσῃ βάρκα ή

γίνῃ ναυάγιο, νὰ εἴμαστε χρήσιμοι και στὸν ἑαυτὸ μας και στοὺς ἄλλους.

Κάθε καλὸς λοιπὸν Ἐρυθροσταυρίτης πρέπει νὰ φροντίσῃ νὰ μάθῃ καλὸ κολύμπι και ν' ἀκολουθῇ τοὺς

κανόνες, γιατί ἔτσι θὰ λιγοστέψουν και τὰ θύματα που ἔχουμε κάθε χρόνο, εἴτε γιατί δὲν ξέρουν νὰ κολυμποῦν ὅπως πρέπει, εἴτε γιατί δὲ συμμορφώνονται μὲ τὴ σχετικὴ τεχνικὴ. Καὶ τώρα ἂς ποῦμε λίγα γιὰ τὴν ὑγεία και τὴν ἀσφάλεια τοῦ κολυμπητῆ.

1) Ἡ κατάλληλη ἐποχὴ γιὰ κολύμπι είναι ἀπὸ τὸ Μάη ὡς τὸν Ὀκτώβριο.

2) Προτιμάτε τὶς πρωινὰς ὥρες ὡς τὶς 11 π. μ. και τὸ ἀπόγευμα 5-7. Οἱ μεσημεριανὰς ὥρες είναι ἀκατάλληλες, γιατί ὁ ἥλιος ζαλίζει τὸ γυμνὸ κεφάλι και ή ἀντανάκλασή του στὸ νερό πειράζει τὰ μάτια.

3) Μπαίνετε στὴ θάλασσα δυὸ ὥρες μετὰ τὸ φαγητό.

4) Μὴ μένετε πολλὴ ὥρα· πέντε λεπτὰ ὡς μισὴ ὥρα είναι ἀρκετὰ. Ἀν ή μέρα είναι ζεστὴ και ή θάλασσα ἥσυχη, μπορείτε νὰ μένετε και δυὸ ὥρες, ἀλλὰ μὲ διακοπὰς.

5) Μὴ μπαίνετε στὴ θάλασσα μὲ τρικυμία.

6) Μπαίνοντας στὴ θάλασσα βουτήξτε ἀμέσως ὅλο σας τὸ σῶμα και τὸ κεφάλι. Καὶ κρατεῖτε πάντα ὅλο σας τὸ σῶμα στὸ νερό μέσα. Ἐτσι πολλαπλασιάζετε πονοκέφαλους. Μὴν κάνετε βουτιὲς σὲ νερά που δὲν ξέρετε τὸ βάθος τους ή ἔχουν βράχια.

7) Μπαίνετε στὴ θάλασσα ὄχι πολὺ κουρασμένοι, οὔτε ἰδρωμένοι. Ἐτσι πολλαπλασιάζετε κρυώματα και ὀφθαλμοὺς (κράμπες, πιάσιμο, νευροκαθαλίκεμα).

8) Ἀν πάθετε κράμπα, μὴ φοβηθῆτε, χαλαρώστε τὸ μέρος που ὑποφέρει και κινεῖτε σιγὰ σιγὰ τὸ ἄλλο πόδι ή χέρι. Βγῆτε ἀμέσως ἔξω και ξεπλῶστε ἀνάσκελα και μὲ λυγισμένο τὸ μέρος που ὑποφέρει. Μὴν ξαναμπῆτε τὴν ἡμέρα ἐκείνη στὴ θάλασσα.

9) Ἀν, καθὼς βρίσκετε μέσα στὴ θάλασσα, νιώσετε τρεμουλία ή παλμούς ή ζάλη, βγῆτε ἀμέσως ἔξω. Ξαπλώστε στὴν ἀμμο και ἀναπαυθῆτε. Μὴν ξαναμπῆτε τὴν ἡμέρα ἐκείνη στὴ θάλασσα.

10) Μὴ φεύγετε πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὴ στεριά. Ἐκτὸς ἀν συνοδεύεστε ἀπὸ βάρκα. Ὑπολογίστε, πῶς ὁ γυρισμός θὰ σὰς ἐξαπλῶσῃ ἐπικίνδυνα, ἀν πῆγατε πολὺ μακριὰ, και μάλιστα ἀν φυσὰ ἀέρας ἀπὸ τὴ στεριά, ἀκόμα και ὅταν ή θάλασσα είναι ἥσυχη.

11) Ἀν κουρασθῆτε κολυμπώντας, κρατηθῆτε ξεπλωμένοι ἀνάσκελα, κάνοντας μικρὰς κινήσεις ὅσο γιὰ νὰ κρατιέστε σὲ ἰσορροπία.

12) Μὴ παραθναίνετε ποτὲ σὲ μακροβούτι, μένοντας στὸ βυθὸ πῖο πολὺ ἀπὸ ὅ,τι σὰς ἐπιτρέπει ή ἀναπνοή σας.

13) Ἐάν συναντήσετε δυσκολία, μὴ γάνετε τὴν ψυχραιμία σας. Φροντίστε νὰ κρατηθῆτε ξεπλωμένοι στὴ ράχη σας και καλέσετε βοήθεια.

14) Μὴ καλεῖτε βοήθεια στὰ ἀστεῖα, γιατί θὰ πάθετε ὅ,τι και ὁ βοσκὸς στὸ μύθο τοῦ Αἰσώπου. Ὅταν πραγματικὰ φανερώθηκε ὁ λύκος, κανεῖς δὲν τὸν πίστεψε νὰ τρέξῃ νὰ τὸν βοηθήσῃ.

15) Ἀποφεύγετε νὰ κολυμπάτε μόνος.

16) Μὴν κολυμπάτε τὴ νύχτα.

17) Μάθετε τεχνητὴ ἀναπνοή.

ΕΙΚΟΣΙ ΧΙΛΙΟΓΡΑΜΜΑ ΖΗΛΟΥ

Χειμώνας του 40-41 στα βουνά της Ήπειρου. Οι γενναίοι των γενναίων δεν έχουν βέβαια ούτε τον καιρό ούτε τα μέσα για να διατηρούνται καθαροί, κι έτσι όρισμένα ζωύφια βρίσκουν ευνοϊκότες συνθήκες για να πολλαπλασιαστούν. Η Διοίκηση της Στρατιάς θέλει να σταματήσει λίγο το κακό και φέρνει από την Αγγλία ένα νέο έντομοκτόνο. Οι αγγλικές σχετικές οδηγίες λένε ότι το έντομοκτόνο αυτό —ας το πούμε Κουνουπόλ— πρέπει να το ανακατεύει κανείς καλά προτού το χρησιμοποιήσει. Στην επίσημη γλώσσα του στρατού, αυτό μεταφράζεται έτσι: «δέον να αναμειγνύεται μετά ζήλου πρό εκάστης χρησιμοποίησεως». Ο γραφέας όμως που αντιγράφει τη μετάφραση των οδηγιών στη γραφομηχανή, κάνει λάθος, κι αντί «ζήλου» γράφει «ζόλου». Ο αρμόδιος αξιωματικός δεν το προσέχει και το αφήνει αδιόρθωτο.

Η σκηνή είναι τώρα σε μια πυροβολαρχία του μετώπου. Πριν από λίγη ώρα, ανάμεσα σε δυο λυσασμένους βομβαρδισμούς, έχει έρθει το ταχυδρομείο, με δέκα κουτιά του νέου έντομοκτόνου κι ένα αντίγραφο των μηχανογραφημένων οδηγιών.

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ ΠΥΡΟΒΟΛΑΡΧΙΑΣ: (διαβάζοντας τις οδηγίες): Τι είναι πάλι αυτός ο ζόλος;

Ο ΓΡΑΦΕΑΣ ΤΗΣ ΠΥΡΟΒΟΛΑΡΧΙΑΣ (που θεωρείται πάνσοφος εδώ επάνω): Μάλλον «το ζόλον» θα είναι, κύριε Διοικητά. Ξέρετε αυτές οι καινούργιες χημικές ουσίες είναι συνήθως ουδέτερου γένους.

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ: Ρώτα τον αποθηκάριο αν έχω με από αυτό, και αν δεν έχουμε γράψ' τους να μας στείλουν.

Ο ΓΡΑΦΕΑΣ: Πόσο να μας στείλουν;

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ: Ξέρω γώ, γράψε δύο κιλά και βλέπουμε.

Ο ΓΡΑΦΕΑΣ: Μάλιστα, κύριε Διοικητά. Κι αρχίζει η αλληλογραφία:

Η ΠΥΡΟΒΟΛΑΡΧΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΜΕΡΑΡΧΙΑΝ

Αριθμός πρωτοκόλλου 162

Λαμβάνομεν την τιμήν να σας γνωρίσωμεν ότι παρελήφθησαν δέκα (10) κουτία έντομοκτόνου Κουνουπόλ, και να σας παρακαλέσωμεν όπως μας αποστείλετε το ταχύτερον δύο (2) χιλιόγραμμα ζόλου, καθότι η αποθήκη μας στερείται παντελώς τοιούτου.

Ποῦ να βρῇ ὅμως τὸ ζόλον ἡ Μεραρχία; Γράφει λοιπὸν κι αὐτὴ μετὰ τῆς σειράς της στὴν προϊσταμένη της ἀρχή. Καὶ μιὰ φορὰ πού γράφει, ζητᾷ λίγο περισσότερο, γιὰ νὰ βρῆται.

Η ΜΕΡΑΡΧΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΔΙΟΙΚΗΣΙΝ ΣΤΡΑΤΙΑΣ

Αριθ. Πρωτ. 576) Έμπιστευτικὸν 38

Λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ σας παρακαλέσωμεν ὅπως μᾶς ἀποστείλετε τὸ ταχύτερον δυατὸν εἰκοσι (20) χιλιόγραμμα ζόλου πρὸς ἐφοδιασμὸν τῶν ὑφ' ἡμᾶς μονάδων, δεδομένου ὅτι ἡ ἀποθήκη μας στερεῖται παντελῶς τοιούτου. Τραβάει καὶ μιὰ κατσάδα ἡ μεραρχία στὴν πυροβολαρχία:

Η ΜΕΡΑΡΧΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΥΡΟΒΟΛΑΡΧΙΑΝ

Αριθ. Πρωτ. 577) Έμπιστευτικὸν 39

Ακρῶς ἐπεῖγον

Παραγγέλλομεν ὅπως εἰς τὸ μέλλον ἀναφέρε-

τε τὰς ἐλλείψεις τοῦ ἐφοδιασμοῦ σας πλέον ἐγκρίτως, καὶ πάντοτε ἐμπιστευτικῶς.

Δηλαδή νὰ μὴ μάθῃ ὁ ἐχθρὸς ὅτι στερούμεθα ζόλου, κι ἐκμεταλλευτῇ τὸ γεγονός!

Σὲ λίγες μέρες ἔρχεται ἡ ἀπάντηση τῆς Στρατιάς:

Η ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΣΤΡΑΤΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΜΕΡΑΡΧΙΑΝ

Αριθ. Πρωτ. II 966

...Τί εἶναι ζόλον;...
Στὴ Μεραρχία ρωτᾷ ὁ ἕνας τὸν ἄλλον τί εἶναι ζόλον. Στὸ τέλος ἀνακαλύπτουν ὅτι δὲν τὸ ξέρει κανεὶς. Ψάχνουν τὰ χαρτιά γιὰ νὰ δοῦν ποῖος τὸ πρωτοζήτησε καὶ ρωτοῦν τὴν πυροβολαρχία:

Η ΜΕΡΑΡΧΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΥΡΟΒΟΛΑΡΧΙΑΝ

Αριθ. Πρωτ. 589) Έμπιστευτικὸν 41

...Τί εἶνε ζόλον;...
Αὐτὴ τὴ φορὰ ἡ πυροβολαρχία ἔχει βάλει μυαλό καὶ ἀπαντᾷ ἐμπιστευτικῶς:

Η ΠΥΡΟΒΟΛΑΡΧΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΜΕΡΑΡΧΙΑΝ

Αριθ. Πρωτ. 174) Έμπιστευτικὸν 21

Εἰς ἀπάντησιν... λαμβάνομεν τὴν τιμὴν... ὅτι ζόλον ἢ ζόλος εἶναι ἡ οὐσία μεθ' ἧς δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθ. 219 διαταγῆς Διοικήσεως Στρατιάς δέον ν' ἀναμειγνύεται τὸ έντομοκτόνον Κουνουπόλ πρὸς ἐκάστης χρησιμοποίησεως αὐτοῦ.

Η Μεραρχία διαβιβάζει τὸν ὅρισμόν τοῦ ζόλου:

Η ΜΕΡΑΡΧΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΔΙΟΙΚΗΣΙΝ ΣΤΡΑΤΙΑΣ

Αριθ. Πρωτ. 602) Έμπιστευτικὸν 42

Εἰς ἀπάντησιν... λαμβάνομεν τὴν τιμὴν... ὅτι ζόλον ἢ ζόλος εἶναι ἡ χημικὴ οὐσία μεθ' ἧς, δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθ. 219 διαταγῆς Διοικήσεως Στρατιάς, δέον νὰ ἀναμειγνύεται τὸ έντομοκτόνον Κουνουπόλ πρὸς ἐκάστης χρησιμοποίησεως αὐτοῦ.

Στὴ Διοίκηση Στρατιάς σκέφτηκε κάποιος νὰ ἐκνακουτάξῃ τὴν ὑπ' ἀριθ. 219 διαταγή, γιὰ νὰ δῇ τί συμβαίνει. Βλέπει τὸ λάθος, κι ἡ ἀλληλογραφία συνεχίζεται:

Η ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΣΤΡΑΤΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΜΕΡΑΡΧΙΑΝ

Αριθ. Πρωτ. II 1017

Ζόλον ἢ ζόλος δὲν εἶναι χημικὴ οὐσία, ἀλλὰ προφανῆς λάθος ἀντιγραφῆς ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ «ζήλου». Παρακαλῶ διατάξατε τὴν τιμωρίαν τοῦ ὑπευθύνου τῆς ἀσκόπου ἀλληλογραφίας.

Η ΜΕΡΑΡΧΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΥΡΟΒΟΛΑΡΧΙΑΝ (μὲ ἀγανάκτησιν)

Αριθ. Πρωτ. 608

Ζόλον ἢ ζόλος δὲν εἶναι χημικὴ οὐσία ἀλλὰ προφανέστατον λάθος ἀντιγραφῆς ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ «ζήλου». Τιμωρήσατε μὲ δεκαήμερον φυλάκισιν τὸν ὑπεύθυνον τῆς ἀσκόπου ἀλληλογραφίας.

Οἱ ὑπεύθυνοι ὅμως τῆς «ἀσκόπου ἀλληλογραφίας» — ἀν' ὑποτέθῃ ὅτι ἦσαν κι ἄλλοι ὑπεύθυνοι ἐκτὸς ἀπ' τὴ γραφειοκρατία — εἶχαν ἐν τῷ μεταξύ προχωρήσει, «προωθηθῇ» ὅπως λέγαμε τότε, στὰ βάθη τῆς Ἀλβανίας, γεμάτοι δόξα καὶ ψεῖρες.

ΚΑΚ.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

ΣΤΟΝ ΠΑΠΠΟΥ

Στὸν τάφο σου μὲ δάκρυα καὶ μὲ δροσιὲς τοῦ Ἀπρίλη φέρνουμε δροσοστάλαχτα λουλούδια αὐτὸ τὸ δεῖλι.

Κοιμήσου ἡσυχά, παππού, κανεὶς δὲ σὲ ξεχνᾷ.
Κοιμήσου ὅπως ἐξήσες εἰρηνικά, ἀπλά.

ΜΑΡΙΑ ΚΟΥΒΑΓΙΑ

Ο Ο Ο

ΑΝΑΜΝΗΣΗ ΠΑΛΙΑ

Κοίταξα πίσω μου καὶ ὕστερα ἔκλεισα τὴν πόρτα, μπαίνοντας στὸ πατρικὸ μου σπῖτι. Μόλις γύριζα ἀπὸ τοὺς διαγωνισμοὺς πού εἶχα δώσει στὶς κατατακτήριες ἐξετάσεις γιὰ τὴν 4η τάξη τοῦ γυμνασίου. Κάτι, βαθιὰ ἀπὸ μέσα μου ἐκείνη τὴ στιγμὴ μ' ἔκανε νὰ κοιτάξω πίσω.

Καὶ ὅταν ἔκλεισε ἡ πόρτα, ἄρχισαν νὰ ξαναζοῦν στὸ μυαλό μου εἰκόνες περασμένες. Ναι, τὸ θυμοῦμαι καλά. Ἦμουν τότε στὴν πρώτη τάξη τοῦ γυμνασίου καὶ γύριζα — ὅπως τώρα — πάλι μετὰ τοὺς διαγωνισμοὺς. Ἐδῶ στὸ μικρὸ μου χωριὸ ἐρχόμουν νὰ περάσω τὶς λίγες μέρες τῶν διακοπῶν. Μόλις ἔφτασα μὲ χαρὰ ἀνοιξα τὴν πόρτα καὶ ρίχνοντας σὲ μιὰ κρεμάστρα, πού ἦταν δίπλα καθὼς μπαίνομε, τὸ πηλίκιό μου, πῆγα νὰ χαίρεθῶ αὐτοὺς πού μὲ περίμεναν, ἐνῶ πίσω μου ἔσπρωχνα μὲ δύναμη τὴν πόρτα νὰ κλείσῃ. Μὰ πρὶν κάνω ἕνα βῆμα, ἡ πόρτα δὲ βρόντησε καὶ μόνο ἕνα μικρὸ τρίξιμο ἀκούστηκε. Αὐτὸ μ' ἔκανε νὰ ἐκπλαγῶ, καὶ γύρισα ἀμέσως. Ἐνα μικρὸ κλωσσοπουλάκι εἰκοσημεριάτικο, ἦταν πεσμένο ἀνάσκελα κι ἔδινε κι ἔπαιρνε μὲ τὴ ζωὴ. Ἐτρεξα καὶ τὸ πῆρα στὰ χέρια μου, θέλοντας νὰ τοῦ δώσω τὶς μηδαμινὲς βοήθειές μου. Μὰ τὰ ματάκια του εἶχαν πεταχτῇ ἔξω κι ἕνα ἀλακάκι αἷμα ἔθαψε τὸ χέρι μου. Ἦταν ἀδύνατο νὰ τὸ βοηθήσω πιά. Τὸ ἄφησα κάτω καὶ ἀπ' τὰ χεῖλιά μου βγῆκε ἕνας ἀναστεναγμός. Γύρω τ' ἀδερφάκια του ἔθγαζαν μικρὲς θλιμένες φωνές καὶ ἡ μάνα τους γύριζεν ἀνήσυχά. Τὸ κοίταξα μὲ πραγματικὴ συγκίνηση. Πόσο τὸ λυπήθηκα! Κάτι μέσα μου μὲ βάραινε. Δὲν πρόσεξα. Αὐτὸ ἦταν τὸ σφάλμα μου. Ἐγὼ τὸ σκότωσα. Ἐπρεπε νὰ προσέξω...

Ἦρθαν καὶ μὲ βρῆκαν ἐκεῖ. Νόμιζαν πὼς κατὶ ἔπαθα. Μὰ τί ἄλλο νὰ πάθω ἀπ' αὐτὸ πού ἔκανα; Πόσα λάθη δὲ γίνονται ἀπὸ ἀπροσεξία! Τοὺς διηγήθηκα σύντομα τὴν ἱστορία μου καὶ ἴδρωσα ἀπὸ τὸ κακό μου.

Αὐτὲς τὶς σκέψεις μοῦ ἔφερνε καὶ τώρα ἡ πόρτα πού ἔκλεισε μὲ βρόντο πίσω μου, μὰ ἐγὼ δὲν πίστευα ὅτι δὲν ἔγινε κατὶ παρόμοιο. Γύρισα πάλι κι ἀνοιξα τὴν πόρτα: Ἐνα κοπάδι ἀπὸ κλωσσοπούλα ἔτρεξαν Μάλιστα ἕνα ἴδιο, ἀπαράλλαχτο, ἦρθε κοντά μου. Τὸ πῆρα στὴ χούφτα μου. Ἦταν ἴδιο: μικρούλικο, κιτρινούλικο, χνουδωτό, τόσο δά. Δυὸ μικρὰ ποδαράκια πάλευαν στὸ χέρι μου καὶ τὸ μικρὸ του ραμφάκι τσιμποῦσε ἀδύνατα τὸ νύχι ἀπὸ τὸ ἀκρινὸ μου δάχτυλο. Πόσο τὸ συμπόνεσα! Νόμιζα, πὼς ἡ ψυχούλα ἐκείνου

ζοῦσε μέσα σὲ τοῦτο. Τὸ ἔφερα κοντὰ στὸ στόμα μου καὶ τὸ ἔλουσα μὲ ζεστὸ χνῶτο. Ὑστερα τὸ ἄφησα, ἔτρεξα στὸ ντουλάπι καὶ ἔφερα λίγο ψωμί. Τὸ ἔκανα ψίχουλα καὶ τὰ ἔδωσα νὰ φάνε. Μαζεύτηκαν ὅλα γύρω κι ἄρχισαν νὰ... χάφτουν χτυπώντας τὶς φτερουγίσες τους. Ἡ μάνα τους δὲ γύριζεν ἀνήσυχά, ἀλλὰ ἔκοβε μὲ δυνατὰ χτυπήματα σὲ ψίχουλα μερικὲς μπουκιές.

Κάτι σὰν ἀνακούφιση ἔνωσα μέσα μου, καὶ γύρισα μὲ χαρὰ στὸ δωμάτιό μου.

ΒΑΣΙΛΗΣ Π. ΑΒΔΕΛΙΔΗΣ

Ο Ο Ο

ΤΑ ΑΣΤΕΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

ΛΟΛΑ: Κρίμα νὰ ἔχῃς πατέρα παπουτοῦ καὶ νὰ φορῇς ἀκόμα σκισμένα παπούτσια.

ΝΙΝΑ: Καὶ σὺ ἔχεις πατέρα ὁδοντογιατρὸ ἀλλὰ τὸ μωρό σας εἶναι ἀκόμα χωρὶς δόντια.

Ο

ΔΑΣΚΑΛΟΣ: Γιατί ἡ γῆ στρέφεται περὶ τὸν ἥλιον;

ΜΑΘΗΤΗΣ: Γιὰ νὰ ζεσταθῇ ἀπ' ὅλες τὶς μεριές.

Ο

Η ΚΥΡΙΑ: Γιατί τὰ σπῖρτα πού ἀγόρασες, εἶναι ὅλα καμμένα;

ΥΠΗΡΕΤΡΙΑ: Τὰ δοκίμασα, ἀν' ἀνάθουν, κυρία.

Ο

Ο ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: Πέστε μου ἕνα παράδειγμα συστολῆς καὶ διαστολῆς τῶν σωμάτων.

Ο ΜΑΘΗΤΗΣ: Τὸ χειμῶνα οἱ μέρες εἶναι μικρὲς καὶ τὸ καλοκαίρι μεγάλες.

Ο Ο Ο

ΑΝΕΚΔΟΤΟ

Πρέπει νὰ ἔχῃ κανένας τὸ θάρρος νὰ χτυπᾷ τὸ κακὸ στὴ ρίζα του.

Ἐνας γέρος Σκωτσέζος λόρδος, ἀπὸ τὰ πολλὰ ποτὰ πού ἔπινε, ἔπαθε κάποτε δυνατὴ προσβολὴ ποδάγρας. Ἐκάλεσε ἀμέσως τὸν γιατρό, ὁ ὁποῖος δοκίμασε ὅλα τὰ μέσα τῆς ἐπιστήμης χωρὶς ὅμως νὰ μπόρῃ νὰ ἐπιτύχῃ καλλιτέρευση.

Ὁ ἄρρωστος ἀπὸ ἡμέρα σὲ ἡμέρα γινόταν πῶς ἀνυπόμονος καὶ νευρικός.

«Γιατὶ δὲ χτυπᾷς τὸ κακὸ στὴ ρίζα του, ἀντὶ νὰ βασανίζῃς ἀδίκᾳ τὸ πόδι μου;» λέει μιὰ μέρα μὲ παράπονο στὸν γιατρό.

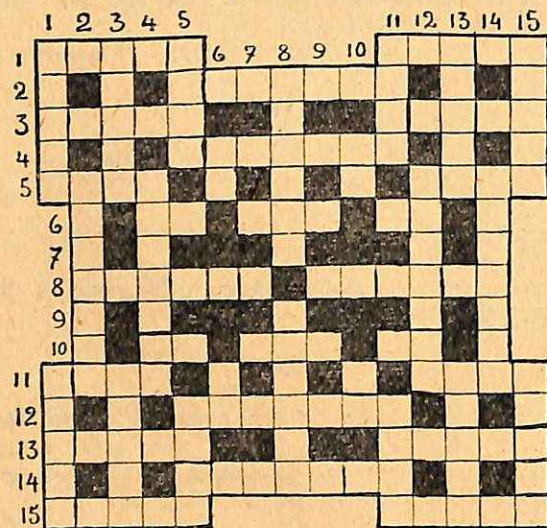
Ὁ γιατρός ἀρπάζει τότε ἕνα μπαστοῦνι καὶ ἀρχίζει νὰ σπάξῃ ἕνα ἕνα ὅλα τὰ μπουκάκια τὸ κραδί, πού ἦταν μέσα στὸ δωμάτιο τοῦ ἀρρώστου.

«Τί κάνεις ἐκεῖ;» φωνάζει μὲ θυμὸ ὁ ἄρρωστος.

«Χτυπῶ τὸ κακὸ στὴ ρίζα του», ἀπαντᾷ ὁ γιατρός, τρὸς.

Οριζόντια:

1. "Αγγλος ποιητής (1788-1824). — Νέος που έγινε άφορμή φοβερού πολέμου στην αρχαιότητα.
2. Χώρα που η σημαία της μάς δίνει αντίστροφα το σήμα του "Ερυθρού Σταυρού.
3. "Εκείνος που μιλάει στα πλήθη. — Βασιλόπουλο της παλιάς εποχής, θαλασσοπόρος.
4. Φημισμένος στρατηγός από την Καρχηδόνα.

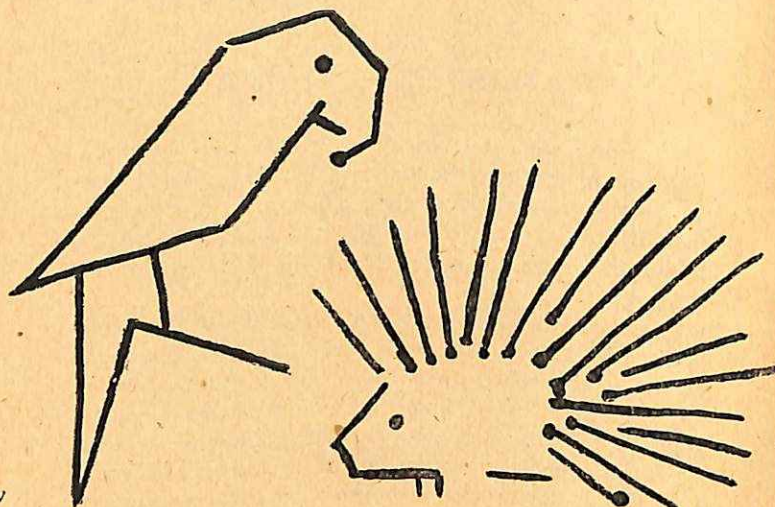

5. Πρόσωπο της παλιάς διαθήκης που την έπαθε στην ανταλλαγή. — Ζωο (καθ.).
6. Νότα μουσικής. — "Αρθρο (πληθ.) = Νότα μουσικής.
8. Ουράνιο σώμα. — Γεμάτος (καθ.).
10. Κάτι που υπάρχει. — "Ανθος — "Αρθρο.
11. "Αντωνυμία προσωπική (πληθ.). — Γυναικείο όνομα ξενικό.
12. Κράτος που είχε ανάγκη από διάδρομο για να βγί στην θάλασσα.
13. "Αγαπνοή. — Εύρωπαϊκή πρωτεύουσα.
14. Τέλεια καταστροφή.
15. "Εσπρωξα (καθ.). — Βρίσκεται σ' όλα τα ψηλά σπίτια.

Κάθετα:

1. Εύρωπαϊκή πρωτεύουσα. — Μιά από τις 9 Μούσες.
2. Την έθλεπε ο Ξέρξης από τον Αιγάλεω.
3. "Ορος συμφωνίας. — "Η πιο μεγάλη αρετή.
4. Βουνό της "Αττικής.
5. Γίνονται από όξυγόνο και υδρογόνο. — Πρόθεση.
6. Χρειάζεται στην υποτακτική. — "Αρθρο.
7. Βουνό αφιερωμένο στις Μούσες. — Σύμβολο βασιλείας.
10. "Υποθετικός σύνδεσμος. — "Αντωνυμία ερωτηματική.
11. Μικρότερος από τον Ήφαιστο (καθ.). — "Αντωνυμία.
12. "Εντομο με δυο φτερά.
13. Δεν κάνει τον παπά. — Μόνο ή γή τα προσφέρει χωρίς ανταμοιβή.
14. Μεγάλο λιμάνι της Ρωσίας.
15. Χρησιμεύει για τροφή σε μικρά ζώα. — Βγάζει τα καλύτερα πουρά.

Μερικά σχέδια ζώων, που μπορείτε να κάνετε με σπίρτα. Στην αρχή σας φαίνονται εύκολα και όμως χρειάζεται λιγάκι κόπος για να γίνουν όπως είναι στην εικόνα. "Ελάχιστες, απλούστατες γραμμές σας δίνουν τη φυσιογνωμία του ζώου που θέλετε να παραστήσετε. Μεταχειρίζεστε κοινά σπίρτα που τσακίζετε ή τα κόβετε, ανάλογα με τη γραμμή που βλέπετε, και αντί ματιών βάζετε το κεφάλι του σπίρτου. Με εξ σπίρτα μπορείτε να κάνετε ένα παπαγάλο, με τέσσερα σπίρτα και λίγη προσοχή έχετε μπροστά σας ένα κόρακα κλπ.

ΠΡΟΒΛΗΜΑ

"Ενας εκατομμυριούχος αγόρασε ένα νησί στον Ειρηνικό "Ωκεανό από 2116 κατοίκους. Για να γιόρταση το γεγονός έχρισε σε κάθε άνδρα του νησιού 100 δραχ. και σε κάθε παντρεμένη γυναίκα του νησιού 250 δραχ. "Από τις γυναίκες του νησιού τα 40 % ήταν παντρεμένες.

(Σημ. Τα 40 % από τις γυναίκες όχι του πληθυσμού). Πόσα χρήματα μοίρασε;

ο ο ο

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

- 1) Βαρύτερο απ' το σίδηρο, γλυκύτερο απ' το μέλι, μήτε στα χέρια πιάνεται, μήτε στην τσέπη μπαίνει.
- 2) Είμαι ψηλή, λιγνή—τόν κόσμο όλο ντύνω—κι εγώ μένω γυμνή.
- 3) Σε κήπο δε φυτεύεται, σε περιβόλι όχι—κι ο βασιλιάς του γεύεται κι όλος ο κόσμος τόχει.

- 1) Τρείς με βαστούν όταν γενώ, έγ' όμως πρώτα πίνω, μαύρα γεννιούνται τα παιδιά κι ανθρώπινα μιλούνε.

ο

Κάποιος συναντά στο δρόμο ένα κύριο με μια δεσποινίδα και τους ρωτά αν είναι συγγενείς. Ναί του απαντά η δεσποινίδα. "Η μετέρα του κυρίου είναι πεθερά της μητέρας μου. Τί συγγένεια είχαν;

"Αγαπημένα μας παιδιά,

Καταλαβαίνουμε πολύ καλά ότι μέσα σ' ένα περιοδικό, που σκοπό έχει να σας προσφέρει μετά το μάθημα και την μελέτη, λίγες ευχάριστες ώρες αναψυχής και διασκέδασως, δεν θα θέλατε να βρήτε καινούργιες διδασκαλίες, μαθήματα καλής συμπεριφοράς, σαν ένα είδος συνέχεια των μαθημάτων και των συμβουλών, που ακούτε στις ώρες του μαθήματος από τους δασκάλους σας. "Ακόμα λιγότερο όμως θα θέλαμε εμείς με το περιοδικό σας να σας κουράσουμε με συμβουλές και μαθήματα. Και σας παρακαλούμε να μη δεχθίτε της γραμμές αυτές σαν ένα βαρετό μάθημα, αλλά σαν μία πρόσκληση σε συνεργασία σ' ένα έργο, του οποίου οι κύριοι εργάτες και δημιουργοί θα είσαστε σεις.

"Επειτα από την μακρά διακοπή, που επέφερε ο πόλεμος και η θεομηνία της ξενικής κατοχής, θα αναρχίσω — ελπίζουμε από την προσεχή σχολική περίοδο — η πραγματική εργασία του "Ελληνικού "Ερυθρού Σταυρού Νεότητος, που μόλις είχε αρχίσει άλλωστε να αναπτύσσεται στον τόπο μας πριν από τον πόλεμο. Θα συσταθούν πάλι βαθμιαία οι σχολικές ομάδες του "Ερυθρού Σταυρού Νεότητος, θα οργανωθούν οι σχολικές και τοπικές έορτές, θα αρχίσω η επικοινωνία με τους φιλικούς "Ερυθρούς Σταυρούς Νεότητος σε μακρινές χώρες. "Ισως τα μεγαλύτερα αδελφά σας και μερικοί μεγαλύτεροι φίλοι σας να μπορούν να σας πουν πόση χαρά, πόση διασκέδασι και πόση ικανοποίησι είχαν βρή κατά τα άμεσως προπολεμικά χρόνια από την προσπάθεια αυτή.

Θα πρέπει λοιπόν να προπαρασκευασθίτε κάπως για την καινούργια σας προσπάθεια, που είμαστε βέθαιοι ότι θα κερδίση τον αγνό παιδικό σας ένθουσιασμό και θα σας ανταμείψη με πολλή χαρά για τις ώρες που θα της αφιερώσετε. Πρέπει πρώτα απ' όλα να καταλάβετε καλά τί είναι ο "Ερυθρός Σταυρός Νεότητος και ποιοι είναι οι σκοποί που επιδιώκει. Νομίζουμε ότι η ανάπτυξις των σκοπών αυτών δεν είναι δύσκολη και μπορεί να χωρέση σε λίγα λόγια: Μέσα σ' ένα κόσμο, όπου φαινότανε να έχη επικρατήσει ή κακία και ή καταστροφή, ή διαίρεσις και το μίσος, ο "Ερυθρός Σταυρός αντιπροσώπευε πάντοτε την καλωσύνη και την ανθρώπινη αλληλεγγύη, την βοήθεια και την παρηγορία. "Όπου οι σφαίρες, οι δόιδες, οι βόμβες έσκότωναν, έτραυματίζαν, έγέμιζαν πόλεις και χωριά με έρείπια, έσκόρπιζαν την καταστροφή, την δυστυχία, την πείνα, ο "Ερυθρός Σταυρός έσπευδε να περπατάει στα θύματα, να σώση τους τραυματίες, να ανεγείρη, όπου μπορούσε τα έρείπια, να προσφέρει τροφή στους πεινασμένους, παρηγορία στους κατεστραμένους, έλπιδα στους απελπισμένους.

Σ' αυτό το μεγάλο ανθρώπινο έργο, ο "Ερυθρός Σταυρός θέλησε να έχουν άμεση και στενή συμμετοχή τα παιδιά, γιατί έπίστευε ότι αυτά με την αγνή ψυχή των, που δεν έχουν ακόμη διαφθείρει ή προκατάληψις, το μίσος, ή διαίρεσις είναι καλύτερα από κάθε άλλον σε θέσι να καταλάβουν τα ύψηλά του ιδανικά. Τα ιδανικά αυτά δεν είναι ούτε νέα, ούτε ξένα για μάς τους "Ελληνες. Αυτό πρέπει προπάντων να καταλάβουν τα "Ελληνόπουλα. "Ανήκουν σε μια φυλή που μέσα σε ιστορία χιλιάδων ετών, προσέφερε πρώτη στην ανθρωπότητα της υψηλότερες έννοιες της δικαιοσύνης, της έλευθερίας, της ανθρωπίνης αλληλεγγύης, σε μια φυλή, που πρώτη αγκάλιασε το μέγα κήρυγμα του "Ιησού Χριστού, πρώτη του προσέφερε την δυνατότητα να αξιοποιηθί και να διαδοθί στον κόσμο όλόκληρο, να άμυνθί εναντίον όλων των έχθρών που από όλες της κατευθύνσεις του ορίζοντος έπετέθησαν εναντίον του.

Δεν θα σας ζητήση λοιπόν παιδιά, ο "Ερυθρός Σταυρός της Νεότητος, τίποτε νέο, τίποτε διαφορετικό από τα αίσθήματα και τα ιδανικά που είναι βαθιά ριζωμένα μέσα σας, για να σας καλέση να συμμετάσχετε στο μεγάλο του έργο και να σας προσφέ-

ρη την χαρά και την ικανοποίηση της δόλοψυχης συμμετοχής σ' αυτό. Είσατε Χριστιανοί, είσατε "Ελληνες, είσατε παιδιά ανθρώπων που προσέφεραν τα πάντα στον αγώνα για την έλευθερία και την δικαιοσύνη. Μέσα σ' αυτές της ιδιότητες ολοκληρώνεται ολόκληρο το ιδανικό του "Ερυθρού Σταυρού της Νεότητος. Μείνετε πιστοί σ' αυτές και θα γίνετε οι καλύτεροι "Ερυθροσταυρίται του κόσμου.

A.

Η ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΟΥ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΠΡΟΣ ΤΑ ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ

Δεν μπορείτε να φανταστήτε την έκπληξή μου, όταν ξεφυλλίζοντας ένα άπριλιάτικο αμερικανικό περιοδικό είδα σε μία φωτογραφία παιδιά ενός σχολείου της περιοχής του "Αγρινίου να μου χαμογελούν.

Δεν παραξενεύτηκα που είδα τη φωτογραφία "Ελληνόπουλων σε αμερικανικό περιοδικό: Οι "Αμερικανοί αγαπούν πολύ την "Ελλάδα, ούτε παραξενεύτηκα βλέποντας τα παιδιά να χαμογελούν. Γιατί όπως είδα στους έξι μήνες που ζω κοντά σας, τα "Ελληνόπουλα ξέρουν πως να χαμογελούν παρ' όλες τις τραγικότητες που έχουν ζήσει κατά τα χρόνια του πολέμου.

"Η φωτογραφία που σας αναφέρω δείχνει τα παιδιά να ανοίγουν κάθε ένα το κουτί του των σχολικών δώρων που οι "Ερυθροσταυρίτες της "Αμερικής τους έστειλαν μέσω του "Ελληνικού "Ερυθρού Σταυρού της Νεότητος.

Περισσότερο από 30.000 παιδιά από τις πιο καταστραμμένες περιοχές της "Ελλάδας ένιωσαν τη χαρά του δώρου αυτού.

Αυτό που μου έκανε έντύπωση ήταν ότι η φωτογραφία αυτή ήταν μία από εκείνες που είχα στείλει στον "Αμερικανικό "Ερυθρό Σταυρό στο Ουάσιγκτον μόλις πριν από ένα μήνα. Μπροστά βλέπει κανείς τα δύο αγόρια που γελούν μ' ένα παιχνιδιάρικο ύφος, γιατί κρατούν στα χέρια τους μια άρτια κορδέλλα για μαλλιά που βρήκαν στο κουτί τους, με το ίδιο ύφος ακριβώς όπως θα γελούσε και ένα "Αμερικανόπουλο, πριν την πάν σπiti για τη μικρή αδελφή ή τη χαρίσουν σε κανένα κοριτσάκι στο σχολείο. Στο βάθος φαίνεται ο δάσκαλος χαρούμενος κι αυτός για τα δώρα που πήραν οι μαθητές του και με την έλπιδα ότι οι μικροί του θα στέκονταν επί τέλους να βγάλουν μία καλή φωτογραφία όπως ακριβώς θα την επιθυμούσε και ένας "Αμερικανός δάσκαλος.

Το περιοδικό που τη δημοσιεύει πήρε και άλλες τέτοιες από διάφορες χώρες και στο άρθρο που συνοδεύει τις φωτογραφίες αυτές εκφράζει την ειλικρινή

"Η φωτογραφία αυτή δημοσιεύτηκε σε "Αμερικανικό περιοδικό. Δείχνει τα παιδιά σχολείου της περιοχής του "Αγρινίου με τα δώρα που τους έστειλαν οι "Αμερικανοί "Ερυθροσταυρίτες

ελπίδα ύστερα από το σκληρό «χειμώνα» των πολεμικών χρόνων να αναστείλει μια αναστάσιμη άνοιξη για την Ευρώπη.

Τα παιδιά της Ευρώπης — της Ελλάδας — λέγει το άρθρο, είναι οι σπόροι από τους οποίους θα βλαστήσουν τα άνθη που θα κάνουν τους καρπούς του μέλλοντος. Η δύναμη και η ζωτικότητα της Ευρώπης στηρίζεται στη δύναμη του μυαλού, του κορμιού και της καρδιάς των παιδιών της.

Μου ήρθε στο νου το άρθρο αυτό και η φωτογραφία των παιδιών του Αγρινίου, γιατί έπεσκέφτηκα μερικά από τα νοσοκομεία και τα σανατόρια της περιοχής των Αθηνών, όπου άλλα Έλληνόπουλα πήραν από τα ίδια σχολικά δώρα των Ερυθροσταυριτών της Αμερικής.

Στο Ασκληπιείο του Ερυθρού Σταυρού στη Βούλα, κοντά στη Γλυφάδα, περισσότερα από 300 παιδιά είναι αναγκασμένα να μένουν ξαπλωμένα στο κρεβάτι, και πολλά απ' αυτά μάλιστα για χρόνια. Δεν έχουν κορμί γερό, γιατί η φυματίωση έχει προσβάλει τα κόκκαλά τους, αλλά το μυαλό τους είναι γερό και διψά να μάθη. Τα δάχτυλά τους γυρεύουν κάτι να γράψουν, να κατασκευάσουν, να παίξουν.

Πολλά από τα παιδιά αυτά με τα κραγιόνια που βρήκαν στα κουτιά των δώρων, αφού ζωγράρισαν όσο χαρτί είχαν, ζωγράρισαν ύστερα και τους τοίχους, που έφταναν από το κρεβάτι τους. Τι άλλο μπορούσαν να κάνουν;

Τώρα όμως κάποια φροντίδα παίρνουν για την άπασχόληση των παιδιών αυτών. Με τη συνεργασία Εμπροσθής του Έλληνικού Ερυθρού Σταυρού και της ΟΥΝΡΡΑ, έθελοντίδες αδελφές του Ερυθρού Σταυρού και άλλες γυναίκες, οργάνωσαν πρόγραμμα για την ψυχαγωγία και μόρφωση των παιδιών που βρίσκονται σε νοσοκομεία και σανατόρια. Τα παιδιά διδάσκονται να γράφουν και να διαβάζουν από δασκάλες που πηγαίνουν από κρεβάτι σε κρεβάτι. Άλλα χρειάζονται πολλά πρόσχα για την εργασία αυτή, και για την ώρα πολύ λίγα έχουν προσφερθή.

Άλλα παιδιά μαθαίνουν να κατασκευάζουν πανίνα παιχνίδια, να κάνουν παντούφλες, να πλέκουν μπλούζες και σκουφάκια για τον εαυτό τους. Δεν υπάρχει όμως για την ώρα αρκετό υλικό για τέτοια εργασία. Άχρηστο υλικό έχει εξασφαλιστή από το στρατό και έλπιζομε να σταλή υλικό για χειροτεχνία από τους ξένους Ερυθρούς Σταυρούς και διάφορους ιδιώτες που ενδιαφέρονται για το έργο αυτό.

Όλα αυτά γίνονται για τα παιδιά των νοσοκομείων και για τους μεγάλους από τους μεγάλους. Άλλα βάζω το έρωτήμα τι θα μπορούσαν τα παιδιά να κάνουν για τα παιδιά;

Στην Αθήνα κάνομε μια προσπάθεια να σχηματίσωμε ομάδες μαθητών από σχολεία των Αθηνών, οι οποίες θα επισκέπτονται τα παιδιά σε όσα νοσοκομεία δεν είναι για μεταδοτικές αρρώστειες. Τα παιδιά αυτά θα έχουν να οργανώσουν πρόγραμμα παιγνιδιών, τραγουδιών, απαγγελιών, παραστάσεων θεατρικών, κουκλοθέατρο, στα νοσοκομεία όπου τα παιδιά δεν είναι υποχρεωμένα να είναι διαρκώς ξαπλωμένα. Άλλοι μαθητές, μπορούν να φτιάχνουν παιγνίδια για τα παιδιά των νοσοκομείων που δεν μπορούν να τα επισκεφτούν. Τα άρρωστα Έλληνόπουλα πρέπει να τα σκέπτονται και να τα φροντίζουν τα γερά Έλληνόπουλα. Δεν είναι μόνο εθύνη αλλά και προνόμιο. Γιατί έμεεις οι ίδιοι δεν μπορεί να θεωρηθούμε σωστοί άνθρωποι, αν έχουμε μόνο γερό σώμα. Για να είμαστε σωστοί άνθρωποι, τέτοιους που η Ελλάδα και όλος ο κόσμος χρειάζεται σήμερα, πρέπει να έχουμε γερό κορμί και γερό μυαλό.

Και ένας τρόπος που θα μας κάνει να αποκτήσωμε γερό μυαλό είναι να εξασκήσωμε τον εαυτό μας στην υπηρεσία των άλλων.

Τι θα μπορούσε να κάνει το σχολείο σας ή η τάξη σας για τα παιδιά των νοσοκομείων τώρα κατά το διάστημα του καλοκαιριού όπως και όταν ανοίξουν τα σχολεία το φθινόπωρο;

Ζητήστε από το δάσκαλό σας ή τον καθηγητή σας βρή τι θα μπορούσε να αναλάβει ή ομάδα των Ερυ-

θρού Σταυρού Νεότητος του σχολείου σας για το σκοπό αυτό.

Δις AUDREY MAETZOLD

Αντιπρόσωπος του Αμερικανικού Έρ. Στ. Αθηνών

Ο Ο Ο

Ο ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΤΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΤΩΝ ΕΡΥΘΡΩΝ ΣΤΑΥΡΩΝ

Πριν από 27 χρόνια, το Μάη του 1919, αντιπρόσωποι μερικών Ερυθρών Σταυρών με πρωτοβουλία του τότε Προέδρου του Πολεμικού Κομιτάτου του Αμερικανικού Ερυθρού Σταυρού κ. Ερρίκου Ντάβισον ίδρυσαν στη Γενεύη το Καταστατικό ενός νέου οργανισμού στον οποίον έδωσαν το όνομα Σύνδεσμος των Συλλόγων των Ερυθρών Σταυρών.

Ένα χρόνο αργότερα, το 1920, έγινε στη Γενεύη η πρώτη διάσκεψη στην οποία έλαβαν μέρος 27 Ερυθροί Σταυροί. Το 1930 τα μέλη έγιναν 57, και το 1939, δηλ. τη χρονιά που άρχισε ο δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος, οι Εθνικοί Ερυθροί Σταυροί ήταν 61 με σύνολο μελών 65 εκατομμύρια.

Σκοπός των πρωτοπόρων του Συνδέσμου ήταν να ιδρύσουν ένα παγκόσμιο δημοσπονδιακό οργανισμό των Συλλόγων του Ερυθρού Σταυρού, όπου η φωνή κάθε Εθνικού Ερυθρού Σταυρού θα γίνεται ακουστή με πνεύμα στενής συνεργασίας και αμοιβαίας κατανόησης. Στόν οργανισμό αυτόν, όπως θα δοίμε παρακάτω συμμετέχουν με αντιπρόσωπό τους βολι οι Ερυθροί Σταυροί, που υπάρχουν στις διάφορες χώρες του κόσμου, αντίθετα προς το Διεθνές Κομιτάτο του Ερυθρού Σταυρού, που, όπως ξέρομε, είναι εντελώς ανεξάρτητο από τους Εθνικούς Ερυθρούς Σταυρούς και τα μέλη του είναι αποκλειστικά Έλβετοί.

Οργάνωση. Ο Σύνδεσμος διοικείται από το Συμβούλιο των Διοικήτων, στο οποίο μετέχει ένας αντιπρόσωπος από κάθε Εθνικό Ερυθρό Σταυρό. Το Συμβούλιο αυτό συνεδριάζει κάθε δυο χρόνια. Ο Πρόεδρος, οι Αντιπρόεδμοι και 10 Διοικητές του Συμβουλίου αποτελούν την Εκτελεστική Επιτροπή του Συνδέσμου. Τα 14 αυτά μέλη εκλέγονται για μια τετραετία. Τωρινός Πρόεδρος του Συμβουλίου Διοικήτων είναι ο κ. Ο' Κόννορ, Πρόεδρος του Αμερικανικού Ερυθρού Σταυρού, και μέλη οι αντιπρόσωποι των Ερυθρών Σταυρών Αυστραλίας, Βελγίου, Βραζιλίας, Γαλλίας, Ελλάδας, Ισημερινού, Ιταλίας, Καναδά, Κίνας, Μεξ. Βρετανίας, Μεξικού, Πολωνίας, Σουηδίας, Τσεχοσλοβακίας.

Έτσι, όλοι οι Εθνικοί Ερυθροί Σταυροί, όπως βλέπομε, αντιπροσωπεύονται στο Συμβούλιο των Διοικήτων με πνεύμα απόλυτης ισότητας.

Ο ίδιος διεθνής χαρακτήρας παρατηρείται και στη σύνθεση της Γεν. Γραμματείας του Συνδέσμου, που έχει προσωρινή έδρα τη Γενεύη. Οι τριάντα προϊστάμενοι υπηρεσιών, αλληλογράφοι, γραμματείς, μεταφραστές, λογιστές, ανήκουν για την ώρα σε 12 Εθνικότητες. Γεν. Γραμματέας είναι ο κ. Β. De Rougé με βοηθό του τον Γεν. Υπογραμματέα κ. Γ. Μίλομ. Η Γεν. Γραμματεία του Συνδέσμου περιλαμβάνει, εκτός από τις διοικητικές υπηρεσίες, και υπηρεσία τύπου, πέντε τεχνικά γραφεία, γραφείο Υγιεινής και βοηθημάτων, γραφείο Νοσοκόμων, γραφείο Ερυθρού Σταυρού Νεότητος, παναμερικανικό γραφείο, γραφείο πληροφοριών και προπαγάνδας.

Με τα διάφορα αυτά γραφεία και υπηρεσίες ο Σύνδεσμος καταβάλλει ακούραστη προσπάθεια να εκπληρώσει το έργο, που του όριζε το καταστατικό, δηλ. να διαδώσει το πνεύμα του Ερυθρού Σταυρού σ' όλον τον κόσμο, να ενημερώνει τους Εθνικούς Έρ. Σταυρούς με τα πορίσματα των έρευνών του, να παρακολουθεί τη δράση τους και να φροντίζει να ιδρύθουν επάνω σε γερές βάσεις Ερυθροί Σταυροί σε όλες τις χώρες του κόσμου. Ο Σύνδεσμος με την οργάνωση διεθνών διασκέψεων, την ανταλλαγή επισκέψεων μελών της Γεν. Γραμματείας στις διάφορες χώρες και αντιπροσώπων των διαφόρων Ερυθρών Σταυρών στα γραφεία του Συνδέσμου για μελέτη δεν εύκολυne μονάχα την ανταλλαγή απόψεων, αλλά δη-

μιούργησε μια ευγενική αμίλλα μεταξύ των διαφόρων Εθνικών Ερυθρών Σταυρών.

Έργο του Συνδέσμου είναι επίσης να βοηθά τους Εθνικούς Ερυθρούς Σταυρούς για την έκλαίτευση της υγιεινής, τον τελειότερο καταρτισμό των νοσοκόμων, την κοινωνική πρόνοια και την έντονη καταπολέμηση των κοινωνικών συμφορών και επιδημιών. Ο Σύνδεσμος, κατανοώντας τη σπουδαιότητα της συμμετοχής των νέων στο έργο του, φρόντισε να ιδρυθούν σε όλες τις χώρες Ερυθροί Σταυροί Νεότητος. Οι διάφορες υπηρεσίες της Γεν. Γραμματείας ανάπτυξαν μεγάλη δράση στον τομέα αυτόν. Έστειλαν στους διάφορους Εθνικούς Ερυθρούς Σταυρούς οδηγίες για την οργάνωση και την δράση των Τμημάτων της Νεότητος και τους βοήθησαν για τη διάδοση της υγιεινής και την αλληλοβοήθεια. Το 1939 πεινήντα Εθνικοί Ερυθροί Σταυροί είχαν ιδρύσει Τμήματα Νεότητος. Ο Ερυθρός Σταυρός Νεότητος έχει σήμερα 30 εκατομμύρια μέλη σ' όλον τον κόσμο, που πιστά στο έμβλημα «υπηρετώ» είναι ποτισμένα από το ευγενέστερο πνεύμα της κοινωνικής αλληλεγγύης. Αν θέλωμε να σημειώσωμε τις επεμβάσεις και τις πρωτοβουλίες του Συνδέσμου στο διάστημα των 27 χρόνων της ύπαρξής του, θα έπρεπε να ξεπεράσωμε το χώρο του άρθρου αυτού. Τα δημοσιεύματά του, περιοδικά, έντυπα και εικόνες θα έκαναν μια μικρή βιβλιοθήκη.

Η δράση του κατά την πολεμική περίοδο ήταν επίσης αξιοσημείωτη. Υπογραμμίζομε ότι παρ' όλους τους συνοριακούς φραγμούς εξ αιτίας του πολέμου, παρ' όλη την έξαψη των παθών, ο Σύνδεσμος όχι μόνο έμεινε παγκόσμιος χωρίς κανένα από τα μέλη του να φύγει απ' αυτόν αλλά ήταν και σύνδεσμος επικοινωνίας των Εθνικών Ερυθρών Σταυρών και εύκολυne μ' αυτόν τον τρόπο πολύ το έργο τους για το μετριασμό της δυστυχίας.

Τώρα που η ειρήνη αποκαταστάθηκε στον κόσμο, τα καθήκοντα του Συνδέσμου επλήθυναν σημαντικά.

Στην πρώτη μεταπολεμική παγκόσμια διάσκεψη των Ερυθρών Σταυρών που έγινε στη Γενεύη το τέλος του 1945, οι Εθνικοί Ερυθροί Σταυροί ανάθεσαν στην δημοσπονδία τους ένα πολύ σπουδαίο πρόγραμμα εργασίας.

Ο Σύνδεσμος των Συλλόγων του Ερυθρού Σταυρού θα εξακολουθήσει να παρέχει την πολύτιμη συνδρομή του και θα προσπαθήσει να δικαιώσει και πάλι τις ελπίδες που στηρίζουν τα μέλη του σ' αυτόν.

Ο Ο Ο

Δ Ω Ρ Ε Ε Σ

Αμερικανικός Ε.Σ.Ν. Οι Ερυθροσταυρίτες της Αμερικής που είναι γνωστοί στα Έλληνόπουλα και πριν από τον πόλεμο από τα χρόνια χριστογενικά δώρα που έστελναν κάθε χρόνο, έστειλαν και φέτος: 1) 19872 σχολικά δώρα, που τα μοιράσαμε όπως αναφέραμε σε προηγούμενο φυλλάδιο στα σχολεία των πιο καταστραμμένων χωριών. 2) 1.000 φαμακεία που μοιράστηκαν πάλι με τον ίδιο τρόπο, και 3) 30.000 πακέτα σοκολάτες.

Παρακαλούμε τις τοπικές επιτροπές Ε.Ε.Σ. που μοίρασαν τα δώρα αυτά, να μας στείλουν πρωτόκολλα διανομής, καθώς και σχετικές φωτογραφίες και ευχαριστήριες επιστολές εκ μέρους των μαθητών για να στείλωμε έγκαιρως στους δωρητές.

Καναδικός Ε.Σ.Ν. Ο Καναδικός Ερυθρός Σταυρός Νεότητος μας στέλνει 3.395 σχολικά φαμακεία, τα οποία θα τα μοιράσωμε τη καινούργια σχολική χρονιά στην ομάδα Ε.Σ.Ν. των κρατικών σχολείων.

Νεοζηλανδικός Ε.Σ.Ν. Ο Νεοζηλανδικός Ερυθρός Σταυρός Νεότητος έστειλε για τους Έλληνες Ερυθροσταυρίτες δρχ. 600.475 που θα τις χρησιμοποιήσωμε στις φειτινές κατασκηνώσεις.

Σχολή Ούρουγουάης. Από το Μοντεβιδεο Ούρουγουάης πήραμε το παρακάτω γράμμα:

Έν Μοντεβιδέφ τη 21η Νοεμβρίου 1945.

Αγαπητοί Μαθηταί,

Οι μικροί μαθηταί και μαθήτριαι του Ούρουγουανού σχολείου «Σχολή Ελλάς», οτινες με ζωηρόν ενθουσιασμόν και θαυμασμόν παρηκολούθησαν την ήρωικήν αντίστασιν της ελληνικής νεολαίας, κατά του ξένου εισβολέως, αποστέλλουν εις αυτήν μίαν μικράν ποσότητα ρουχισμού και τροφίμων, προς ανακούφισιν των δεινοπαθημάτων σας και εις ένδειξιν ειλικρινούς αγάπης.

Ηνωμένοι με τα ειρηνικά ιδανικά σας, ευχόμεθα όπως συντόμως πραγματοποιηθούν οι πόθοι σας διά την μέλλουσαν ευτυχίαν σας.

Οι υμέτεροι ειλικρινείς φίλοι της Δημοκρατίας της Ούρουγουάης, σας χαιρετούν με πολλήν αγάπην.

υπογρ. ΣΟΦΙΑ Α. ΒΙΛΛΑΛΠΑ

Μουσικοφιλολογικός Σύλλογος ιδιωτικής σχολής Λεμεσοῦ. Ένα έπίσης θερμό γράμμα πήραμε και από τα Έλληνόπουλα της Κύπρου, που οργανώνουν έρανο για τα προφυματικά παιδιά της Ελλάδας. Δίνομε μερικά απόσπασματα:

«Πρό τριών μηνών με εξααιρετικήν ευχαρίστησί μας πήραμε το δωαίο σας Περιοδικό. Η χαρά μας γι' αυτό είν' άπέραντη, γιατί διαβάζοντάς το μαθαίνομε τόσα και τόσα ωραία πράγματα, που σχετίζονται με το ιδανικό μας, τη γλυκιά μας πατρίδα, την Ελλάδα μας».

«Στις δύσκολες στιγμές της τη βοηθούμε πάντα, όσο μπορούμε. Και σήμερα ακόμη γίνεται κάθε Σάββατο ένδοσολικός έρανος για τα προφυματικά παιδιά της Ελλάδας μας».

«Θέλομε γρήγορα νάρθωμε για να σας γνωρίσωμε και να φιλήσωμε τα χώματα που βάφτηκαν και πάλι με το αίμα των νέων Ηρώων, των θρυλικών παιδιών της Πίνδου και της Μοράδας».

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ. Με το φυλλάδιο αυτό κλείνομε τη σειρά των 9 φυλλαδίων της σχολικής χρονιάς 1945-1946. Όσοι επιθυμούν να προμηθευτούν όλη τη σειρά μπορούν να γράψουν απ' ευθείας στα γραφεία μας, Σόλωνος 39, στέλνοντας και την αξία της δρχ. 2.000. Ελπίζομε πως οι ανανώστες του Περιοδικού μας που πολλοί τους μας γράφουν ένθουσιαστικά γράμματα, θα ενδιαφερθούν για τη διάδοσή του.

Έπειδι έλειπε το χαρτί, η έκδοση του περιοδικού τους τελευταίους μήνες ήταν καθυστερημένη και τα τελευταία τεύχη αναγκαστήκαμε να τα εκδώσωμε δυο μηνών ένωμένα σ' ένα τεύχος. Τόν επόμενο σχολικό χρόνο ελπίζομε οι δυσκολίες αυτές να λείψουν και τότε το περιοδικό μας θα εκδίδεται κάθε μήνα όπως και άλλοτε.

ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ

Καί φέτος ὅπως κάθε χρόνο ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς Νεότητος θὰ ὀργανώσῃ παιδικὲς κατασκηνώσεις γιὰ τὰ ἀδύνατα καὶ ἄπορα παιδιά. Τὰ παιδιά αὐτὰ θὰ εἶναι μαθητὲς τῶν σχολείων Ἀθηνῶν-Πειραιῶς καὶ θὰ ἐξεταστοῦν ἀπὸ τοὺς σχολιάτρους.

Ὅσα σχολεῖα ἐνδιαφέρονται ἄς μᾶς στείλουν ἐγκρίτως τὸν κατάλογο τῶν παιδιῶν ποὺ θὰ προτιμηθοῦν γιὰ νὰ τὸν ἔχουμε ὑπ' ὄψιν μας.

Ἡλικίες 7—15 χρόνων.

Τέτοιες κατασκηνώσεις θὰ γίνονιν φέτος καὶ στὶς ἐπαρχίες στὰ τοπικὰ τμήματα τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ Νεότητος.

ΣΧΟΛΗ ΣΤΕΛΕΧΩΝ

Γιὰ τίς παιδικὲς μας κατασκηνώσεις λειτούργησε σχολὴ Στελεχῶν στὴν ὁποία πάνω ἀπὸ 250 μαθητὲς καὶ μαθήτριες παρακολούθησαν μαθήματα παιδαγωγικά, ὑγιεινῆς καὶ Ἀ' Βοηθειῶν, ζωῆς τοῦ Ὑπαίθρου καὶ σχετικὰ μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, τὰ ὁποία δίδαξαν γνωστοὶ ἐπιστήμονες καὶ ἄλλοι ειδικοί.

ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΟΥ ΣΤΟΜΑΤΟΣ

Στὸ πρόγραμμα τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ Νεότητος ποὺ θὰ τεθῇ σὲ ἐφαρμογὴ τὴν καὶνούργια σχολικὴ χρονιά μὲ τὴν ἀναδιοργάνωση τῶν ὁμάδων Ε. Σ. Ν. στὰ σχολεῖα, θὰ δοθῇ ιδιαίτερη σημασία γιὰ τὴν ὑγιεινὴ τοῦ στόματος.

Γι' αὐτὸ γράψαμε στὸν Ὁδοντοϊατρικὸ Σύλλογο Ἀθηνῶν γυρεύοντας τὴ συνεργασία του γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ.

ΜΙΧ. ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ

Χιλιάδες παιδιά ἀπὸ τὴν Ἀθῆνα καὶ Πειραιᾶ θὰ θυμοῦνται τὸν καλὸν τοῦς γιατρὸ Μιχάλη Χρηστίδη. Σ' ὅλα τὰ χρόνια τῆς κατοχῆς εἶτε στὰ ἱατρεῖα, εἶτε στὰ συσσίτια, εἶτε στὶς κατασκηνώσεις στάθηκε κοντὰ τοὺς, ὁ μεγάλος τοὺς φίλος. Πάντα μὲ τὸ χαμόγελο, πάντα πρόθυμος ζητοῦσε νὰ βοηθήσῃ ὅσους εἶχαν ἀνάγκη. Ὅλες οἱ κατασκηνώσεις χαίρονταν ὅταν ἔφτανε μὲ τὸ ποδήλατό του γιὰ νὰ μείνῃ μαζί τοὺς.

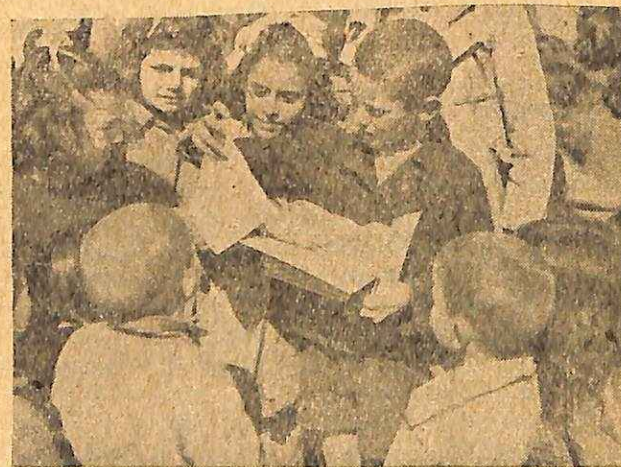
Πέρυσιν παρ' ὅλο ποὺ ἦταν τόσο κουρασμένος ἀπὸ τὴν πολλὴ ἐργασία στὰ χρόνια τῆς κατοχῆς δέχτηκε νὰ βοηθήσῃ τὸ Τμήμα τῆς Νεότητος τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ γιὰ νὰ ὀργανώσῃ τὴν κατασκηνώση στὴν Πάρνηθα καὶ δούλεψε μὲ πίστη ὡς μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Κατασκηνώσεων.

Ὅταν τὸν Ἰούλιο ἄρχισε ἡ κατασκηνώση, ἀνέλαβε τὴν ἱατρικὴ ἐπίβλεψή της καὶ πρόσφερε ὁλόκληρο τὸν ἑαυτό του ὄχι μόνο γιὰ τὴν ὑγιεινὴ παρακολούθηση τῶν παιδιῶν ἀλλὰ καὶ στὴ καθημερινὴ ζωὴ τοὺς. Ἐκεῖ περιθάλποντας τὰ παιδιά προσβλήθηκε ἀπὸ ἱλαρά. Ἡ ἀσθένεια τὸν βρῆκε μὲ τὸν ὀργανισμό του κουρασμένο. Δὲν μπόρεσε ἔκτοτε νὰ συνέλθῃ καὶ στὶς 10 Μαΐου θρηνήσαμε τὸ θάνατό του. Ἐπεσε θύμα τῆς ἀπέραντης ἀγάπης του γιὰ τὸ Ἑλληνόπουλο. Ὅλοι ὅσοι τὸν γνωρίσαμε, θὰ θυμόμαστε πάντα μὲ συγκίνηση τὸν ἔξοχο ἄνθρωπο, τὸν πραγματικὸ Ἕλληνα. Θὰ μᾶς μείνῃ γιὰ φωτεινὸ παράδειγμα ὅλη ἡ μεγάλῃ του δράση καὶ θὰ μᾶς ἐμπνέῃ στὰ βήματά μας γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ χτίσουμε κάτι καλύτερο στὸν τόπο μας, Αἰωνία του ἡ μνήμη.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Β. Ἀθερίδης: Στὸ διήγημά σου ποὺ δημοσιεύεται στὸ φύλλο αὐτὸ πρόσεξε τίς μικροδιορθώσεις. Ἀπόφευγε τοὺς πολλοὺς ἀναστεναγμούς.

Β. Μάκης: Τὸ διήγημα «ὁ τσομπανάκος» σπριζεται σὲ γνωστὴ δημοτικὴ παράδοση (ἴδ. παραδόσεις Ν. Πολίτη, τόμ. Α', ἀρ. 340): Στὴ χαριτωμένη αὐτὴ παράδοση ἔδωσε ἀφορμὴ τὸ σφύριγμα τοῦ τσοπανάκου καὶ ἡ συνήθεια του νὰ «πετᾷ σὲ ψηλὲς πάντα κορφὲς δέντρων καὶ βράχων». Στὸ διήγημά σου δὴμος τὸ πουλὶ ἀνέβαινε στὸ κορμὶ καμίας προβατίνας ἢ στὰ κέρατα κανενὸς κριαριοῦ καὶ τώρα «καθόταν στὰ κέρατα τοῦ κεσεμιοῦ» κτλ. Γιὰ νὰ κάμῃς δηλ. τὸ θέμα σου πιὸ πιθανό, παραμέρισες ὁλότελα τὴ σωστὴ παρατήρηση ποὺ χαρακτηρίζει τὴν παράδοση. Ἡ παραποίηση δὴμος γίνεται πιὸ χτυπητὴ καὶ πιὸ ἀντικαλλιτεχνικὴ μὲ τὴ μανούλα ποὺ βάζεις, μὲ τὴν ἀπειλὴ νὰ κάψουν τὸ χωριό, μὲ τὴν ἀνάμιξη τοῦ πατριωτισμοῦ κτλ. Ἐπειτα τὰ πολλὰ ὑποκοριστικά, καὶ μάλιστα χωρὶς νάχουν τὴ θέση τοὺς, φράσεις ὅπως «σπαρταρᾷ ἡ καρδούλα του» κ. ἄ. ἀντίστροφος νομίζεις νὰ κάμουν τὸ διήγημα τρυφερό, τὸ ἀδυνατίζουν ἀκόμα περισσότερο. Προσπάθησε νὰ παρατηρήσῃς σωστά καὶ νὰ γράφῃς ἀπλὰ καὶ φυσικά.

Τὰ παιδιά Σχολείων τῆς περιοχῆς Χανίων (Κρήτης) κοιτάζουν τὰ δῶρα ποὺ τοὺς μοίρασε ἡ Ἐπιτροπὴ Ε.Σ.Ν.

ΥΜΝΟΣ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΗΣ ΝΕΥΤΗΤΟΣ

Δοῦναι χεῖρα.....

Μουσικὴ Ἱ. Ἰστοριᾶδη

Tempo di Marcia Moderato

Ποίηση Σ. Σωτηρίου

Handwritten musical score for the hymn "Hymn of the Red Cross of the Youth" (Ὑμνος Ἐρυθροῦ Σταυροῦ τῆς Νεότητος). The score is written in G major (one sharp) and 2/4 time. It consists of four systems of music, each with a vocal line and a piano accompaniment. The lyrics are in Greek and are written below the vocal line. The score is marked with 'f' (forte) and 'p' (piano) dynamics. The lyrics are:
 1. Γὰρ νειὸς υἱὸς
 2. Ἐρυθρὸς Σταυρὸς
 3. τοῦς σὺ χαομοῦς τοὺς πινθι
 4. τῶν αὖ πο τοῦ νοῦ τοῦς σὺ χαομοῦς τοὺς
 5. πινθι μὲς δὴ χεῖ
 6. πινθι μὲς δὴ χεῖ τῶν αὖ πο τοῦ νοῦ

Τῆς νιότης ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς
σὰν παπαρουνά τοῦ Μαιοῦ
τοὺς στοχασμοὺς τοὺς πένθιμους
μᾶς διώχνει τώρα ἀπὸ τὸ νοῦ.

★

Κι ἄλλες εἰκόνες πιὸ φαιδρὲς
μᾶς φέρνει τῆς εἰρήνης,
τῆς εὐτυχίας τῆς χαρᾶς
καὶ τῆς ἀδελφосύνης.

★

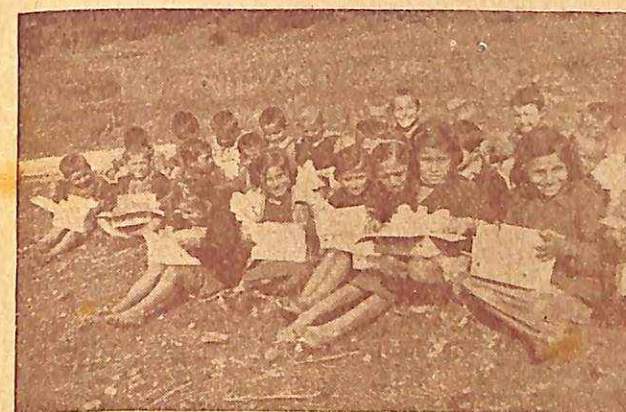
Δόστε τὰ χέρια, ἀδέρφια μου,
καὶ μέσ' τῇ φύσῃ τῇ γλυκιᾷ
ζωὴ καινούργια ζήσετε
γερὴ, πλατιά κι εὐγενικιά.

★

Γιατὶ στὰ νιάτα τὴν ὑγείᾳ
σὰν ἔχουν καὶ τὴ ρώμη,
ἐμπρὸς τῶν ἔργων τῶν τρανῶν
πάντ' ἀνοιχτοὶ νὰ οἱ δρόμοι.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ε. Σ. Ν. μοιράζει στὰ παιδιά
τοῦ σχολείου Κάτω Νευροκοπίου (Δράμας)
δῶρα τῶν Ἀμερικανοπαίδων.

Παῖδιά τῶν σχολείων τῆς περιοχῆς Ἀμφίσης μὲ τὰ δῶρα τῶν Ἀμερικανοπαίδων.

Τὰ παιδιά τοῦ Ὁρφανοτροφείου «Ὁ Μέγας Ἀλέ-
ξανδρος» Θεσσαλονίκης μὲ τὰ πακετάκια τῆς σοκο-
λάτης ποὺ τοὺς μοίρασε ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐρ. Στ. Ν.
Θεσσαλονίκης τὸ Πάσχα.

